

**KAMU SİYASALARININ OLUŞUMUNDA E – KATILIM: SİBİYO
ÖRNEĞİ**

**Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bilim Dalı**

Hüseyin Serhan ÇALHAN

Danışman: Yard. Doç. Dr. Mehmet Emin ÖZGÜL

**Mart 2012
DENİZLİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Bu çalışma, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı öğrencisi Hüseyin Serhan ÇALHAN tarafından Yard. Doç. Dr Mehmet Emin ÖZGÜL yönetiminde hazırlanan “Kamu Siyasalarının Oluşumunda e-Katılım: SİBİYO Örneği” başlıklı tez aşağıdaki jüri üyeleri tarafından 07.03.2012 tarihinde yapılan tez savunma sınavında başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

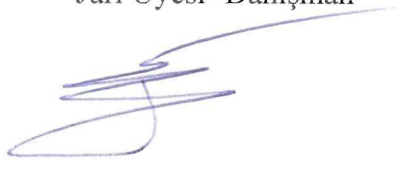
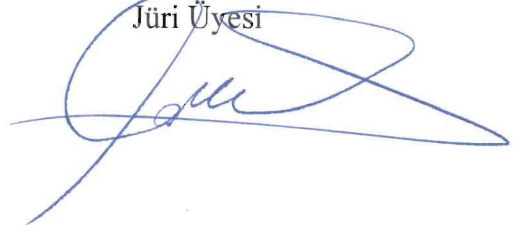

Doç. Dr. Sülün Evinç TORLAK
Jüri Başkanı

Prof. Dr. Hüseyin ÖZGÜR
Jüri Üyesi

Doç. Dr. Selçuk Burak HAŞILOĞLU
Jüri Üyesi

Yard. Doç. Dr. Mehmet Emin ÖZGÜL
Jüri Üyesi- Danışman

Yard. Doç. Dr. Dündar KÖK
Jüri Üyesi

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 24/04/2012 tarih ve 08/20.... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Turhan KAÇAR

Enstitü Müdürü

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atfedildiğini beyan ederim.

İmza

:

Öğrenci Adı Soyadı

: Hüseyin Serhan ÇALHAN

TEŞEKKÜR

Tez süresi boyunca bana her türlü desteği veren, rehberlik eden değerli hocam Yardımcı Doçent Doktor Mehmet Emin ÖZGÜL'e, deneyim ve tecrübelerini paylaşan değerli hocalarım Yardımcı Doçent Doktor Naci KARKIN, Doçent Doktor Sülün Evinç TORLAK'a ve Profesör Doktor Hüseyin ÖZGÜR'e, tezin gelişimde üstlendikleri görevden dolayı teşekkürlerimi sunarım. Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca benimle sürekli ilgilenen, akademik bilgi ve birikimini paylaşan değerli hocam Doçent Doktor Selçuk Burak HAŞILOğLU'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatım boyunca desteklerini esirgemeyen, sabırla bu uzun sürede maddi-manevi ihtiyaçlarım karşılayan sevgili anne ve babama teşekkür ederim. Ayrıca tez süresi boyunca desteklerini esirgemeyen, Araştırma Görevlisi Hicret AYDIN'a, Araştırma Görevlisi Sevil AYDIN'a, COJEP Derneği'nde çalışmakta olan Lokman BALKAN'a ve Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemini geliştiren Netrevart Bilişim Ar&Ge Ltd. Şti. çalışanlarına teşekkür ederim.

ÖZET

KAMU SİYASALARININ OLUŞUMUNDA e-KATILIM: SİBİYO ÖRNEĞİ

ÇALHAN, Hüseyin Serhan

Yüksek Lisans Tezi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD
Tez Danışmanı: Yardımcı Doçent Doktor Mehmet Emin ÖZGÜL

Mart 2012, 120 Sayfa

İnsanlığın başlangıcından bu yana kamusal ve sosyal hayattan bahsedebiliriz. Günümüze kadar insanlık sosyal ve teknolojik birçok evrim geçirmiştir. Kendi savunmaları için kendi haklarını devlet adı verilen daha yüksek bir otoriteye devretmişlerdir ve böylelikle yönetim müessesesi kurulmuştur. Dünya konjonktüründe bilgi ve iletişim teknolojilerinin evrimi ve ekonomik, siyasi ve sosyal gelişmelerle kamu yönetiminde pek çok değişiklikler meydana gelmiştir. Günümüzde toplumun kamu politikasında yönetime ve uygulamaya katılması gerekmektedir.

Bu çalışmada, bilgi ve iletişim teknolojilerinin günümüzde kamu yönetimi üzerinde meydana getirdiği değişiklikler ve elektronik katılım bağlamında sanal dünya uygulamalarına bir örnek olması açısından Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi üzerine inceleme yapılmıştır. Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi'nin değerlendirilmesinde semiyotik yaklaşım; e-katılımcı bildirimlerinin değerlendirilmesinde ise yorumlayıcı analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma kapsamında 328 e-katılımcının öneri bildirimleri analiz edilmiştir. Vatandaşların kamu politikalarına katılımında etkili olan araçlar arasında ödüllendirme faktörünün etkili olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bir diğer önemli bulgu ise e-katılımcılık platformlarının vatandaş açısından kullanımı kolay ve paylaşım özelliği olan bir sistem özelliğine sahip olmasıdır. Dolayısıyla, idare e-katılımcılığı artırmak için öncelikli olarak; paylaşım özelliği olan, kullanımı kolay bir sistem kurarak gelen bildirimleri cevapsız bırakmaması ve e-katılımcılığı özendirici politikalar izlemesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Kamu Siyaseti, Vatandaş Katkısı, e- Katılım

ABSTRACT**e-PARTICIPATION IN PUBLIC POLICY FORMATION: SİBİYO CASE**

ÇALHAN, Hüseyin Serhan

MA. Thesis in Political Science and Public Administration

Advisor: Assistant Professor Doctor Mehmet Emin ÖZGÜL

Mart 2012, 120 Pages

From the beginning of humanity we can talk about the existence of public and social life. Till now humanity has experienced many social and technologic evolutions. For their own defense, they have assigned their own rights to the upper authority that called government, so that administration established. By the evolution of information and communication technologies, and economical, political, and social development in world conjuncture, many changes have happened in public administration. Today it seems that society must participate establishment and implementation of public policies.

In this document, information and communication technologies that made changes in public administrations present day and Duyarlı Toplum & Sibiyo system that exemplify cyber world applications in context of electronic participation have studied. Semiology technique in Duyarlı Toplum & Sibiyo system rating and interpretive analyze technique in notification of e-participation. In content of research suggestion notifications of 328 e-participant have been analyzed. Prizing factor as people participation in public policies has been detected. E-participant platforms ease of use and sharebilty is another important result of research. Because of this, as a conclusion, to raise the ratio of applications firstly; management has to build a system that is shareable, ease of use, never leaves an unanswered question and encourages e-participation.

Key words: Information and Communication Technologies, Public Policy, Civic Engagement, e- Participation

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAMU SİYASA OLUŞUMU VE UYGULAMA SÜREÇLERİ

1. KAMU SİYASASININ TANIMI VE ÖZELLİKLERİ	6
1.1. Kamu Siyaseti Oluşum ve Uygulanmasında Rol Oynayan Aktörler.....	9
1.1.1. Resmi Aktörler.....	10
1.1.2. Sivil Aktörler	13
1.1.2.1. Siyasal Partiler	15
1.1.2.2. Bireyler (Seçmenler-Vatandaşlar).....	16
1.1.2.3. Baskı Grupları-Sivil Toplum Örgütleri.....	18
1.1.2.4. Medya.....	21
1.1.3. Uluslararası Aktörler.....	22
1.2. Kamu Siyaseti Yapım Süreci.....	23
1.2.1. Kamu Siyaseti Sorunlarının Ortaya Çıkışı ve Gündem Oluşturulması.....	23
1.2.2. Kamu Siyasetinin Şekillendirilmesi	25
1.3. Kamu Siyasetinin Uygulanması.....	27
1.3.1. Yukarıdan Aşağıya Uygulama Modeli.....	27
1.3.2. Aşağıdan Yukarı Uygulama Modeli	28
1.3.3. Üçüncü Yol: İki Yaklaşımın Ortak Kullanılması	29
1.4. Kamu Siyasetinin Değerlendirilmesi	30

İKİNCİ BÖLÜM
BİLİŞİM VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE KAMU SİYASA OLUŞUM
SÜRECİ

2. BİLGİ KAVRAMI VE BİLGİNİN GELİŞİMİ	31
2.1. Tarihsel Süreç Olarak Bilgi Toplumuna Geçiş	32
2.2. Bilgi Toplumunun Temel Özellikleri	35
2.2.1. Küreselleşme ve Küreselleşmenin Yaygınlaştırılması	36
2.2.2. Devletin Değişen Rolü.....	37
2.2.3. Bilgi Toplumunun Yapısı ve Sorunları	38
2.3. Bilgi Teknolojileri	40
2.3.1. Bilgi Teknolojilerinin Tanımı ve Önemi	40
2.3.2. Bilgisayar Teknolojisi.....	41
2.3.3. İletişim Teknolojileri	42
2.3.4. Bilgisayar Ağları.....	43
2.4. Bilgi Teknolojileri ve Kamu Yönetiminde Dönüşüm: E-Devlet Uygulamaları .	44
2.5. İnternet ve e-katılım	49

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KAMU SİYASA OLUŞUMU VE UYGULAMA SÜREÇLERİNE VATANDAŞ
KATKISI: SİBİYO ÖRNEĞİ

3.1. Araştırmanın Amacı	54
3.2. Araştırmanın Metodolojisi	54
3.3. Araştırmanın Modeli	56
3.4. Araştırmanın Kısıtları.....	57
3.5. Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi	58
3.6. Sisteme Ait Modelin Kurulması.....	59
3.6.1. Modelin Tasarımı ve Sistemin İşleyişine Yönelik Temel Kabuller	59
3.6.2. Programlama Dilleri ve Yazılımın Geliştirilme Ortamları	60
3.7. Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi Modelinin Değerlendirilmesi	60
3.7.1. Anasayfa Yapısı.....	62

3.7.1.1. Menü/Duyuru Çubuğu	62
3.7.1.2. Kayan Resimler	63
3.7.1.3. Mini Harita	65
3.7.1.4. İstatistik	66
3.7.1.5. Sosyal Medya Bağlantısı	66
3.7.1.6. Metin Tabanlı Kayıtlar	67
3.7.1.7. Kullanıcı Görüşleri	67
3.7.1.8. Sibiyo Giriş/Göz at Bağlantıları	67
3.7.3. Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi Gözet Sayfası	73
3.7.4. Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi Yönetici Paneli	75
3.8. E-katılımcı Bildirim Profilinin Değerlendirilmesi	78
3.8.1. Bulgular	79
SONUÇ VE ÖNERİLER	84
KAYNAKLAR	88
EKLER	95
ÖZGEÇMİŞ	120

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AET	Avrupa Ekonomik Topluluğu
AKÇT	Avrupa Kömür Çelik Topluluğu
Ar-Ge	Araştırma ve Geliştirme
BİMER	Başbakanlık İletişim Merkezi
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
IMF	The International Monetary Fund
MERNİS	Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi
MGK	Milli Güvenlik Kurulu
NATO	North Atlantic Treaty Organization
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
SİBİYO	Şikayet-İstek-Bilgi-İhbar-Yorum-Öneri
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TBV	Türkiye Bilişim Vakfı
TÜSİAD	Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
vb	ve benzeri
vd	ve diğerleri

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 1. Araştırmanın Semiyotik Değerlendirme Yapısı	56
Şekil 2. Araştırmanın Modeli.....	57
Şekil 3. Modele Ait Semiyotik Üçgen	58
Şekil 4. www.Sibiyo.com Anasayfa I.....	61
Şekil 5. www.Sibiyo.com Anasayfa II.....	61
Şekil 6. Yeni Sibiyo Ekleme Ekranı	69
Şekil 7. Yeni Sibiyo Giriş Formu	70
Şekil 8. Sibiyo Mesajı Gönderilmiştir	71
Şekil 9. Sibiyo Etkinleştirme E-posta İletisi	71
Şekil 10. Sibiyo Başvurusu Aktifleştirildi Mesajı	72
Şekil 11 Sibiyo Gözet Ekranı.....	73
Şekil 12 Sibiyo Gözet Ekranı - Bildirim Okuma	74
Şekil 13. Sibiyo Başvurusu Resim Gösterimi.....	74
Şekil 14. Sibiyo Başvurusu Yorum Sayfası.....	75
Şekil 15. Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi Yönetici Paneli Giriş Sayfası	76
Şekil 16. Yönetici Paneli Özet Sayfası	77
Şekil 17. Sibiyo Başvuru Okuma Sayfası	77
Şekil 18. Sibiyo Kaydı Düzenleme - Onaylama İşlemler Sayfası	78

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 1. Menü/Duyuru Çubuğu Semiyotik Yorum Tablosu	63
Tablo 2. Kayan Resimler Bölümü Semiyotik Yorum Tablosu.....	65
Tablo 3. Mini Harita Semiyotik Yorum Tablosu.....	65
Tablo 4. İstatistik Göstergesi Semiyotik Yorum Tablosu.....	66
Tablo 5. Sosyal Medya Bağlantısı Semiyotik Yorum Tablosu.....	66
Tablo 6. Metin Tabanlı Kayıtlar Semiyotik Yorum Tablosu.....	67
Tablo 7. Kullanıcı Görüşleri Semiyotik Yorum Tablosu.....	67
Tablo 8. Sibiyo Giriş/Göz at Butonları (Bağlantıları) Semiyotik Yorum Tablosu.....	68
Tablo 9. Sibiyo Giriş Ekranı Semiyotik Yorum Tablosu.....	73
Tablo 10. Sibiyo Gözet Ekranı Semiyotik Yorum Tablosu.....	75
Tablo 11. E-katılımcıların Kategorize Edilmiş Bildirimleri	79

GİRİŞ

Devlet olarak tanımlanan ortak otorite ve irade kural olarak kamu görevlilerinin şahıslarında somutlaşmaktadır. Devletin soyut anlam ve öneminin kamu hizmetlerinde somutlaşması söz konusu olduğu için, parlamenter demokrasi olarak da adlandırılan temsili demokrasi, dünya üzerindeki en yaygın siyasi rejim olması noktasında, kamu hizmetleri, seçilmişler ve atanmışlardan oluşan kamu görevlilerince yerine getirilmektedir. Bu çerçevede, yöneten ve yönetilen ilişkisinin en doğal ortak paydası olan kamu hizmetlerinin üretilmesi süreci, siyasi yöntemlerle işbaşına gelen, yasama ve yürütme erklerinde işlev gören siyasi temsilciler ile kamu hizmetlerini fiili olarak yürütmekle veya yürütülmesini denetlemekle görevli idarece atanmış kamu görevlilerinin şahıslarında şekillenmektedir.

Siyasal alanda seçilmişlerin en yoğun oldukları ve temel olarak yasama işlevi ile görevli seçilmişler bir tarafa bırakılırsa, temel irade organı olarak hükümeti oluşturan seçilmişler ve onların tayin ettiği öncelikler çerçevesinde işgören atanmışlardan oluşan ve genelde kamu yönetimi adı verilen idari ve hukuki yapı, siyasi öncelik ve kararların uygulayıcısı konumundadır. Bu yönü itibari ile kamu yönetiminin halka vermiş olduğu hizmetlerin başarılı veya başarısız olması, yürütme organının da halkın gereksinimlerini ne kadar karşılayabildiği, uygulanan kamu siyasetlerinin somut göstergeleri arasında değerlendirilebilir. Vatandaşların, şeffaf ve demokratik yollarla yapılan seçimlerde, kamu siyaset analizinde kullanılan klasik model temel alınarak rasyonel davranacağı düşünülürse; tespit edilip, uygulanan kamu siyasetlerine dönük vatandaş memnuniyetinin veya memnuniyetsizliğinin seçim sonuçlarına yansıtacağı öngörülmektedir.

Demokrasinin temeli olan halk egemenliği nosyonu, doğrudan demokrasiye kuramsal olarak işaret etmektedir. Uygulamada ise, içerisinde değişik türler barındıran temsili demokrasinin yaygınlığı ve baskınlığı görülmektedir. Temsili demokrasi modelinde, vatandaşlar yerel, ulusal veya ulusüstü düzeylerde belli süreler için seçilen temsilcilerine kendi egemenliklerini devretmektedir. Bu yönüyle, seçilmişler; önceden belirli bir süre boyunca, çerçevesi ulusal hukuki ve idari kurallar ve evrensel değerler tarafından belirlenmiş biçimde, halk adına kamusal gücü ellerinde

bulundurmaktadır. Bu noktada, seçilmişlerin görev süreleri bittiğinde iktidara tekrar talip olabilmekte; birbirleri ile yarıştıkları seçim dönemlerinde halkı ikna edebilme kabiliyetleri oldukça önem arz etmektedir. Bu bağlamda seçilmişlerin meşruiyetlerini kazanmasında ve korumalarında vatandaşların önemli bir rol oynadığı anlaşılmaktadır.

Kamu siyasetlerinin oluşturulması ve uygulanması sürecinde geleneksel olarak devleti temsilen belirli bir elit kesimin söz sahibi olduğu, parlamenter demokratik sistemlerde ise siyasal seçilmişler ve bürokratların etkin rol oynadığı bilinmektedir. 1900'lü yılların başındaki totaliter ve otoriter devletlerin bütüncül vatandaş katkı istemleri bir kenara bırakılırsa, II. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan ve kent planlaması özelindeki gerçek, savaş sonrası toplumsal, ekonomik ve siyasal alanda biriken sorunların sadece seçilmiş ve atanmışlar eliyle çözülemeyeceği anlaşılmıştır. Yeniden yapılandırma olarak da görülebilecek söz konusu durumun çözümlenmesi sürecinde kamu hizmetlerine dönük siyaset yapım ve uygulama süreçlerinde vatandaşın da katkı sağlaması veya destek vermesi yaygın kabul gören bir anlayış olmuştur. ABD ve Kıta Avrupası devletlerinde yönetimlerin yeniden yapılandırıldığı, devletlerin kamusal mal veya hizmet üretmedeki anlayışlarının farklılaştığı bilinmektedir. Bu noktada, neo-liberal görüşlerin desteklenmesi ve eleştirilmesinden kaynaklanan ideolojik ayrışma bir kenara bırakılırsa, 1970'li yıllarla birlikte kamu hizmetlerinin üretimi ve sunumuna dönük karar alma ve uygulama süreçlerinde salt seçilmiş ve atanmışların olamayacağı tartışılmaktadır. Vatandaşların da öncelikle örgütsel temelde (BİT'lerin yardımıyla, bireysel temelde) söz konusu sürece müdahil olması gereği, aksi halde devletin bir bütün olarak meşruiyetini kaybetmesi durumu teorik olarak kabul görmektedir. Elbette, vatandaş müdahalesi olgusunu bir yanılsama olarak gören veya vatandaş müdahalesinin ne zaman, nasıl ve nereye kadar olabileceğini sorgulayan görüşler hiç şüphesiz literatürde yerini almaktadır.

İnsanlığın yaşadığı değişim ve dönüşler, toplumların gelişim düzeylerine göre kategoriler biçiminde değerlendirilmektedir. Yerleşik hayata geçişle birlikte anlam kazanan tarım devrimi ve tarım toplumu hiç şüphesiz en güçlü sosyal kurum olarak devleti ortaya çıkarmıştır. Buharlı teknolojilerin sanayide kullanılması çerçevesinde emek-yoğun yöntemlerin yerini teknoloji-yoğun yöntemlerin benimsenmesi salt ekonomik değil, topyekûn bir değişim ve dönüşüm üretmiş ve tarım toplumu yerine

sanayi toplumunun kuramsal olarak başlamasını sonuç vermiştir. Benzer biçimde, bilişim ve iletişim teknolojilerindeki gelişmenin de, kuramsal olarak sanayi devrimi ve toplumunu dönüştürdüğü, yerine bilgi toplumu adı verilen bir toplumun ortaya çıktığı yine literatürde yaygın kabul görmektedir.

Günümüz bilgi toplumunda meydana gelen sosyolojik, siyasal, ekonomik ve teknolojik gelişim ve dönüşümler, hem devletlerin hem de bireylerin yaşamlarını oldukça değiştirmiştir. Özellikle II. Dünya Savaşı sonrası Batı Bloğunda yaygınlaşmaya sosyal refah devleti anlayışı, 1970’te yaşanan yönetim krizleriyle yerini minimal devlet anlayışına bırakmış ve yönetimde meydana gelen krizlerin vatandaşların da kamu politikalarına katılımıyla aşılabileceğine dönük bir tartışma ortaya çıkmaya başlamıştır. Söz konusu tartışma çerçevesinde, devletlerin çoğunluğu vatandaşlarının yönetime katılması konusunda çeşitli araçlar geliştirmeye çalışmıştır. Diğer taraftan, 1980’lerle beraber, devlet kurumlarında meydana gelen küçülme ile özelleştirme politikaları artmış, vatandaş odaklı mal ve hizmet üretimine geçilmesine dönük argümanlar siyasal seçilmişlerce daha sık dillendirilmeye başlamıştır.

1960’tan bu yana gelen süreçte, demokrasi kavramı da değişim geçirmiş, bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızla gelişmesi ile bilgiye erişim imkânlarının artması kamu yönetimi anlamında yeni kavramlar ortaya çıkarmıştır. Özellikle uzak mesafeler arası iletişimde ağ yapısının geliştirilmesi ve bu ağ yapısının askeri amaçlar dışında sivil hayata girmesi ile İnternet özelinde bilişim ve iletişim teknolojilerinin daha fazla geliştirilmesi sayesinde devlet-vatandaş ilişkileri yeni bir boyut kazanmaya başlamıştır. Özellikle e-devlet kavramının gelişmesi çerçevesinde, öncelikle kamu hizmetlerinin sunumunun teknolojik olanaklar çerçevesinde etkin ve verimli hale getirilmesi söz konusu olmuş, diğer taraftan da, devletin yapısal anlamda dönüşümü de hız kazanmaya başlamıştır. Bu açıdan, devlet-vatandaş ilişkileri e-devlet araçları ile farklı bir ivme kazanmıştır.

Önceleri her kamu kurumuna ait web sayfalarının olması ve tek taraflı, yalın ve tanıtıcı bilgiler içeren web sayfaları yeterli görülürken, artık söz konusu statik web siteleri üzerinden verilen e-devlet anlayışı işlevselliğini yitirmiştir. Vatandaşlara kamu kurumlarına ait web sayfalarından bilgiye erişebilme, bilgi sorgulayabilme ve yönetime

sorunlarını doğrudan iletebilme gibi olanakların sağlanmasını özellikle Web 2.0 teknolojilerinin yansıtılabilmesi açısından önem arz etmektedir.

Kamu siyasa oluşturma sürecinde bilgi ve iletişim araçlarının geniş kitlelere yayılması ve erişebilirliğinin artması ile BİT araçları oldukça önemli hale gelmiştir. Medyanın, yapısı gereği günlük siyasi, ekonomik ve toplumsal olayları izleyici ve dinleyicilere aktarma kabiliyeti oldukça yüksektir. Toplumsal sorunların dile getirilmesinde ve çözümü için kamuoyu oluşturmada medyanın kitlelere ulaşma ve harekete geçirebilme gücü düşünüldüğünde söz konusu gücün sosyal medya araçları çerçevesinde kamu siyasa yapım ve uygulama süreçlerine uygulanması önemlidir.

Daha önceleri Web 1.0 adı verilen web uygulamaları ile kullanıcılar, sunucu tarafından verilen tek taraflı bir iletişime muhatapken, 2004 yılıyla birlikte Web 2.0 anlayışı söz konusu olmuş, söz konusu teknolojiler yardımıyla kullanıcılar sanal ortam üzerinde tartışabildikleri sanal forumlar oluşturmaya başlamıştır. Bu forumlarda web kullanıcıları belirli konularda bilgi paylaşımı yapmanın yanı sıra, görüş alışverişlerinde de bulunabilmektedir. İnternet kullanıcılarının sanal ortama katılımını artırmayı temel alan bu yeni anlayış “sosyal ağ” denilen kavramın gelişmesini, vatandaşların artık bireysel temelde örgütlenerek, Mısır Devleti örneğinde olduğu gibi, siyasal rejim değişikliği istemlerinin hayata geçmesini de sağlamıştır. Sosyal ağlarda kişiler günlük, hatta anlık yapmakta oldukları şeyleri paylaşabilmesinin yanı sıra, farklı sosyal medya sayfalarında yer alan video, resim, müzik vb. çoklu ortam medyalarını kendi sosyal ağ çevresinde bulunanlarla paylaşabilmektedir.

Sosyal ağların günlük kullanımının gün geçtikçe yükseldiğini düşündüğümüzde, bu sanal dünyanın sivil toplum örgütleri ve siyasal partilerce etkin kullanımı siyasal katılıma farklı bir yön kazandırmaktadır. Daha önceleri sosyal ağlara mesafeli duran seçilmişlerin artık sosyal medya kullanım sayılarında bir artış olduğu gözlemlenmektedir. Özellikle seçim dönemlerinde sosyal ağları etkin kullanan siyasal partilerin ve adaylarının kendilerini tanıtmada daha başarılı oldukları gözden kaçmamaktadır. Bu yönüyle baktığımızda sosyal medyanın ortaya çıktığı ABD’de Beyaz Saray’a ait birçok sosyal medya uygulaması bulunmaktadır. Günlük olarak sosyal ağlarda ABD başkanının yaptığı, yapacağı görüşmeler, ABD’de uygulanması

düşünülen kamu siyasaları hakkında bilgilendirmeler ve başkanın sivil hayattaki görüntüleri de yer almaktadır. Paylaşılan bu bilgiler doğrultusunda vatandaşlar görüşlerini olumlu veya olumsuz şekilde dile getirebilme özgürlüğüne de sahiptir. Bu bağlamda sosyal ağlar siyasaların kısmen de olsa vatandaşlarla birebir etkileşimde bulunmasını sağlayabilmektedir. Bu açıdan, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın sosyal medya araçlarını kullanması oldukça önemlidir.

Sonuç olarak, bu çalışma e-devletin farklı bir boyutu olan e-katılım kavramına dair kamu siyasa oluşturma ve uygulama sürecinin hayata geçirilmesinde farklı bir modelin kurgulanması, tasarlanması ve işlevselliği odaklanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAMU SİYASA OLUŞUMU VE UYGULAMA SÜREÇLERİ

Bilindiği üzere devletin temel erkleri arasında olan yürütme gücünü seçilmiş ve atanmış kamu görevlileri temsil etmektedir. Seçilmişler kamu siyasa yapım sürecinin temel karar vericisi ve irade beyan edicisi konumunda iken, atanmışlar söz konusu politikaların öncelikle hazırlanmasında ve seçilmişlere sunulmasında daha sonra ise hayata geçirilmesi sürecinde oldukça işlevseldir. Bu noktada, seçilmişleri yürütme erkinin beyni, kamu yönetimini ise el ve ayakları olarak tanımlamak olanaklıdır.

Bu yönü itibariyle bir bütün olarak kamu yönetiminin vatandaşlara sunmakla veya denetlemekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin seçmenler nezdinde başarılı veya başarısız olarak tanımlanması; öncelikle ulusal düzeyde yürütme organının en önemli kurulu olan hükümetin tekrar işbaşına gelmesi noktasında işlevseldir. Ayrıca, kamu hizmet sunumunun vatandaş ihtiyaçlarını hangi düzeyde karşılayabildiğini ölçme noktasında işlevsellik sunmaktadır. Dolayısıyla, kamu hizmet sunumu, tasarlanan ve uygulanan kamu siyasalarının somut göstergeleri arasında değerlendirilebilir. Birinci bölümde kamu yönetiminde siyasa¹ oluşturma sürecine etki eden aktörler, süreçler ve sonuçlar değerlendirilmektedir.

1. KAMU SİYASASININ TANIMI VE ÖZELLİKLERİ

Çevik ve Demirci kamu siyasasının (2008: 9-10): “*kamu politikası, bir kamu kuruluşunun çevresiyle ilişkisidir* (Eyestone, 1971: 18) veya “*kamu politikası, kamu yönetiminin (iktidarın) yapmayı veya yapmamayı seçtikleri her şeydir*” (Dye, 1987: 3)

¹ Politika kelimesi siyasal bir hareketi simgelemesinden dolayı kamu politikasının açıklanmasında, politika yerine daha geniş bir kavram olan siyasa kelimesi tercih edilmiştir.

biçiminde tanımlandığını aktarmaktadır. Hükümetler ve kamu kuruluşları tarafından geliştirilen ve uygulanan bir kararlar serisinden oluşan faaliyetlerdir. Kamu siyaseti denildiğinde akla gelmesi gereken, kararların verilmesi, bu kararların uygulanmasına dayanak oluşturacak kanunların meclisten geçirilmesi, kararların uygulanması gibi faaliyetleri kapsayan bir süreç olduğunun anlaşılması gerekmektedir (Çevik ve Demirci, 2008: 13).

Ülkelere göre değişmekle birlikte, tam veya kısmi olarak özel sektör ve sivil toplum aktörleri de kamu siyaseti oluşturma sürecinde rol oynayabilmektedir. Kamu siyaseti, dışsal veya içsel krizler, şoklar veya kesintiler yardımıyla birden oluşan siyasetler biçiminde aniden ortaya çıkabileceği gibi, zaman içerisinde kademeli olarak belirli bir istikrara sahip olan kararlar ve uygulamalar demeti de olabilir. Hiç şüphesiz kamu siyasetlerinin devrimsel veya evrimsel gelişimlerinde içinde bulunulan siyasal sistemin ve kültürün etkilerini görmek gerekir. İngiltere gibi demokratik gelişimini evrimsel biçimde tamamlayan ülkelerde ortaya çıkan herhangi iktidar değişimi bir önceki iktidarın uygulama ve siyasetlerinin topyekûn terk edilmesini sonuç vermez, aksine iktidara gelen siyasal anlayış sadece muhalefetteyken eleştirdiği yönleri düzenlemekle yetinebilir. Halbuki, son on yıllık tek parti iktidarından kaynaklanan istikrarlı süreç bir kenara bırakılsa, Türkiye’de kamu siyasetlerinin istikrarlı ve dengeli uygulanması sürecinde ortaya çıkan kesintilerin temel kaynağını tam anlamıyla oturmamış siyasal kültürde, kendisinininkinden başka doğru görüş olabileceğine ihtimal vermeyen tekçi anlayışta ve muhalefet edilmeye alışamayan iktidar arayışlarında aramak gerekir.

Kamu siyaseti çalışmaları daha önceleri siyaset odaklı bir bilim olarak Avrupa’da bulunmaktaydı. İlk olarak “Devlet Bilimleri” olarak bilinen ama aynı zamanda “yönetme ve merkezi yönetim bilimleri” olarak bilinirken, daha sonraları “merkezi yönetimi” olarak kural koyucuyu şuan bilinen anlamıyla; kural ve emir koyucu, düzeni korumak için planlı kurumsal müdahale anlamıyla “siyaset” farklılaştığı ifade edilmektedir (Wagner, 2006: 29). 1960’larda ve 1970’lerde siyaset çalışmaları alanındaki büyüme için siyaset aşama modelleri, literatür, araştırmayı düzenleme ve sistemleştirmede temel ihtiyaç olarak görev yaptı. Daha sonra, farklılaşmalar (alt) aşamaları sunan farklı tipoloji, farklı varyasyonları ileri sürülmüştür. Brewer ve deLeon

(1983), May ve Wildavsky (1978), Anderson (1975) ve Jenkins (1978) tarafından geliştirilen modeller en çok kabul görenler arasında yer almaktadır. Bugün, gündem belirleme, politika oluşturma, karar verme, uygulama ve değerlendirme arasındaki farklılaşma, bir politika sürecinin kronolojisini tarif etmek için geleneksel bir yol haline gelmiştir (Jann ve Wegrich, 2006: 43).

Kamu siyaseti çalışma alanının 1980'lerin başında öncelikle Anglo-Sakson geleneğin en önemli temsilcisi olan Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) bazı sosyal bilimlerin birer izdüşüm alanı olarak güçlenmiştir (Wagner, 2006: 35). Kamu siyasetinin ortaya çıkışında etkili olan asıl altyapıyı, II. Dünya Savaşı sonrasında özellikle Kıta Avrupası ve ABD'nin karşılaştığı savaş sonrası zorlukların aşılması sürecinin (DeLeon ve Vogenbeck, 2006) oluşturması dikkat çekicidir. Kamu siyaseti tanımlarının merkezinde duran ana unsur ve kamu siyasetinin bizzat kendisini belirleyen asıl öge olarak, yöneten-yönetilen ilişkilerindeki ivmeye atıf verilmelidir. Teorik olarak yöneticilerin herhangi bir konuya siyaset yapımı çerçevesinde müdahil olması; söz konusu sorunun özel bir sorun olmaktan çıkıp kamusal bir nitelik kazanması ve medya gibi bazı hızlandırıcıların yardımıyla söz konusu olmaktadır. Bununla beraber, yöneticiler, örgüt içi dinamikler yardımıyla, herhangi bir sorunun ortaya çıkmasını beklemeye gerek duymaksızın, herhangi bir alana dönük olarak kamu siyaseti analizi başlatabilir. Bu bağlamda neyin kamusal sorun olarak tanımlandığı ve nasıl gündeme getirildiği ile devletin neden ve nasıl bir takım müdahaleleri gündeme getirdiği, kamu siyaseti analizi sürecinde farklı açılardan cevaplanabilecek sorular olarak belirmektedir. Bu sorulara verilecek cevaplar farklı siyasal temeller üzerine inşa edileceği için tanımlar da farklılık gösterebilecektir (Çelik, 2008: 42-44). Kamu siyaseti analizine dönük çalışmalar, Batılı ülkeler açısından gelişme döneminde olarak değerlendirilirse, Türkiye örneğinde olduğu gibi gelişmekte olan ülkeler için oldukça yeni² bir alan olarak henüz başlangıç aşamasındadır.

² Kamu siyaseti üzerine yapılan çalışmalar gelişmiş ülkelerde başlıca siyaset biliminin çalıştığı alanlar olmasına karşın, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde bu konuda yeteri kadar çalışmanın olmadığı görülmektedir. Son otuz yıldır Türkiye'de Siyasal Bilgiler Fakülteleri veya İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri, Kamu Yönetimi ve benzer sosyal bölümlerin müfredatlarında, anayasal düzenlemeler, kuvvetler ayrılığı, kurumsal yapılar, siyasi ideolojiler gibi konular üzerine bazı dersler bulunmaktadır

1.1. Kamu Siyaseti Oluşum ve Uygulanmasında Rol Oynayan Aktörler

Siyaset sürecinin aşamalarının modellenmesi fikri ilk kez Lasswell tarafından ileri sürülmüştür. İstihbarat, promosyon, reçete, çağrı, uygulama, fesih ve değerlendirme aşamalarını, disiplinli ve kuralcı bir siyaset bilimini kurmak için yaptığı girişimin bir parçası olarak Lasswell, 1956'da siyaset sürecini yedi aşamadan oluşan bir model olarak tanıtmıştır. Bu aşamaların sırasına itiraz olsa da, modelin kendisi, siyaset çalışmalarında saha için temel bir çerçeve olarak son derece başarılı olmuş ve çeşitli siyaset sürecinin tipolojileri açısından bir başlangıç noktası olarak karşımıza çıkmıştır (Jann ve Wegrich, 2006: 43).

Kamu siyasetlerinin oluşum sürecine ilişkin olarak oldukça fazla teorik modelin olduğu bilinmektedir (Kaptı, 2011: 16-20). Söz konusu siyasetlerin oluşumunda vatandaşların istek ve karşılaştıkları sorunların çözümü noktasındaki önerilerin ne kadarının, nasıl dikkate alındığına dönük net bir kuram veya yaklaşım ortaya koymak olanaklı değildir. Kamu siyaseti oluşturmada sivillerle, atanmışlar ve seçilmişler arasında belirli bir etkileşim bulursa da, vatandaşların istek ve sorunlarını dikkate alarak üretilecek siyasetlerin teknik kurgusu ve uygulanma süreci hiç şüphesiz bürokratların ödev ve yetkisi dâhilindedir.

Kamu siyaset sürecinin kapsadığı iki temel alan bulunmaktadır. Bunlardan ilki, siyasetlerle ilgili olarak bazı baskı gruplarının siyaset kurgulayıcıları etkilemek için çeşitli faaliyetlerde bulunması ki söz konusu faaliyetlerin siyaset yapım süreci üzerinde hiç şüphesiz olumlu veya olumsuz etkileri olacaktır. İkincisi ise, seçilmiş ve atanmışların siyaset yapım süreci içerisinde gerçekleştirdikleri kurguya ve karar almaya dönük teknik faaliyetlerdir (Çevik ve Yılmaz, 2008: 34). Siyaset oluşturmada bu iki farklı etkin grup resmi ve gayri resmi aktörler olarak da tanımlanabilir. Bu konuyla ilgili çalışma yapan Geleri (2010: 26); toplumsal sorunların belirlenmesi ve çözümünde yerel

(Çevik, 2008: 29). Türkiye'de kamu siyaset ve analizi ile ilgili çalışma yapan Akdoğan (2011: 75); Türkiye'de uyuşturucu kullanımı ile mücadele konusunda çalışmalarda bulunan bir İngiliz araştırmacının, Türk sosyal bilimlerinde kamu siyaset ve analizi ile ilgili olarak yapılan çalışmaların çok az olduğunu ifade ettiğini belirtmektedir. Ayrıca, söz konusu çalışmada, Türkiye'nin kamu siyaset yapımıyla ilgili sistematik bir araştırmanın olmadığına dikkat çekilmektedir.

yönetimler, eğitim ve sosyal yardım kuruluşları, gençlik ve spor, ulaştırma ve bayındırlık, sanayi ve ticaret odaları, topluma hizmet sunan diğer farklı kamu kurumları, gönüllü sivil toplum örgütlerini içine alan bir işbirliğinden söz etmektedir. Konuyla ilgili kurumların en üst kademesindeki yetkiliden en alt kademesindeki çalışanına kadar sadece olumsuzlukların değil aynı zaman olumlu ve iyi yaklaşımların harekete geçirilmesi, özendirilmesi ve desteklenmesi için iyi bir işbirliği olması gerektiğine dikkat çekmektedir.

Bilgi ve iletişim teknolojileri, kamu siyasa oluşturma sürecine hem bireysel hem de sivil toplum örgütlerinin katılımını olumlu yönde etkileyecek yönde gelişim göstermiştir. Özellikle bireyi temel alan iletişim araçları günümüz toplumlarında hem yönetime katılma hem siyasa sürecine katılma noktasında işlevsel hale gelmiştir. İnternet teknolojisinin getirdiği çok yönlü, etkileşimli iletişim imkânları daha yüksek oranda bireyi katılıma ortak edecek potansiyelde bulunmaktadır (Altınok, 2001: 143).

Buradan hareketle, demokratik bir ülkede kamu siyasa yapım sürecinde bir tarafta seçmenler, baskı grupları ve medya rol oynarken; diğer tarafta, seçilmiş ve atanmış kamu görevlilerinin, siyasal partilerin, hükümetin, meclisin ve yargının önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Bunlara ek olarak, son zamanlarda, küreselleşme olgusu ve süreci ile birlikte uluslararası veya ulusüstü aktörlerin de kamu politikası oluşturma sürecinde oldukça aktif ve önemli rol oynadıkları görülmektedir. Dolayısıyla, bu noktada, kamu siyasa yapım ve uygulama süreçlerine müdahil olan aktörleri özellikle ülkemiz özelinde detaylandırmakta yarar görülmektedir.

1.1.1. Resmi Aktörler

Kamu siyasası yapım ve uygulama süreci içerisinde yer alan resmi aktörler tanımlaması, genellikle kamu bürokrasisi içerisinde yer alan kamu kurum ve görevlilerini ifade etmektedir. Söz konusu resmi aktörler arasında kamu siyasalarının oluşturulmasında faaliyet gösteren etkin kurumlar, parlamento, yargı kurumları ve bir bütün olarak yürütme erki sayılabilir (Çevik ve Yılmaz, 2008: 34). Dolayısıyla, sözü edilen resmi aktörlerin katkısı veya bilgisi olmaksızın, herhangi bir alana dönük kamu siyasasının ortaya çıkması mevcut demokratik sistemlerde olanak dâhilinde değildir. Örneğin, Türkiye’de herhangi bir alanda ortaya çıkan talep, ihtiyaç veya öneriler uygun

hızlandırıcı araçlar yardımıyla (medya, bloglar, sosyal medya araçları vb.) bir anda yaygınlaşarak toplumun gündemine gelirse, resmi kurumlar tarafından ciddiye alınma olasılığı artmaktadır. Söz konusu ciddiyet irade sahibi olan seçilmişlerin atanmışlara konuyla ilgili çalışma yapma direktifi çerçevesinde şekillenebileceği gibi, atanmışların da konuyu bir rapor halinde seçilmişlere arz etmesi çerçevesinde de resmi gündeme alınabilir. Hükümet konunun gündeme alınmasından sonra olası çözüm yollarının alternatifler halinde masaya konulması noktasında bürokratları tekrar harekete geçirecektir. Çevik ve Yılmaz'ın (2008: 34) belirttiği gibi, eğer söz konusu olan talep, ihtiyaç veya önerinin teknik olarak şekillenmesi yasal bir düzenleme gerektiriyorsa, ilgili bakanlığı söz konusu olguyu bir yasa tasarısı haline getirip Bakanlar Kurulu'nda imzaya açması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne (TBMM) gönderilmesi gerekmektedir.

TBMM, Türkiye'de kamu siyasa yapım sürecinin şekillendirilmesi sürecinde, gerekli yasal düzenlemelerin yapılabileceği tek yetkili kurum olmasından dolayı oldukça önemli bir yere sahiptir. Bilindiği üzere, herhangi bir kamusal alanda yasa düzeyinde düzenleme yapmak için herhangi bir meclis üyesi yasa teklifi verebileceği gibi, parti grupları da milletvekilleri adına yasa teklifi verebilir veya bakanlar kurulu kanun tasarısı hazırlayabilir. Hazırlanan yasa teklif veya tasarılarının meclis başkanlığına ulaşmasından sonra, TBMM bünyesindeki ilgili komisyonlar, ilgili yasa tasarısı ve teklifini görüştüktan sonra genel kurula gönderir (veya göndermez, kadük³ bırakır). Genel Kurula gelen düzenleme gerekli çoğunluğun oyunu alamazsa reddedilir veya kabul edilerek Cumhurbaşkanı'na gönderilir. Meclisin kamu siyasa oluşumundaki

³ Kadük olma: Bir yasama döneminde sonuçlandırılmamış olan kanun tasarısı ve teklifleri hükümsüz sayılır. Yasama dönemi başında, önceki dönemde verilmiş soru, Meclis araştırması, genel görüşme ve gensoru önermeleri hükümsüz sayılır (Karar No: 584 Kabul Tarihi: 5.3.1973, Resmî Gazete: 13.4.1973, Sayı: 14506).

tek görevi kamu siyasa oluşumu için gerekli yasal düzenlemeleri yapmak değil, aynı zamanda söz konusu siyasaların uygulama aşamasında denetim görevi yapmak ve düzenlemelerin sonucunu millet adına değerlendirmektir.

Anayasanın 87’nci maddesinde, TBMM’nin ikinci görev yetkisi: “Bakanlar Kurulu ve bakanları denetlemek”tir. TBMM’nin Hükümeti denetlemesini sağlayan araçlara “denetim yolları” adı verilmektedir. Bu denetim yolları Anayasanın 98 ile 100’ncü maddelerinde; soru, genel görüşme, meclis araştırması, meclis soruşturması ve gensoru şeklinde düzenlenmiştir (Gözler, 2010: 261). TBMM’nin bu denetim yolları;

- a. Soru: Anayasanın 98. Maddesinde, “Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibarettir.”,
- b. Genel görüşme: Anayasanın 98. maddesinin dördüncü fıkrasına göre, “toplumu ve Devlet faaliyetlerini ilgilendiren belli bir konunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmesidir.”,
- c. Meclis araştırması: Anayasamızın 98. maddesinin üçüncü fıkrasında, “belli bir konuda bilgi edinilmek için yapılan incelemeden ibarettir.”,
- d. Meclis soruşturması: Anayasanın 100. maddesinin birinci fıkrasında, “Başbakan veya bakanlar hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az onda birinin vereceği önerge ile, soruşturma açılması istenebilir. Meclis, bu istemi en geç bir ay içinde görüşür ve gizli oyla karara bağlar.”,
- e. Gensoru: Anayasamızın 99. maddesinin birinci fıkrasında, “Gensoru önergesi, bir siyasî parti grubu adına veya en az yirmi milletvekilinin imzasıyla verilir.” şeklinde tanımlanmıştır.

TBMM’nin, hükümeti denetim yolları ile ilgili maddelerin uygulanması hakkındaki usuller TBMM İçtüzüğünde belirtilmiştir.

Modern demokrasilerde kuramsal olarak devleti oluşturan temel erkler arasında bir denge olması gerektiği kabul edilmektedir. Bazen bu üç erkin sınırlarında birbirlerinin lehine veya aleyhine olabilecek değişimler söz konusu olmaktadır. Yargı

erkinin yasama ve yürütme erklerinin kamu siyasa oluşum ve uygulama sürecine dönük işlem ve eylemleri üzerinde oldukça etkili olabildiği görülmektedir.

1.1.2. Sivil Aktörler

Kamu siyasa oluşum ve uygulanma sürecinde, resmi aktörler dışında sivil aktörler de oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Vatandaşların özel yaşamlarında karşılaştıkları sorunları tek başlarına çözmelerinin oldukça zor olmasına koşut biçimde, karşılaştıkları kamusal sorunları da tek başlarına çözebilmeleri oldukça zor gözükmemektedir. Benzer biçimde, kamu siyasası sürecinde vatandaşların bir birey olarak düşüncelerini veya görüşlerini açıklayarak kamu siyasası karar alıcılarını ve uygulayıcılarını etkilemesi oldukça zor bir olasılıktır. Bu açıdan, bireylerin kamu siyasalarını vatandaşlar olarak etkileyebilmesi için kolektif bir yapıya ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Örgütlü yapıya sahip toplumlarda, vatandaşların kendilerini ilgilendiren konularda temsilcileri vasıtasıyla kamusal gücü kullanan görevliler veya kurumlar ile temas halinde olmalarında, bu kurumları etkilerinde oldukça etkin oldukları görülmektedir. Şurası oldukça kabul edilebilir ki, devlet nam ve hesabına iktidarı kullanan hâkim gücün iktidarının sınırlarının çizilmesinde örgütlü sivil toplum öne çıkmaktadır (Tosun, 2001: 174). Bilişim ve iletişim araçlarının yaygınlaşması sürecinden önce, bireylerin, siyasal partiler, sivil toplum kuruluşları ve benzeri örgütlenmiş kurumlar marifetiyle olayları etkileyebilme, alınacak kararlara katılabilme fırsatına sahip olabilmekteydiler (Şirin, 2009: 170). Halbuki, BİT araçlarının yaygınlığının ve işlevselliğinin gelişmesine koşut biçimde bireylerin örgütlenmeleri noktasında dışsal veya kurumsal bir motivasyona zorunlu bir ihtiyaç gözükmemektedir. Demokratik devletlerde karar alma süreçlerinin belirli bir durumda beliren tercihler saptandıktan sonra bu sürecinin başlayabileceği, bireyin kendi değerleriyle demokratik karar alma sürecine katılması, belirli bir durum karşısında ortak değerler doğrultusunda karar alınması için önkoşuldur. Bireyler kendi değerlerini paylaşmak için pragmatist bir bakış açısıyla bu sürecin içine girdiklerinde toplam faydanın oluşturulma mekanizmasını harekete geçirecekleri ifade edilmektedir (Çelik, 2008: 54).

Türkiye geçmişten günümüze demokratik yaşam açısından ciddi sınavlar vermiş; vatandaşların siyasal hayatta temsiliyeti ve siyasal hayata katılımı bazı dönemlerde

sınırlandırılmıştır. Tarihsel bir süreç olarak kısaca geçmişe baktığımızda; Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze, Türkiye’de sivil iktidarların askeri müdahalelere maruz kaldığı bilinmektedir. 1946 yılında çok partili hayata geçişle başlayan demokratik hayata ilk müdahale 1960 ihtilali ile gerçekleşmiştir. İhtilalin ardından yapılan 1961 Anayasası, bir taraftan temel özgürlükleri büyük oranda genişleterek vatandaşlara geniş sosyal haklar kazandırırken, diğer taraftan seçilmiş organların gücünü sınırlandırılması amacıyla etkili bir kontrol ve dengeleme sistemi geliştirmiştir (Özbudun, 2007: 53- 54). Hem sol hem de sağ için önceki Anayasaya göre daha geniş bir siyasal faaliyetlere izin verilmekteydi (Zürcher, 2008: 358). Siyasi hayata yapılan diğer bir müdahale de 1971’de gerçekleştirilmiştir. 12 Mart Muhtırası’nda açıkça ifade edilen Parlamento’yu dağıtma tehdidi ve sıkıyönetim rejiminin ürettiği baskı muhalefeti zayıflatmış ve bir kez daha 1971 ve 1973 anayasa değişiklikleri oldukça çatışmacı yöntemlerle, siyasi partiler arasında müzakere ve anlaşma süreci olmadan gerçekleştirilmiştir (Özbudun, 2007: 54). Türk siyasi hayatında en büyük kısıtlamaların getirildiği, depolitizasyon uygulamalarının arttığı dönem 12 Eylül 1980 ihtilaliyle başlamıştır. İhtilal ile birlikte ordu 12 Eylül öncesinde Türkiye’de varolan demokrasiyi kabul edilemez bir durum olarak görmüş ve bu konuyla ilgili olarak siyasi partileri ve özellikle liderlerini doğrudan sorumlu tutmuş ve liderleri tutuklamışlardır. Dönemin iki önemli siyasal liderleri olan Süleyman Demirel ve Bülent Ecevit, tutuklandıktan bir ay sonra serbest bırakılmışlarsa da bu karar iki liderin siyasal faaliyetlerden uzak durmasına bağlanmıştır. Bu karardan sonra, Danışma Meclisi’nin toplandığı gün Cumhuriyet Halk Partisi dâhil bütün partiler kapatılmış ve mallarına el konulmuştur (Heper, 2006: 226-227). Anayasa tasarisının 26, 27 ve 28. maddelerinde düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü, bilim ve sanat özgürlüğü ve basın özgürlüğü kısıtlanmıştır. 33 ve 34. maddeler, izin almaksızın kullanılabilceği usulen yinelenen dernek kurma özgürlüğünü, şekil, şart ve usullerle sınırlandırırken, dernek faaliyetlerini de fiilen yasaklamıştır. Dernek faaliyetleri, tüzük denetimi yoluyla azaltılırken; siyasi partiler, sendikalar ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile her türlü bağı yasakladığı belirtilmektedir (Parla, 2005: 62-63). Tasarının 77 ve 78. maddelerinde siyasi partilerin tüzük ve program kısıtlamalarına, yönetici ve faaliyet türlerinde sınırlandırma yapılmıştır. Depolitizasyon yaklaşımı siyasi partiler üzerinde de devam etmiş, siyasi partilerin ikincil örgütlerle ve baskı gruplarıyla ilişkileri yasaklanmıştır

(Parla, 2005: 66). 1980-1983 askeri rejiminin yürürlüğe koyduğu 1982 anayasasının geçici 4. maddesi, eski politikacıların siyasi faaliyetlerine yasaklar koymuştur. Buna göre; 1980 öncesi dört büyük siyasi parti başkanları, başkan vekilleri, genel sekreterleri, yürütme kurulu üyeleri, on yıl boyunca parti kuramayacak, herhangi bir partiye üye olamayacak, genel ve yerel seçimlerde aday olamayacak, seçilemeyecekti. Bu partilerin milletvekillerine herhangi bir seçilme yasağı konulmadıysa da, bu milletvekilleri de beş yıl boyunca parti kuramayacak ve kurulan partilerin merkez yürütme kurullarında görev alamayacaklardı. Milletvekillerine getirilen bu yasaklar 6 Eylül 1987’de düzenlenen referandumla kaldırılmıştır (Özbudun, 2007: 104-105). Öz itibarıyla sivil toplumu oluşturan bireyler kendileri lehine kararların alınmasını sağlamaya çalışmaktadır. Sivil aktörler olarak, siyasal partiler, bireyler, baskı grupları-sivil toplum örgütleri ve medya dikkati çekmektedir. Kamu siyasasının oluşturulması ve uygulanmasında bu aktörlerin rolleri öz biçimde aktarılmalıdır.

1.1.2.1. Siyasal Partiler

Kamu siyasası oluşum ve uygulama sürecinde ilk göze çarpan sivil aktör siyasal partilerdir. Siyasal partiler demokrasilerin olmazsa olmaz kurumları olmasının yanı sıra kamu siyasası oluşturmada da oldukça etkili bir sivil aktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Siyasal partileri, Kapani (2004: 160); “belirli bir program etrafında toplanmış, siyasal iktidarı elde etmek veya paylaşmak amacını güden, sürekli bir örgüte sahip kurumlar” olarak tanımlamaktadır. Siyasal partilere yönelik farklı bir yaklaşım gösteren Dâver (1993: 223), siyasal partileri “siyasi parti programını uygulamaya koymayı hedefleyen ve üyelerini iktidara getirmek amacıyla hükümetin kontrolünü sağlamaya çalışan organize bir insan topluluğu” olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlardan da anlaşılacağı gibi siyasal partilerdeki ana unsurlar; sivil organizasyon olmaları, belirli programlarının olması ve iktidarı elde ederek kendi siyasi programları ile vatandaşlara hizmet etmenin yanı sıra yönetimi şekillendirme amacı taşımalarıdır.

Siyasal partiler iktidarda olduklarında mevcut veya uygulanacak kamu siyasalarını kendi ideolojileri çerçevesinde şekillendirme amacı taşımaları çerçevesinde bürokrasiye doğrudan veya dolaylı müdahalede bulunmaktadır. Muhalefette olan siyasal partilerin ise, bu çerçevede, her ne kadar bürokrasi üzerinde yaptırım güçleri olmasa da,

kamu siyasalarının şekillendirilmesinde oldukça önemli fonksiyonlarının olduğu bilinmektedir. Muhalefette yer alan partiler, iktidarı elinde bulunduran siyasal partinin kamu siyasası oluşturma ve uygulamaya dönük usul ve esaslarını eleştirebilmekte; yanlış kurgulandığı veya uygulandığını düşündükleri siyasalar üzerinden sürekli karşı propaganda yapabilmektedir. Bazı konularda ise meclisin yavaş çalışmasını, kilitlenmesini veya engellenmesini sağlayabilecek bir gücü, muhalefet partileri ellerinde bulundurmaktadır.

Değişik gerekçelerle seçim barajı uygulayan ülkelerde barajı aşamayan siyasal partiler mecliste temsil edilemeseler de, meclis dışında kamu siyasalarının oluşturulması sürecine katkı verebilecekleri gibi, söz konusu süreci değişik yol ve yöntemlerle eleştirebilir. Siyasal partilerin tek görevi iktidarda bulunan partiyi salt eleştirmek yerine, kamu siyasalarını kendi görüşlerine göre etkilemek ve mevcut sorunlara alternatif çözüm yollarını öncelikle iktidar parti(leri)si ile gerekiyorsa da vatandaşlarla paylaşmaktır. Bu şekilde partiler, kamuoyu oluşturmanın yanında, iktidarın kararlarını ve uygulamalarını da denetleyebilmektedir.

1.1.2.2. Bireyler (Seçmenler-Vatandaşlar)

Günümüzde doğrudan demokrasinin pratik uygulanabilirliğinin olanaksız olması, doğrudan demokrasinin başat bir türevi olarak temsili demokrasinin yaygın hale geldiği görülmektedir. Mevcut politik düzen içerisinde her bir seçmen seçtiği kişi veya partinin kendi sorunları, ihtiyaçları ile ilgili hususları gündeme getireceği veya yansıtacağı düşüncesiyle hareket etmekte ve bu doğrultuda politik tercihlerini yapmaktadır (Kaptı, 2011: 26). Dolayısıyla, günümüzde temsil etme görevini tam anlamıyla yapamadığı düşünülen temsilcilerin görevden alınabilmesi teknik olarak belirli bir sürenin geçmesini beklemek (seçimler) veya söz konusu temsilcinin görevden alınabilme şartlarının (istifa, yüz kızartıcı suç, vatana ihanet vb.) oluşması gerekmektedir.

Bilindiği üzere sivil toplum, bir yandan yönetme erkini elinde bulunduran siyasaları baskıcı yönetime karşı sınırlandırabilmekte, diğer yandan baskıcı iktidara karşı muhalefeti örgütleyerek, demokratik olmayan yönetimlerin meşruluğunu zayıflatabilmektedir (Tosun, 2001: 180). Bu bağlamda vatandaşların, örgütlü sivil

toplum içerisinde yer alarak, kamu görevlilerinin çeşitli düzeylerdeki karar ve uygulamalarını etkileme eylemlerine “siyasal katılım” denilmektedir (Kışlalı, 2003: 219). Yönetime katılım bir süreci ifade etmekte ve belirli aralıklarla yapılan seçimlerden daha geniş bir anlam taşımaktadır. Bu açıdan, seçim olgusu, yönetime katılımın sadece bir yönünü oluşturmaktadır. Vatandaş olarak bireyin yönetim alanıyla ilgili olarak, karar ve eylemler karşısında; etkileme, değiştirme, taleplerini öne çıkarma ve bunların karar alma birimlerince benimsenmesini sağlama gibi etkinlikleri yönetime katılımın içeriğini oluşturmaktadır.

Yönetime katılım kavramı birbiriyle bağlantılı üç boyut içerisinde işlevseldir. Bunlardan birincisi; harekete geçiren unsurlardır. Birey yaşadığı çevre itibari ile iyi – kötü, doğru-yanlış algısı, hayata bakış açısı ve tutumu farklılık göstermektedir. Bu algılar ile yönetimin aldığı ve uygulamaya koyduğu kararlar uyuşmadığı anda birey yönetime katılım hareketini harekete geçirmektedir. Katılımın ikinci boyutu ise; katılımdaki yöntemle ilgili görünmektedir. Kişi ve grupların siyasal otoriteleri etkileme girişimleri çeşitli şekillerde yapılabilmektedir. Bu girişimler doğrudan seçimlere katılım olabileceği gibi, çıkar, tutum ve istekler doğrultusunda örgütlenerek baskı grubu oluşturma çalışmaları da olabilmektedir. Yönetime katılımında son boyut ise, ilk iki boyuttaki faaliyetlerin yürütülmesini mümkün kılacak kurumsallaşma ve yasal düzenlemelerin varlığı olarak ifade edilmektedir (Alkan ve Şimşek, 1998: 174-175).

Halkın karar alma süreçlerine katılımında “yönetişim” adı verilen yeni bir kavram karşımıza çıkmaktadır. Yönetişim, siyaset bilimi ve kamu yönetimi disiplinlerinde, devlet, özel sektör ve sivil toplum arasında yeni etkileşimli ilişkileri ifade etmektedir. Yönetişim kavramı, bir taraftan “kararlara katılımı”, “birlikte düzenleme”, “birlikte yönetim”, “birlikte üretme” anlamına gelirken, bir taraftan da kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında sağlanan bu birleşmenin demokratik, şeffaf, insan haklarına uygun, hesap verilebilirlikle birlikte ulusal ölçeğin yanı sıra, bölgesel ve yerel düzeylerde de uygulamaya konmasını ifade etmektedir (Kalfa ve Ataay, 2008: 232, Kayalar ve Özmutaf, 2007: 110). 1980’lerin ‘minimal devlet’ söyleminin yerine neo-liberalizmin yeni siyasal– yönetsel düzeninin kurucu kavramı olarak önerilen yönetişim, 1990’lı yıllardan bu yana kapitalist dünya sistemini kapsayıcı üst yapılar olarak örgütlenen IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü’nün yanı sıra

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı (OECD), Birleşmiş Milletler'in bazı kuruluşları (UNDP) ve Avrupa Birliği kurumlarının raporlarında resmi söylemler olarak karşımıza çıkmaktadır (Güzelsarı, 2003: 18-20).

Vatandaş-yönetim ikileminin tarihsel süreç içerisinde yaşadığı klasik gerilimin salt yönetsel değil siyasal yönü de bulunmaktadır. 20. Yüzyılın temel sorunsallardan birisi temsili demokrasilerin meşruiyet sorunudur. Buna çözüm olarak, demokratik açıdan az gelişmiş ülkeler bile devlet-vatandaş ilişkisinde klasik bir katılım aracı olan seçimin yanında, değişik araç ve kanallar geliştirmeye çalışmakta ve buna yönelik çabaları desteklemektedir (Çalhan ve Karkın, 2010: 131). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanım alanının genişletilmesiyle, siyasa yapıcılar karar verme sürecinde, hem vatandaşlar hem politikacılar hem sivil toplum örgütlerinin ve diğer paydaşlar tarafından etkilenebilir. Bu yönüyle siyasalar etkin, şeffaf, hesap verilebilir hale getirilirken diğer taraftan sürece siyasadan doğrudan veya dolaylı olarak etkilenecek olan aktörlerin sürece ve karar katılımı sağlanabilecektir (Sanford ve Rose, 2007: 406, Saebø vd., 2008: 400-401).

1.1.2.3. Baskı Grupları-Sivil Toplum Örgütleri

Sivil toplum, gönüllü, kendi kendini oluşturan, kendi desteklerine sahip, devletten bağımsız, özel alan- devlet arasında aracı niteliğindeki örgütlü sosyal yapısı ile hem devlet iktidarını sınırlayıcı, hem de o iktidarı hukuka dayandığı sürece meşrulaştırıcı üçüncü bir güç olarak bilinmektedir (Akçadağ, 2010: 2). Baskı grupları ise, “ortak menfaatler etrafında birleşen ve bunları gerçekleştirmek için siyasal otoriteler üzerinde etki yaratmaya çalışan organize olmuş gruplar” olarak tanımlanmaktadır (Kapani, 2004: 193). Diğer bir ifade ile grupların bir araya gelme nedenleri ortak çıkarlardır ve grupların çıkarları ise siyasi sürecin temel noktasını oluşturmaktadır (Saybaşı, 1999: 35). Aktif ve iyi örgütlenmiş sivil toplumun varlığı, demokratik sistem için temel bir ön şart olmakla birlikte; sivil toplumun gelişmişlik düzeyi, sosyoekonomik gelişmenin genel seviyesi, toplum içinde hâkim olan sınıfsal ve diğer toplumsal bölünmeler, siyasal kültür, güçlü bir devlet geleneğinin varlığı veya yokluğu gibi farklı değişkenlere bağlıdır (Özbudun, 2007: 113).

Sivil toplum, demokratik yönetimleri kurma ve korumaya yönelik katkıda bulunmasını yanı sıra devlet içinde yönetim faaliyetlerinin niteliğinin geliştirilmesine de katkıda bulunmaktadır (Tosun, 2001: 175). Sivil toplumun demokratik işlevleri arasında, demokratik tutumların geliştirilmesi, devlette iktidarı kullanan gücün denetlenmesi, katılım düzeyini yükseltmek, çıkarların –taleplerin şekillendirilmesi, kutuplaşmaların yumuşatılması, yeni siyasal liderlerin yetiştirilmesi– eğitilmesi, bilgiyi toplumun geniş bölümüne yayma, yeni fikirlerin yayılmasına ek olarak siyasal sistemin halka karşı sorumluluğunu artırmaktır. (Tosun, 2001: 180, Çaha, 2008: 144).

Kamu siyasalarını etkilemede vatandaşların tek başlarına güçlü etki yaratamadıkları durumlarda, bireysel etkileme çalışması yerine, bireyler biraraya gelip baskı grubu oluşturma yoluyla siyasileri etkileme yoluna gitmektedir. Baskı gruplarının temelde siyasal partilerle benzerlik gösterdiği söylenebilir ancak farklılaştıkları noktalar da bulunmaktadır. Bu bağlamda, baskı gruplarının temel amacı, siyasal iktidarı ele geçirmek olmamakla birlikte, siyasal iktidarı etkilemeye yönelik faaliyet yürütmektir. Baskı grupları istediklerini elde ettiklerinde sürekliliklerini kaybetmekte ve siyasal karar alma merkezleri üzerinde kendi amaç ve çıkarları doğrultusunda karar alınması için çalışmaktadır. Baskı gruplarının, günümüzde, birçok ülkede meclislerden kararların çıkması veya çıkmaması için meclis üyeleri ile (açık veya gizli biçimde) bağlantıya geçmeleri “lobicilik” faaliyetleri olarak adlandırılmaktadır. Gruplar, semboller ve resimlerle, bir sorunun varlığını medya ve halkı ikna etmek için kullanırlar. Örneğin: Çevreci gruplar, sembollerle ve resimlerle iddia ettikleri kasıtlı veya insanların ihmalkâr davranışlarının yol açtığı çevresel zararın görüntülerini işaret ederek, bunların nedenlerini anlatmaktadırlar (Birkland, 2006: 67). Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle yeni sosyal alanlar oluşmuştur. Sivil toplum örgütlerinin, iç ve dış hedef kitleleriyle olan ilişkilerini yürütürken kullandığı sözü edilen geleneksel araçların dışında artık sanal ortamları ve sosyal medyayı da kullandığı görülmektedir. Sosyal medya sadece sivil toplum örgütlerinin toplumla olan ilişkilerinde değil aynı zamanda herhangi bir hukuki altyapı çerçevesinde toplanmamış sivil girişimlerin ve faaliyetlerin örgütlenebilmesinde, sosyal olguların tartışılmasında ve iktidarın etkilenmesinde de etkin iletişim kanalıdır (Onat, 2010: 104).

Kamu siyasası oluşturmada baskı grupları olarak da değerlendirilebilecek örgütlenmelerden birisi de kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıdır. Bu kurumlar, ilk kez 1961 Anayasasında tanımlanmıştır. 1982 Anayasasının 135. maddesinde bu kuruluşlar şu şekilde yer almaktadır: “*Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.*” Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları on kategoride yer almaktadır. Bunlar (Özbudun, 2007: 119-120): “*Ticaret ve sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi odaları, deniz ticaret odaları, borsalar, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Ziraat odaları ve Ziraat Odaları Birliği, küçük esnaf ve zanaatkârların dernekleri, federasyonları ve konfederasyonları, Barolar ve Türkiye Barolar Birliği, tabip odaları ve Türkiye Tabipler Birliği, veteriner odaları ve Türkiye Veteriner Hekimler Birliği, dış hekimleri odaları ve Türkiye Dış Hekimleri Birliği, eczacılar odaları ve Türkiye Eczacılar Birliği, Mühendis ve mimar odaları ile Türkiye Mühendisler ve Mimarlar Birliği, noter odaları ve Türkiye Noterler Birliği*”dir. Bu meslek kuruluşları yapısı gereği mesleki yönde çalışmaktalar ve kendilerini ilgilendiren konularda haklarını korumak veya hak elde etmek için iktidarı etkileyebilme yeteneğine sahiptir.

Sivil topluma kuruluşlarına örnek olarak verilebilecek diğer bir kurum da think tankler yani düşünce kuruluşlarıdır. Bu terim, siyasa yapıcıları kamusal tartışma konularında bilgilendiren, onlara tavsiye veren, belirli bir siyasa alanında veya siyasa konularında geniş bir yelpazede çalışma yapan araştırma enstitülerini ifade etmek için kullanılmaktadır (Stone, 2006: 149, Karabulut, 2010: 92). Genellikle, bu kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları olarak kurulurlar ama bazıları da yarı-kamu niteliği taşıyan kurum veya devlet içerisinde yarı özerk birimler olabilmektedir (Stone, 2006: 149). Think tank terimi ilk kez XX. Yüzyılın başında, ABD’de “akılcı yönetim” fikrinin egemen olduğu bir dönemde (1901-1917) ortaya çıkmıştır. Bilimsel araştırmaların ve uzmanların yönetimi daha akılcı ve verimli kılacağına inanıldığı, ekonomi ve devlet

aygıtı içinde planlamaya ve teknolojiye dayandırılması gereğinin sıklıkla vurgulandığı bu dönemde öne çıkan veya çıkartılan “yönetim uzmanları”nın, politik yetki sahiplerine danışmanlık hizmeti verdikleri görülmüştür. Bu kuruluşlar, toplumdaki ihtiyaçların tespitinde ve projelendirilmesinde, demokratik aktörler olarak önemli bir konumda bulunmaktadır (Keskin, 2005: 49). “Entelektüel girişimciler” olarak da adlandırılabilen bu kuruluşlar, özgür, bağımsız yapılarıyla; yeni fikirler ve siyasi inisiyatifler ortaya koyma aşamasında, siyasi partilerin baskılarından arınmış kurumlar olarak, farklı ve yenilikçi birçok fikir ortaya koyabilmektedirler (Ezer, 2009: 1).

Sonuç olarak, sivil toplum kuruluşları, toplumun ihtiyaçlarının dillendirilmesinde demokratik bir yapıya sahip oldukları görülmektedir. Ancak grupların yetenekleri -tek başına veya daha sıklıkla koalisyon halinde hareket eden grupların- siyaseti etkileme kapasiteleri, retorik ve ampirik bir perspektiften başlayan argümanlara göre sadece daha inandırıcı argüman üretme işlevi değildir. Bazı grupların, siyasi tartışmaların sonuçlarını etkileme bakımından diğerlerine göre çok daha güçlü konumda yer aldıkları ifade edilmektedir (Birkland, 2006: 65).

1.1.2.4. Medya

Liberal demokrasilerde basın, profesyonel gazetecilik ruhuna uygun bir biçimde siyasacıların, basın patronlarının müdahalesi olmaksızın “haber değeri” olan “gerçek” olguları aktardığı varsayımıyla, devlet denetiminde değil de özel mülkiyete tabi olduğu için siyasacıların denetimini sağlayacağı inancıyla demokratik kurumların ve değerlerin, “devlete karşı” yurttaş haklarının biricik savunucusu; demokrasinin bekçisi olarak da ifade edilmektedir. Bu tanımla, ne kadar karikatürize edilmiş olursa olsun, basına atfedilen “dördüncü kuvvet” sıfatı, demokrasinin devletin kurumsal yapılanmasının dışındaki denetim ve denge mekanizmaları içinde basına verilen önemi göstermektedir (Kejanlıoğlu, 1971: 231).

Yazılı ve görsel medya, her gün milyonlarca kişiye hitap etmekte olan bir propaganda aracı ve halkın temsilini yerine getirdiği düşünülürse demokrasinin vazgeçilmez bir aracı olarak görülmekte ve devlet mekanizmasının bu araçla sınırlandırılması da toplumda farklı bir etki yaratmaktadır. Demokratik ülkelerde medyanın bağımsızlığı üzerinde durulmaktadır. Bağımsız medyanın görevi

yönetilenlerle yönetenler arasındaki iletişim vazifesini sağlamaktır. Ancak bazı durumlar medyanın, hem siyasileri hem de kamu bürokrasisinde görev yapanları olumlu veya olumsuz yönde etkilediği bilinmektedir. Bağımsız medyanın kamu siyasası süreçlerine olumlu yönde etkisi yadsınamayacak kadar yüksektir. Vatandaşlar medya araçları ile vatandaşlar sorunlarını ilgili kişilere ulaştırmada kolaylığa sahip olmakta ve kamu siyasalarının hem şekillendirilmesi esnasında hem de uygulanmasında ortaya çıkan olumlu veya olumsuz durumları değerlendirerek ilgili mercilere doğrudan görüş beyan edebilmektedir. Medya hem yansıtıcı hem de destekleyici olarak kamuoyunu etkileyebilmekte, önyargı ve mitlerle örülmüş yanlışlıklara karşı direnç gösterebilmektedir. Medya ve kamuoyu arasındaki bu bağlı ilişki, konu hakkında hükümet ve kamuoyunun kararlarını belirlemede etkili olduğu ifade edilmektedir (Kolukırk, 2010: 6). Hâlbuki medyanın teorik olarak tarafsız olması ile toplumsal sorunların çözümü konusunda kamuoyu oluşturma misyonu, pratikte herhangi bir siyasal partinin lehinde veya aleyhinde tarafını bozduğunda aracı ve tarafsız olma yeteneğini kaybederek, dengeleri bozmaktadır.

İnternet teknolojisinin beraberinde getirdiği sanal ortam veya sanal medya, farklı kültürden ve sosyal tabakadan, geniş kitlelerin birçok sosyal talebine yanıt verebilmektedir. Her kesimden aktöre hitap edebilen İnternet, sosyal medya kullanımını arttırmış ve sosyalleşmeye yeni bir boyut kazandırmıştır. Sosyal medyanın anlık güncellenebilmesi, çoklu kullanıma açık olması, İnternet ortamında paylaşım olanağı vermesi açısından ideal bir ortamdır. İnsanların sosyal medya üzerinde istedikleri zaman düşüncelerini dile getirebilmeleri, tartışabilmeleri ve düşünceleri paylaşabilmeleri açısından işlevseldir (Vural ve Bat, 2010: 3349). Bu yönüyle sanal medya her kesimin erişebildiği, düşüncelerini dile getirebildiği ortam olması yönüyle medyanın demokrasiyi güçlendirme, vatandaşların kararları etkileyebilme fonksiyonuna yeni bir boyut kazandırmıştır.

1.1.3. Uluslararası Aktörler

Kamu siyasalarının oluşturulması ve uygulanması sürecinde ulusal aktörler dışında uluslararası aktörler de büyük rol oynamaktadır. Küreselleşme süreci ve devletlerarasında oluşturulan ekonomik, siyasal, vb. işbirlikleri diğer ülkelerin siyasa

yapım süreçlerine etki edebilmektedir. Kamu siyasalarına etki eden dış aktörler, bizatihi devletlerin kendileri olabilecekleri gibi, bu amaç için uluslararası örgütleri harekete geçirerek kendileri perde arkasında kalabilirler. Örneğin, 1980 sonrası süreçte Uluslararası Para Fonu'nun (*International Monetary Found – IMF*) krize giren ülkelere veya talepte bulunan ülkelere, istenilen kredileri vermesini yapısal reform yapma şartına bağlaması, neo-liberal politikaların anavatanı olarak kabul edilen Anglo-Sakson ülkelerin kendilerini perde arkasında bırakarak neo-liberal politikaları dünya geneline yaygınlaştırma amacına oldukça işlevsel bir yardım yapmaktadır. Ayrıca, Soğuk Savaş Dönemi'nde ABD'nin öncülüğünde oluşturulan Batı Blokuna karşın, S.S.C.B. Doğu Blokuna öncülük etmiştir. Bu dönemde, devletlerin uyguladığı siyasalar, üyesi oldukları Blok'un siyasi ideolojisine göre şekillenmekteydi.

1.2. Kamu Siyasa Yapım Süreci

Kamu siyasasının oluşturulmasına dönük farklı yaklaşımlar bulunsa da, konuya ilişkin en yaygın model, klasik rasyonel modeldir. Söz konusu modelde, kamu siyasası yapımı, sorunun ortaya çıkışı ve çözümü arasında geçen oldukça uzun bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Bu süreç içerisinde, kamu siyasası yapımını, sorunun veya belirli bir olaya tepkilerin ortaya çıkması, ortaya çıkan sorunlara karşın verilen tepkilerin şekillendirilmesi, soruna karşı siyasanın uygulanması ve değerlendirilmesi olarak dört ana başlık altında incelemek mümkündür.

1.2.1. Kamu Siyasası Sorunlarının Ortaya Çıkışı ve Gündem Oluşturulması

Siyasa yapımı, bir siyasa sorununun tanınmasını gerektirir (Jann ve Wegrich, 2006: 45). Sorunlar, sorunların spesifik, tasvirinin savunucusunun hedeflerine, sorunun doğasına ve siyasal tartışmasına bağlı olarak, çok farklı şekillerde tanımlanır ve tasvir edilebilir (Birkland, 2006: 71). Toplumsal bir sorunun ne olduğuna bakıldığında, toplumsal sorun, toplumun yerleşmiş yaşantı tarzını veya iyiliğini tehdit eden, bu nedenle hafifletilmesine veya giderilmesine ihtiyaç hissedilen ancak kolektif toplumsal faaliyet ile düzeltilmesi mümkün olan şartlar olarak tanımlanabilmektedir (Tezcan, 1967: 127). Bir sorunun kamu siyasası haline dönüşüp çözülebilmesi için halk tarafından yeterince istem gösterilmesi gerekmektedir. Bürokrasisi ve bürokratları güçlü

olan ülkelerde toplumsal sorunların çözümünde yöneticiler de sorunu kabul edip bizatihi harekete geçebilmektedir (Çevik ve Demirci, 2008: 63). Kamu siyasasına dönüştürülen toplumsal sorun veya olaylar, ülkelerin sosyo-ekonomik yapı ve gelişim düzeylerine göre farklılık gösterebilmektedir (Çevik ve Demirci, 2008: 62-63). Konular, sorunlar ve çözümler, kamuoyu ve karar vericilerin dikkatini çekmektedir. Çünkü alternatif konular ve sorunlar, çözümlerin sıralanması ve tanımlanması için oldukça önemlidir (Birkland, 2006: 63).

Gündem oluşturma, çeşitli problem ve konular arasında bir seçimin sonucudur. Bu bir siyasa döngüsünün sonraki aşamalarında, bir siyasa geliştirme şekli olarak potansiyel stratejiler ve araçlar ilgili siyasa sorunun yapılandığı bir süreçtir (Jann ve Wegrich, 2006: 46). Gündemi belirlemede anlaşılması gereken vadeli bir görüşme olduğudur. Gündem, sorunların nedenleri, sembolleri, çözümleri ve kamusal sorunun diğer öğelerinin; kamu görevlileri ve kamuoyunun dikkatini çeken kamusal sorunların derlemesidir (Birkland, 2006: 63). Gündem belirleme çalışması, gruplar, güç ve gündemle ilgili siyasa tartışmalarının sınırlarını belirlemede bu aktörlerin nasıl etkileşimde bulunduğunu anlamaya başlamak için verimli bir yoldur (Birkland, 2006: 77). Gündem belirleme, politika sürecinin diğer tüm aşamalarda olduğu gibi, bir boşlukta meydana gelmez. Bir sorunun gündemde yükselebileceği olasılığı, sorunun kendisinin bir fonksiyonu olmakla birlikte, ilgili aktörler, kurumsal ilişkiler ve sıklıkla rastgele sosyal ve politik faktörlerle açıklanabilir ancak çoğaltılabilir veya tahmin edilebilir olmadığı ifade edilmektedir (Birkland, 2006: 77).

Kamu siyasalarının ortaya çıkışı, ülkelerin içinde bulunacakları değişik durumlara ilişkindir. Söz konusu yapım süreci, toplumsal gruplar arasındaki çıkar ilişkilerinden, halktan gelen istemlerden veya siyasal takdir edicilerin bizatihi kendi iradelerinden kaynaklanabilir. Sorunların tanımlanması, değerlendirilmesi ve alternatif çözümlerin üretilmesi, siyasa yapım sürecinin en önemli aşamaları arasındadır (Demir, 2011: 111).

Ülkelerin sosyo-ekonomik yapılarının, ihtiyaçların karşılanmasında, sorunların gündeme taşınmasında ve kamu siyasasına dâhil olmasında etkili olduğu bilinmektedir. Demokratikleşmede büyük yol kat etmiş olan ülkelerde sivil toplum örgütleri, toplumsal

sorunların gündeme taşınmasında ve kamu siyasasına dönüşmesinde öncüdür. Diğer taraftan, gruplar bazı konuları gündem dışında tutarak bir siyasa konusu haline gelmesini önlemeye çalışabilmektedir (Demir, 2011: 111).

Kitle iletişim araçları da toplumsal sorunların gündeme gelmesinde diğer etkin bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Belirli hedefler doğrultusunda toplumsal gündemin temel motiflerini, hammaddelerini hazırlama ve sunma eğiliminde olan medya, bir toplumda gündemi belirleyen ilk faktörlerden birisi olmasını sağlayan temel nokta, medya araçlarının herkese ulaşabilmesi ve topluma yön veren bütün insanların medya araçlarını takip ederek gelişmelerden haberdar olmasıdır. Bu bağlamda medyanın, teknolojik olanakları olabildiğince kullanarak kişileri, konuları veya olayları maddi ve prestije yönelik çıkarlar doğrultusunda kullanması oldukça olağan görünmektedir. Kitle iletişiminde alıcı ile verici bireyler arasında önemli bir rol oynayan medyanın, duyurma, yayma, ilgi çekme, inandırma ve ikna etme gibi konularda önemli üstünlükleri bulunmaktadır. Bu nedenlerle izleyici üzerinde dikkate değer bir egemenlik sağlaması ve her an takip edilebilir olması, medyayı toplumun gündemini oluşturma ve belirleme açısından oldukça avantajlı bir konuma taşımaktadır. Medya ulaştığı bu gücüyle, bireylerin tutum ve davranışlarını etkileyebilmekte, hatta etkilemekle de kalmayıp bunları değiştirebilmenin en etkin yöntem ve araçlarına sahip olmaktadır. Medya, gündem oluşturma eylemini, doğrudan doğruya kendi veya kendisine yakın kişi ve kurumların çıkarları doğrultusunda düzenleyebilmekte ve propaganda yapabilmektedir (Cereci, 2001: 20). İnternet araçlarının gelişimi ve e-devlet uygulamalarının genişlemesi vatandaşların sadece hizmet almasının yanısıra, siyasa yapım sürecinin ortağı haline gelmesine katkı sağlamaktadır (Balcı ve Kırılmaz, 2009: 51).

1.2.2. Kamu Siyasasının Şekillendirilmesi

Geleneksel kamu siyasa süreci modelinde siyasa formülasyonu, siyasa üretiminde karar verilmesinden önceki aşamadır. Bir problemin ele alınması ve nihai siyasa kararının hazırlanmasında söz konusu olan olası çözümlerin sayısının azaltılması için bir dizi siyasa alternatifinin tespit edilmesi ve/veya oluşturulmasını içermektedir (Pülzl, 2006: 79). Siyasa formülasyonu, alternatiflerin formüle edilmesini, söz konusu

soruna yönelik çeşitli yaklaşımların tespit edilmesini ve daha sonra her bir yaklaşımı oluşturan spesifik siyasa gereçlerinin tasarlanmasını içermektedir. Her alternatif için gerekli olabilecek yasama ve idari düzenleme çalışmalarının tasarlanması, gerekli düzenleyici etki analizlerinin yapılması ve olası sonuçlara dönük öngörülerde bulunulması, bu sürecin önemli unsurları arasında yer almaktadır (Jann ve Wegrich, 2006: 48, Demir, 2011: 111). Kısacası, siyasa sürecinin bu aşamasında, sorunların ifade edilmesi, öneri ve taleplerin devlet programlarına dönüştürüldüğüne işaret eder (Jann ve Wegrich, 2006: 48). Kamu siyasalarının nihai şekillendirilmesi ise oldukça uzun zaman almaktadır. Kamu siyasalarının hayata geçirilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin meclis onayından geçmesi gerekmektedir. Bu süreçte mecliste yer alan iktidar ve muhalefet partilerine katkı verme veya eleştiri getirmeleri noktasında görev düşmektedir.

Bilgi teknolojilerinin gelişmesiyle, kamuoyu anketlerinin çevrimiçi yapılabilmesi, bilgiye hızlı ulaşılabilmesi, siyasal partilerin seçmenleriyle sürekli iletişimde olabilmesi, sivil toplum örgütleri arasındaki diyalogun kolaylaştırılmıştır. Örneğin, bir kanun tasarısı hazırlanırken, İnternet aracılığıyla kamuoyu yoklaması yapılması veya tasarının İnternet ortamında yayınlanarak tartışmaya açılması, bu kanalla, halkın yasa yapma sürecine katılımının önündeki engellerin azaltılması, dolaylı demokrasilerdeki bazı aksaklıkları giderme noktasında işlevsel olacağı ifade edilebilir (Altınok, 2001: 143, Erkul, 2009: 3).

Kamu siyasalarının oluşturulması sürecinde içerisinde sadece siyasal partiler değil aynı zamanda sivil toplum kuruluşları, bürokratlar ve baskı grupları da oldukça etkin rol oynamaktadır. Bu aktörler, toplumsal sorunu en iyi şekilde tanımlayarak, amaç ve hedefleri belirlemekte ve çözümü için gerekli olan şeyleri belirlemektedir. Siyasa uygulama sürecinde, sorunların çözümlenmesi için siyasa uygulamadan önceki aşamada Duyar (1995: 115), belirlenmiş hedef ve amaçların siyasanın etkililiğini arttırabileceğini ifade etmektedir.

1.3. Kamu Siyasetinin Uygulanması

Siyaset yapıcılar, eylem ve bir programın benimsenmesinden sonra yapılacak faaliyetlerin belirli bir yönde amaç ve hedeflerin sıkı sıkıya takip edeceğini garanti etmezler (Jann ve Wegrich, 2006: 51). İdeal bir siyaset uygulama sürecinin temel unsurları şunlardır (Jann ve Wegrich, 2006: 52):

- * Program planının özellikleri: Nasıl ve hangi kurum/ kuruluşlar tarafından plan yürütülmesi gerekir? Programın yürütülmesi için gereken hukuksal düzenleme/ plan nasıl yorumlanmalıdır?;
- * Kaynakların tahsisi: Bütçe kalemleri nasıl dağıtılacaktır? Planı hangi personel yürütecektir? Kurumun hangi birimleri planın yürütülmesinden sorumlu olacaktır?;
- * Kararlar: Tek durumlarda kararlar nasıl alınmalıdır?

Kurgulanan siyasetlerin pratiğe dönüştürüldüğü bu aşamada, temel olarak üç yöntemden söz edilebilir. Bunlar (Pülzl ve Treib, 2006: 90):

1. Yukarıdan aşağı uygulama modeli, siyaset hedefleri üretmek için karar vericilerin yeteneği ve uygulama aşamasındaki kontrollerine yapılan vurgu,
2. Aşağıdan yukarıya uygulama modelinde, siyaset uygulayıcılarının ana aktörler olarak yerel bürokratlar, uygulayıcı ağları ve uygulayıcı görüşmelerini,
3. Karma uygulama teorisi, yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya ve diğer teorik modellerin birleştirilerek, diğer iki yaklaşım arasındaki farkı azaltmaya çalışma şeklinde ifade edilebilir.

1.3.1. Yukarıdan Aşağıya Uygulama Modeli

Yukarıdan aşağıya uygulama modeli, merkezi yönetimde yer alan bürokratların, alınan kararları uygulaması anlamını taşımaktadır (Pülzl ve Treib, 2006: 90). Başka bir ifadeyle; herhangi bir kamu kuruluşunun üreteceği kamusal mal veya hizmetlerin niteliği, miktarı, süresi, bu hizmetlerden yararlananların nasıl ve hangi ölçüde

yararlanacağı, bu hizmeti kimlerin nerede, nasıl üreteceği daha önceden planlanıp, kuralları da belirlenmektedir. Söz konusu süreçte, bu planların ne zaman, nasıl ve kim tarafından değiştirileceği de ortaya konmaktadır (Öztekin, 2002: 48-49).

Bu modelde merkezde yer alan seçilmişler gerekli kararları alır ve yaptıkları yasal düzenlemelerle, siyasanın gerçekleştirilmesi aşamasında siyasa uygulayıcılarına da sınırlarını çizerler. Alınan kararların sınırları belirli olduğu için uygulayıcıların herhangi inisiyatifi söz konusu olmamaktadır. Merkezi yönetimin aldığı kararlar, katı ve dikey hiyerarşik ilişkiler içerisinde uygulamaya konulmaktadır. Siyasaların uygulama süreci apolitik ve idari bir süreçtir. Güç nihai olarak merkezi karar vericilerin elindedir; bu kişiler, siyasa hedeflerini açık bir biçimde tanımlar ve bu hedefleri uygulamaya koyma sürecine hiyerarşik olarak rehberlik edecek konumda yer alırlar (Demir, 2011: 113, Jann ve Wegrich, 2006: 52).

1.3.2. Aşağıdan Yukarı Uygulama Modeli

Aşağıdan- yukarıya uygulama modeli, 1970'lerin sonu ve 1980'lerin başında yukarıdan aşağıya ekolü savunanlara bir eleştirel tepki olarak çıkmıştır. Siyasa çıktılarının başta konulan siyasa hedefleriyle yeterince ilgili olmadığını ve varsayılan sebep – sonuç bağlantısının sorgulanabilir olduğunu gösteren çalışmalar, siyasa analizi sürecinin aşağıdan yukarıya doğru olabilirliğine dikkat çekmektedir (Pülzl ve Treib, 2006: 92). Siyasaların merkezi düzeyde tanımlanması ve uygulayıcıların bu hedeflere olabildiğince bağlı kalmak zorunda olmaları yönündeki görüş bu çerçevede sorgulanabilir bir durumdur. Bu çerçevede, siyasa yapım sürecinde inisiyatif kullanabilme faydalı bir etken olabilir. Yerel düzeyde çalışan bürokratlar, yerel sorunlara merkezi karar vericilerden daha yakın konumda yer almaktadır (Demir, 2011: 114). Aşağıdan yukarıya uygulama yaklaşımı modelinin özünü, uygulama sürecinde siyasanın uygulayıcılarının yerel koşullara ve gereksinimlere göre hareket etmesi oluşturmaktadır. Aşağıdan yukarıya uygulama modelini savunanlara göre, astların uygulama aşamasında bizzat alanda görev yapması, uygulama aşamasında ortaya çıkan sorunları daha yakından tanımasını sağlamak ve sorunun çözümü ile ilgili olarak daha rasyonel görüşleri bulunmaktadır. Bu yönüyle sokak düzeyi bürokratların üstlerine karşı üstün yönleri olduğu ifade edilmektedir (Duyar, 1995: 110-111).

“Yukarıdan aşağı” ve “aşağıdan yukarıya” yaklaşımlar zıt araştırma stratejileri nedeniyle iki alana ayrılmıştır. Genellikle siyasal sistemin aldığı siyasa kararı “üst” düzeyden, uygulayıcılara “alta” doğru yönlendirmektedir. Aşağıdan yukarıya modeli savunucuları, diğer modeli savunanların tersine, siyasi- idari sisteminde siyasa uygulayıcılarını “alt” tanımlamakla işe başlamaktadır. Daha sonra analizler, “yukarı doğru” ve “yanlamasın”, uygulayıcı aktörleri ağlarını ve problem çözme stratejilerini tanımlamak için hareket etmektedir (Pülzl ve Treib, 2006: 93).

Son olarak, bu iki yaklaşım temelde demokrasinin farklı modellerine dayanmaktadır. Yukarıdan- aşağı modeli destekleyen yaklaşımlar, geleneksel temsili demokrasi, seçkinli anlayışlara dayanmaktadır. Bu görüşe göre, seçilmiş temsilciler, bir toplum içinde tüm vatandaşlar adına toplu olarak bağlayıcı kararlar alan aktörler olarak meşrulaştırılmıştır. Bu kararların mümkün olduğunca doğru bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak, uygun demokratik bir yönetim konusudur. Diğer bir deyişle, merkezi olarak tanımlanan siyasa hedeflerindeki herhangi bir sapma, demokratik standartların ihlali olarak görülmektedir. Aşağıdan yukarıya yaklaşım ise yarışmacı demokrasi modelidir. Yerel bürokratların, hedef grupları ve özel sektör aktörleri de dikkate alması gerektiği meşru kaygıları vardır. Onlara göre, seçkinli bir model bu endişeleri göz ardı edebilir, dolayısıyla meşru olmayan kararlar verilebilir. Merkezi olarak tanımlanan siyasa hedefleri demokratik ilkelere aykırı olamaz, bu bağlamda siyasa hedefleri sapmamalıdır. Bu açıdan bakıldığında, meşru demokratik yönetim, ancak politika oluşumunda (alt düzey idari aktörler, çıkar grupları, özel sektör aktörleri, vb) belirli bir karardan etkilenecekleri içeren katılımcı bir demokrasi ile mümkün görünmektedir (Pülzl ve Treib, 2006: 94-95).

1.3.3. Üçüncü Yol: İki Yaklaşımın Ortak Kullanılması

Siyasa uygulama alanında, her iki yaklaşımın genel kabul görmüş olgularını bir araya getirmeye yönelik birleştirici bir çaba da olanaklıdır (Pülzl ve Treib, 2006: 95). Bu düşünceyi savunanlara göre, salt yukarıdan aşağıya veya aşağıdan yukarıya doğru siyasa uygulama modelini seçmeye yönelmek, kamu siyasasının etkinliğini azaltabilir. İki uygulama modelinin de belli bir sorun için yeterli olamayacağı durumlarda bir paradoks oluşabilir. Bu bağlamda bu iki yaklaşımın güçlü yönleri birleştirilebildiği

ölçüde karmaşık sistemlerin etkinliği artırılabilir. Siyasa yapım ve uygulama sürecinde her iki durumdan birisini tercih etmenin aynı zamanda siyasa hazırlayıcı ve uygulayıcılarının olaylara geniş bir açıdan bakmasını engelleyeceği ifade edilmektedir (Duyar, 1995: 112).

1.4. Kamu Siyasetinin Değerlendirilmesi

Kamu siyasetlerinde değerlendirmenin, en geniş anlamıyla, analitik ve usule yönelik bir araç olduğu ifade edilebilir (Demir, 2011: 116). Kamu siyasetinin değerlendirmesi siyaset analizinin en önemli ve son aşamasıdır. Bu aşama uygulanan siyasetlerin etkinliği ve verimliliği hakkında geri bildirim alınmaktadır. Kamu siyaseti değerlendirilmesi, uygulanan siyasetlerin etkilerinin neler olduğu, toplumsal grup veya kesimlerin üzerindeki yansımalarının ölçülmesi noktasında işlevseldir. Kamu siyasetlerinin sonuçlarını değerlendirirken kullanılacak ölçütleri Çevik ve Demirci (2008: 78-79) şöyle sıralamaktadır:

1. Siyasetin hedeflendiği çevre veya gruplara etkileri
2. Siyasetin hedef grup dışındaki grup veya konumlara etkileri
3. Var olan durumdaki etkilerinin yanı sıra gelecekteki etkilerinin neler olabileceği
4. İlgili kamu siyasetine aktarılan kaynakların değerlendirilmesi açısından siyasetin maliyeti

İKİNCİ BÖLÜM

BİLİŞİM VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE KAMU SİYASA OLUŞUM SÜRECİ

2. BİLGİ KAVRAMI VE BİLGİNİN GELİŞİMİ

Bilgi kelimesi çok boyutlu bir kavram olması itibariyle, farklı alanlarda, değişik amaçlar için, farklı kullanımlarla karşımıza çıkabilmektedir. Bunlardan veri (*data*), ve bilgi (*information*) kavramları çoğu kez karıştırılmakta ve bazen bu kavramlar yanlışlıkla birbirlerini ikame edecek şekilde kullanılmaktadır. Bilişim teknolojileri ve sistemleri literatürüne, bu iki kavrama ek olarak üçüncü bir kavram olarak, üst bilgi (*knowledge*) de eklenmiştir. Bu yeni kavram da diğer iki kavrama yüklenen anlama yakın bir tanıma sahiptir. Bu tanımların her biri bilgi işleme sürecinin değişik aşamalarında karşılaştığımız çıktılardır (Bensghir, 1996: 14). Bilgi sözcüğünün üç temel kullanımı olduğunu öne süren Buckland'e (1991: 351) göre bilgi kavramları şu şekilde açıklanabilir:

1. Süreç olarak bilgi (*information as process*): Bir kimsenin bilgilendirildiğinde, bildiklerinin değişmesidir. Bu anlamda bilgi “bilgilendirme etkinliği” olarak tanımlanmaktadır.
2. Bilgi olarak bilgi (*information as knowledge*): “Süreç olarak bilgi’de, yani bilgilendirme etkinliği esnasında bir konu veya olaya ilişkin olarak verilen haber veya “bilgi”yi (*knowledge*) belirtmek için de “bilgi” (*information*) sözcüğü kullanılır.

3. Nesne olarak bilgi (*information as thing*): Bilgi olarak adlandırılan veri veya belgeleri nitelendirmek için de kullanılır.

Bilgi, insanlık tarihinin başlangıcından bu yana farklı dönemlerde, değişik yerlerde, yaşam koşullarına göre toplumlarda farklı bir gelişme göstermiştir. İnsanlığın, tarih boyunca içinde yaşadığı doğayı, çevresindeki olayları, gelişmeleri izlemesi, anlamaya çalışması, sorunları çözümlene arzusu ve çabasında oluşu, felsefe, pozitif bilimler ve sanatın ortaya çıkışının bu arayışlardan kaynaklandığını göstermektedir. Doğayı anlama arzusu ile yapılan tüm faaliyetlerin, hayata dair bilgiyi ortaya çıkardığı ve nesillerce aktarıldığı ifade edilmektedir (İnce, 2001: 4).

İnsanların doğayı anlamaya çalışması, hastalıklara çözüm bulma uğraşı, doğal olayların nasıl gerçekleştiğine dair fikirlerin ortaya çıkması aşamalı olarak ilerlemiştir. Geçmişten günümüze her geçen gün bilginin önemi artmakla birlikte, 21. Yüzyılda bilgiye verilen değer ve önem daha fazla artmış, günlük hayatta da önemli bir konuma gelmiştir. Tarihsel gelişim sürecini inceleyerek Bilginin gittikçe artan önemini daha iyi anlamak mümkündür. Bu bölümde bilgi ve bilginin özelliklerinin yanısıra, bilginin, bilgisayar ve iletişim araçlarının gelişiminde oynadığı rollere de yer verilmektedir.

2.1. Tarihsel Süreç Olarak Bilgi Toplumuna Geçiş

İnsanoğlunun dünyada yaşamaya başlamalarından itibaren toplumsal olayların ve teknolojik gelişmelerin, ayrı coğrafyalarda farklı şekillerde olduğu bilinmektedir. Teknolojik araçlar, farklı coğrafyalarda, o çağa özgün, toplumsal ve ekonomik hayatın şekillenmesinde etkili olur. Toplumsal değişim aşamalarına kısaca bakıldığında, ilkel toplum düzeninden tarım toplumuna, tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişi yaşayarak ve nihayet tanımlayıcı terim olarak tam bir görüş birliğine varılamayan sanayi ötesi topluma gelindiği ifade edilebilir. Toplumsal gelişim süreci, her bir aşamanın bir önceki aşamanın ortaya çıkardığı altyapı üzerine bina olmuştur. Toplumsal değişimde sanayi ötesi dönem olarak adlandırılan içinde bulunduğumuz bu dönem, bilgi toplumu olarak adlandırılmaktadır (Bensghir, 1996: 7, Berberler, 2010: 9).

İlkel olarak adlandırılan ilk dönemde insanlar, kabileler halinde yaşamakta, avcılık ve toplayıcılık yapmaktaydılar. Bu dönemde insanın kendini koruma isteği,

vahşi doğa ile mücadelesi, insanı yeni araçlar geliştirmeye teşvik etmiştir. Geliştirilen yeni araçlar avcılık ve toplayıcılıkta önemli bir yere sahipken, zamanla tarım yapmayı öğrenen insanlar yerleşik hayata geçmeye başlamışlardır. Yerleşik hayata geçen insanlar ürettikleri malları değişim için pazara gitmişlerdir. Bu durum farklı toplumsal sınıfların yavaş yavaş ortaya çıkmasını beraberinde getirmiştir. Basit anlamda ekonomik faaliyetlerin tarım toplumu döneminde ortaya çıktığı söylenebilir.

Toplumsal değişim aşamasının ikinci dönemi olarak ifade edilen tarım toplumunda, insanlar, ilkel ve uygar olarak iki ayrı grupta incelenmektedir. İlkel olarak adlandırılan insanlar, kabileler halinde yaşayan, avcılık ve toplayıcılıkla yaşamlarını sürdürebilen, tarım devrimi ile karşılaşmamış kişilerdir. Uygar olarak adlandırılan topluluk ise, insanların yerleşik hayata geçmesi ile birlikte tarımla uğraşmakta, geçimlerini tarımla sağlamaktaydılar. Toprakların pulluk ve gübre kullanılarak verimli tarımsal alanlar haline getirildiği bu dönemde, ekonomi, aile yapısı ve kültür öğelerinin temelinde toprak bulunmaktadır (Çağtürk, 2006: 9, Çirasun, 2011: 23).

Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçerken insanlığın yaşadığı değişim ve dönüşüm, günümüzde bilgi teknolojilerinde yaşanan hızlı değişim ve dönüşüm kadar geniş bir alana yayılmıştır (Çağtürk, 2006: 11). Sanayi toplumu aşamasında, teknolojik gelişmelerin ve araçların ekonomiye ve üretim sürecine girmesi, tarıma dayalı toplum yapısının çözülmesi, çekirdek aile yapısının oluşması, köylerden sanayi kentlerine göçlerin başlamasıyla işbölümü ortaya çıkmıştır (Berberler, 2010: 9). Sanayi toplumu; bir bilim ve zihniyet devrimi olarak; çalışma şartları, sosyo-ekonomik teşkilatlanma ve politik yapılar üzerindeki etkilerinin neticesinde, 18. Yüzyılın sonu ile 19. Yüzyılın başında, Batı dünyasında şekillenmeye başlamıştır (Dura, 1990: 6).

Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişin en önemli belirtileri; kitle halinde üretimlerin yapıldığı büyük fabrikaların yapılmasının yanı sıra sanayileşmenin ilk adımı olan buharlı makineler, tarlaları sürmek için geliştirilen traktörler ve yaşamı kolaylaştıracak birçok araç ve gerecin üretimi ve kullanımı olarak sıralanmaktadır (Toffler, 1981: 45). 19. Yüzyıl başlarında endüstrinin gelişmeye başlaması, yaşanan sanayi devriminin etkisiyle teknik (*know-how*) bilginin önem kazanması, bilginin günlük yaşamda kullanılabilen bir kavrama dönüşmüştür. Bu yeni dönemle birlikte,

sanayileşmeye geçmiş ve bu süreci tamamlamış olan bazı Batılı toplumların ekonomik, idari, sosyal ve kültürel alanlardaki hükmedici etkisi bu sürece dahil olamayan devletler üzerinde hissedilmeye başlamıştır (İnce, 2001: 4).

“Bilgi toplumu” terimi 20. Yüzyılın ikinci yarısından bu yana oldukça sık kullanılmaktadır. Bilgi toplumu kavramını ilk kullanan Lane, bu kavramın epistemolojik temellerini gösterirken “*bilgi toplumu*”nda yer alan bir üyenin, diğer toplumda yaşayan bireylerden farklı olarak (Dura, 1990: 103-104):

- insanı, tabiatı ve topluma ait inanışların temellerini araştıracağını;
- reel gerçeğin objektif standartlarına uyacağı; eğitim, öğretim ve yükseköğretimde, araştırma yaparken bilimsel yollarla sonuç çıkarma kurallarını takip edeceğini;
- bilimsel araştırmalara büyük kaynaklar ayrılacağını ve bundan dolayı da geniş bir bilgi hazinesine sahip olunacağını;
- çıkardıkları anlamları belirlenen hedefler doğrultusunda kullanmak üzere, bilgi birikimi yapacağını, düzenleyeceğini, organize ederek yorumlayacağını;
- bu bilgileri; sahip oldukları değerleri, belirledikleri hedeflere ulaşmayı, geliştirmeyi, hatta değiştirme amacıyla kullandığını” ifade etmektedir.

Bilgi toplumu tanımlamaları yapılırken sanayi ötesi toplumu tanımlayan ifadeler göze çarpsa da, bazen bir ülkenin GSMH’nın kaçta kaçınının bilgi sektöründen geldiğine bakılarak ekonomik veya mesleki alanlara göre de tanımlamalar yapılmaktadır (Tonta, 1999: 364). Bilgi toplumu, bilgiye değer veren, bilgiyi kullanmasını bilen, bilgi üretebilen ve bilgi teknolojilerinden oldukça yararlanabilen toplumdur Bensghir (1996: 11).

Başka bir tanıma göre, bilgi toplumu; bilginin sermaye, hammadde, enerji ve insan gücü gibi üretim faktörlerinden biri haline dönüştüğü, ekonomide hammadde ve mamül olarak kullanıldığı, herkes tarafından paylaşılan, toplum içerisinde kültürel bir değer olarak kabul edildiği ve bilgi-iletişim teknolojisinin her alanda kullanılmaya

başladığı toplum yapısı olarak tanımlanabilir (Rukancı ve Anameriç, 2004). Bilgi sermayesinin, nitelikli insan faktörünün önem kazandığı, eğitimde sürekliliğinin ön plana çıktığı, bilgi- iletişim teknolojileri, bilgi otoyolları gibi yeni gelişmelerle toplumu ekonomik, siyasal ve sosyal açıdan sanayi toplumunun ilerisine taşıyan bir gelişme süreci olarak da tanımlamak mümkündür (Çukurçayır ve Çelebi, 2009: 61).

2.2. Bilgi Toplumunun Temel Özellikleri

Tarım toplumlarında stratejik kaynak olarak toprak ve işgücü; endüstri toplumunda sermaye merkezi önem kazanmaktayken; bilgi toplumunda stratejik merkez konumuna gelen kavram bilgi olmuştur. Bilgi toplumunda bilgiyi iyi işleyip kullanılabilen, araştırma ve eğitim harcamalarına yatırım yapanların başarılı olacaklarını söylenebilir. Bilgi toplumunda önemli olan esas konu, bilgiyi işleyebilecek başarılı kişilerin yetiştirilmesi ve bunu devam ettirebilecek bireylerle devamlılığının sağlanmasıdır (Bozkurt, 1997: 27-28). Sanayi toplumunda yer alan maddi sermayenin yerini, bilgi toplumuna geçiş sürecinde, bilgi ve insan sermayesinin aldığı, sanayi toplumunda işin yapılmasında gerekli olan beden gücünün yerini, bilgi toplumunda beyin gücünün almaya başladığı ifade edilmektedir (Dönmez, 2007: 14).

Geçmişten bugüne kadar geçen sürede, toplumların kaynaklarının önem kazanması ilgili alanlarda yeni sosyal sınıfları oluşturduğu görülmektedir. Bilgi toplumu aşamasına geçen toplumlarda, bilginin merkezi konuma gelmesi ile entelektüel bir bilgi işçisi sınıfı ortaya çıkmıştır. Sanayi toplumundaki genel eğitim anlayışının yerini, bilgi toplumunda eğitimin bireyselleştirilmesi ve eğitimin sürekliliği almıştır. Kısacası, bilgiyi işleyebilen, alanında uzmanlaşmış profesyonel bireylerin artan bir öneme sahip olmaya başladıkları görülmektedir (Bozkurt, 1997: 26-27).

Bilgi toplumunu endüstri-sonrası toplum olarak adlandırılmasında, bilgi toplumunun ilk özelliğinin, malların üretiminden hizmet üretimine bir yöneliş olduğu belirtilmektedir (Bell'den aktaran, Bozkurt, 1997: 23-24). Hizmet sektörünün bütün ekonomilerde yer aldığı, ancak endüstri sonrası toplumlarda esas önemli noktanın eğitim, sağlık, sosyal hizmetler gibi insani hizmetler ile bilgisayar, bilimsel araştırma ve geliştirme gibi mesleki hizmetler alanında yoğunlaştığı görülmektedir. Uzmanlaşmaya

dayalı bir bilgi üretiminin yaşandığı ve artmaya başladığı bu dönemde beyaz yakalıların sayısının oldukça arttığı gözlemlenmektedir (Bell'den aktaran, Bozkurt, 1997: 23-24). Sanayi toplumunda başlıca üretim faktörleri emek, tabiat, sermaye, girişimci iken, bilgi toplumunda üretim sürecinde bu üretim faktörlerinin yanısıra beşinci üretim faktörü olarak teknik bir kavram olan bilgi öne çıkmaktadır. Sanayi toplumundaki özel ve kamu iktisadi kuruluşlardan farklı olarak bilgi toplumunda gönüllü kuruluşların önem kazandığı ve yaygınlaştığı görülmektedir (Dönmez, 2007: 15).

Bilgi toplumunda bilginin hızla gelişmesi ve yaygınlaşmasında, bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi önemli rol oynamaktadır. Günümüzde tartışmaların halen sürdüğü küreselleşme kavramının bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak geliştiği ve küreselleşme ile ülkeler arası bilgi paylaşımının arttığı hakkındaki bilgilerle karşılaşılmaktadır.

2.2.1. Küreselleşme ve Küreselleşmenin Yaygınlaştırılması

Bilginin farklı toplumlara ulaşmasında ve yayılmasında küreselleşmenin önemli bir rol oynadığını söylemek mümkündür. Küreselleşme, Parlak'a (2003: 353) göre, ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel değerlerin ve bunların etrafında oluşmuş birikimlerin ulusal sınırları aşarak dünya geneline yayılması olarak tanımlanmaktadır. Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT, 2000: 3) yaptığı tanımlamaya göre, küreselleşme; ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda bazı ortak değerlerin yerel ve ulusal sınırları aşarak dünya genelinde yayılmasını ifade eder. Küreselleşmeyle ilgili tanımlara bakıldığında tanımlar arasında benzerlikler olduğu görülmektedir.

Küreselleşme kavramına tarihsel bir süreç içerisinde bakıldığında eski bir geçmişe sahip olduğu söylenebilir. Bu kavrama bir süreç olarak yaklaşıldığında ilk olarak, insan ilişkilerini konu alarak Antik Roma ve Çin gibi tarihin erken dönemlerinde çevresine hükmetmiş olan eski uygarlıkların birbirleri ile olan ilişkilerini görmek mümkündür. Savaşlar, göçler ve ticaretlerle, farklı toplumlardaki insanların birbiriyle ilişki kurmalarından itibaren küreselleşmenin var olduğunu ifade edilmektedir. İkinci olarak ise ortaçağda tarıma dayalı olan feodalitenin yıkılması, burjuva sınıfının ortaya çıkması ve özellikle sömürgeleştirme faaliyeti ile ülkeler ve insanlar arasındaki etkileşimini arttırmasıdır. Son olarak ise küreselleşmenin son otuz-kırk yıla ait bir olgu

olduğu yönündeki değerlendirmelerdir. Bunun nedeni ise insanlar arasında zaman ve mekân kavramının algısındaki değişimler olduğu söylenebilir. Küreselleşme yeni bir süreç olmamakla birlikte, üzerinde tartışılan yeni bir paradigma olarak karşımıza çıktığı ifade edilmektedir (Cangir, 2001: 203).

Küreselleşmeyi daha genel bir yaklaşımla ele alındığında; ülkeler arası sınırların sanallaştığı, belirli bölgelerde yer alan ülkelerin sorunlara karşı ortak hareket edilebildiği, çeşitli antlaşmalarla ülkeler arası entegrasyonların oluşmasıyla kalmayıp bunun yanında insan gruplarının da çok kısa bir sürede bilgi teknolojileri sayesinde mekânsal farklılıklara rağmen birçok soruna karşı ortak görüş belirttikleri ve bazı konularda çok çabuk örgütlenebildikleri belirtilebilir.

2.2.2. Devletin Değişen Rolü

II. Dünya Savaşı ile birlikte ortaya çıkan sosyal refah devleti anlayışının, batı dünyasında 1970’li yıllarda yaşanan ekonomik krizlerden sonra 1980’li yıllarda neo-liberal iktisat siyasalarının devreye girmesi ile önemini kaybettiği görülmektedir. Hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri ile birlikte küreselleşme sürecinin, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin dağılmasıyla birlikte daha da hız kazandığı ifade edilmektedir (Kevük, 2006: 322-323).

Özellikle 1970’li yılların sonunda küresel alanda yaşanan ekonomik krizler, refah devleti anlayışının terk edilmesi, geleneksel devlet anlayışına hâkim olan değer ve ilkelerin sorgulanması sürecini başlatarak, devletin yeniden yapılandırılması ve rolünün yeniden tanımlanması, kamu yönetimini değişime zorlayan unsurlar olarak göze çarpmaktadır (Balcı ve Kırılmaz, 2009: 46).

Serbest piyasa ekonomilerin son otuz-otuz beş yıldan beri yeniden yapılanmaya gittiği görülmektedir. Bu yenilenme temelde ekonomik bir yenilenme olarak görülse de devletleri siyasal, sosyal ve yönetsel olarak büyük ölçüde etkilemiştir. Ekonomideki bu dönüşümün temel ögesi ekonomik kalkınma stratejisinin serbest piyasa koşullarına dayandırılarak, kalkınmanın dinamik odaklarının özel sektöre kaydırılmasıdır. Bu da 1920’li yıllardan beri yürürlükte olduğu kabul edilen Keynesgil Politika Birliğinin sona erdirilmesi anlamına geldiği ifade edilmektedir (Aksoy, 2003: 545).

Bugün uygulanmakta olan ve çok çeşitli alanlarda somutlaşmış bulunan kamu hizmetleri, kamu iktisadi teşebbüsleri ile sosyal bir kısım politika ve uygulamalarla, 1970'lerde ortaya çıkan Kriz Döneminin çözümüne katkıda bulunan gelişmeler olduğu görülmektedir. Daha öncesinde kamunun temelini yerleştirilen çok devlet, çok kamu düşüncesi bu krizin temel sebebi olarak görülmüş ve yeniden özel sektöre ağırlık veren, serbest olduğu varsayılan piyasa koşullarına göre hareket eden, küreselleştirilmiş ve gitgide ulusal ve uluslararası sermayenin bütünleştirilmesinin amaçlandığı bir ekonomik sisteme yönelme politikası ile atlatılabileceği ifade edilmiştir (Aksoy, 1998: 3-4).

Batılı hükümetler büyük devlet olgusuna karşı devletin küçültülmesi politikası çerçevesinde vergilerin düşürülebilmesi için kamu harcamalarının ve kamuda istihdamın azaltılması; ekonomideki kaynakların tahsisinde planlama karşısında üstünlüğü kabul edilen piyasa mekanizmasının işlerliğini artırmak için kamu iktisadi teşebbüslerinin (kitler) özelleştirilmesi ve özel sektör teşebbüsleri üzerindeki düzenlemelerin azaltılması veya tamamen kaldırılması ve kamu hizmetlerinin sunulmasında israfı önleyici, etkinliği artırıcı çalışmaların yapılması gibi kararlar almışlar ve uygulamaya başlamışlardır. Ülkelerin uyguladıkları bu politikaların IMF, Dünya Bankası v.b. aracı kuruluşlarla eski Doğu Bloku ülkelerinde ve gelişmekte olan ülkelere de uygulanması zorunlu hale getirilen reçeteler haline geldiği ifade edilmektedir (Ömürgönülşen, 2003: 3-4).

2.2.3. Bilgi Toplumunun Yapısı ve Sorunları

Sanayi toplumunda sermaye birikimi, işveren-işçi çatışması başlıca sosyal problemi oluştururken; sanayi sonrası toplumun temel problemi, bilimin teşkilatlandırılması yani ana kurum üniversiteler ve diğer araştırma birimleri olmuştur (Dura, 1990: 6). 19. Yüzyılda ve 20. Yüzyıl başlarında, milletlerin gücü çelik üretimiyle ölçülürken, İkinci Dünya Savaşı sonrasında bir devletin yapmış olduğu araştırma-geliştirme ve bilime yapmış olduğu katkının büyüklüğü ile ölçülür duruma gelmiştir.

Sanayi sonrası toplumun özellikleri yirminci yüzyılın ikinci yarısından bu yana her görüşten düşünür ve araştırmacının ilgisini çekmiş ve bu konuda araştırma ve çözümleme yapanlar, tarihsel süreç içerisinde belirli özelliklere göre isimlendirmelerden

yararlandıkları görülmektedir. Bu konuda, Konradiev'in Uzun Dalga Kuramı araştırmacılar tarafından kullanıldığı görülmektedir. Konradiev'in Uzun Dalga Kuramında sanayi devriminden günümüze kadarki dönemi ellişer yıllık periyotlarla tanımlarken bugüne kadar dört dalganın bulunduğunu ifade etmektedir. Bunlar, 1770-1830 yılları "*Erken Mekanizasyon*", 1830-1880 yılları arası "*Buhar Gücü/ Demiryolları*", 1880-1940 yılları arası "*Elektrik ve Ağır Sanayi*" ve 1940-1980 yılları arasındaki "Kitle Üretimi" dönemleridir. Günümüzde ise yeni bir paradigma olan "Beşinci Dalga"nın hüküm sürdüğü üzerinde durulmaktadır. Bu dönemde, daha esnek üretim modelleri ve çeşitli talep türlerinin, toplum üretimi döneminden çok daha farklı özelliklere sahip olduğu görülmektedir. "*Beşinci Dalga*" dönemini kapsayan 1980'lerde mikroelektronik alandaki gelişmeler ilerlemeye başlamış, biyoteknoloji, yeni malzemeler ve uzay araştırmalarının öne çıkmıştır (Yörük vd, 2002: 306).

Bilgi teknolojilerindeki gelişmelerin merkezi yapıları kıracağı, kültürel, siyasi ve ticari faaliyetlerde eksenin yerelleşmeye kayacağı ve bilgiye dayalı bir toplumsal yapının ortaya çıkacağı; sanayi toplumunda, sanayi yönüyle gelişmiş olan yerleşim yerleri merkezileşirken, bilgi toplumunda oturduğumuz evlerin üretim merkezi konumuna geleceği öngörülmekteydi. 1970'lerde ortaya atılan "*işçisiz fabrika*", "*kâğıtsız ofis*", "*elektronik ev*" ve "*teledemokrasi*" vb. kavramların insan hayatında merkezi bir konuma yerleşeceği düşünölmekteydi (Çelik, 1998: 55). Bilginin verimli kullanılmasıyla ilgili olarak Çelik (1998: 55):

- a- Ekonomik yönden katma değer yaratılabileceği,
- b- Siyasal açıdan daha demokratik, bireylerin katılımcılığının arttığı çoğulcu sistemlerin meydana geleceği
- c- Toplumsal açıdan iş ve eğlence hayatında köklü değişimlerin yaşanacağını öne sürmektedir.

1970 yılından günümüze kadar geçen sürece bakıldığında, fabrikalarda çoğunlukla işçilerin yerini alacak robotlar ne ABD, ne Japonya ne de Avrupa'da var olduğu söylemek mümkün görünmemektedir. Çalışanların haftalık çalışma sürelerinde ve emeklilik yaşlarında da bir düşüş görölmemektedir. "*Kâğıtsız ofis*" kavramının

birçok elektronik uygulamaya rağmen gerçekleşemediği, bürokrasinin temelinde yer alan kırtasiyeciliğin hala devam ettiği görülmektedir. Bilgi toplumunun temel felsefesi olan, çalışanların çoğunluğunun bilgi sektöründe istihdam edileceği görüşünü gerçekleştirebilen bir toplum henüz bulunmamaktadır.

Bilgi teknolojileri ile daha demokratik ve katılımcılığın artacağı öngörüsünün günümüzde kanıtlanamadığı görülmektedir. Totaliter rejime sahip ülkelerde bilgi teknolojilerinin, devletin yönetimini meşrulaştırmak için kullandığı bilinmektedir. Diğer taraftan, demokrasi ve katılımcılık konusunda medya olgusu da ele alındığında, medya sahiplerinin kâr amacıyla davranmaları, istedikleri programları ve reklamları yayınlamaları, farklı görüş ve düşüncelerin yayılmasını engellemektedir. Bu gücü elinde bulunduranlar, kamuoyunu istedikleri gibi yönlendirebilmekte, azınlık ve marjinal görüşler temsil edilememektedir (Çelik, 1998: 57).

2.3. Bilgi Teknolojileri

Bilgi teknolojilerinin tanımlanmasında kullanılacak kavram ve kelimeler, bugün hayatımızın vazgeçilmez unsurları arasındadır. Bilgi teknolojilerinin anlam ve önemini açıklarken tarihsel süreçlere de bakmak gereklidir.

2.3.1. Bilgi Teknolojilerinin Tanımı ve Önemi

Ses, yazı, video, fotoğraf vb. bilgilerin toplanmasında, işlenmesinde, depolanmasında, ağlar aracılığıyla bir yerden bir yere iletilmesinde ve kullanıcıların hizmetine sunulmasında yararlanan; iletişim ve bilgisayar teknolojilerini de kapsayan bütün teknolojilere bilgi teknolojisi olarak adlandırılmaktadır. Bilgi teknolojisinin üç ana unsuru, minyatürizasyon, kapasiteyi yükseltme ve maliyeti düşürmektir (Şeker, 2005: 378).

İletişim teknolojisi, mesajların bir yerden bir yere daha önce bilinen tekniklerden kat kat daha hızlı iletilmesine olanak sağlamakta; bilgisayar teknolojisi ise hesaplama ve bilgi işleyebilme yeteneğimizi milyonlarca kere artırmaktadır (Tonta, 1999: 365-366). Bilgi teknolojilerinin temeli ses, resim, video ve benzeri bilgi kaynaklarının sayısallaştırılmasıdır. Yıllarca öncesinde bilgiyi üretmek, bilgiyi elde etmek, bilgiyi

geliştirmek çok zor olsa da günümüzde bilgiye ulaşmak farklı ağlar sayesinde çok kısa bir sürede gerçekleştirilebilmektedir.

1830'larda İngiliz Matematikçisi Charles Babbage ile başlayan hesaplama için kullanılan aletler, günümüz bilgisayar teknolojilerinin 1876'da ses dalgalarını elektriğe sonra tekrar sese dönüştürerek mobil haberleşmenin temelini atan Graham Bell'in, bilgi teknolojilerine katkısı yadsınmaz. Günümüzde kullanılan belli başlı bilgi teknolojileri ürünlerini:

- İnternet (LAN, WAN, WAP, GPRS, 3G, EDGE),
- Taşınabilir kişisel bilgisayarlar (netbook, notebook, PDA),
- Kablolulu ve kablosuz iletişim (modem, ADSL, bluetooth, kızılötesi, Wi-Fi, USB, cep telefonları, uydu telefonları),
- Telekonferans sistemleri,
- Elektronik posta (e-posta),
- Kiosk, (dokunmatik ekran)
- Pos cihazları olarak sıralanabilir.

2.3.2. Bilgisayar Teknolojisi

Bilgisayar, farklı devrelerin bir araya gelmesiyle oluşmuş, yazılım ve donanımdan oluşan farklı iki sistemin birbirini tamamlamasıyla oluşmaktadır. Bilgisayarların kullanım alanı, farklı konfigürasyonlara ve depolama özelliklerine göre farklı şekillerde adlandırılabilir. Bilgisayarı meydana getiren iki önemli bileşen yazılım (software) ve donanım (hardware)dır. Donanım ürünleri bilgisayar olgusunu bir araya getiren ve üzerine takılabilen ve sökülebilen araçlardır. Yazılım ise, donanım özelliklerini tanımlayıcı ve tamamlayıcı bir özellik taşımaktadır.

Günümüz bilgisayarlarının geçmişi 1945'lerde ilk olarak askeri amaçlar doğrultusunda kullanılıyor gibi gözükse de, geçmişi ilk hesap makinesini icat eden Blaise Pascal'a kadar dayanmaktadır. 1833'te Charles Babbage, hesapları otomatik

olarak yapan ‘‘Analitik motor’’ denilen ilk bilgisayarını icat etmiş, 1943’te topçu ateşleme haritalarının hesaplanmasında kullanılmak üzere Sayısal Bütünleyici ve Hesap Makinası (ENIAC = Electronic Numerical Integrator and Calculator) yapılmıştır. Transistorların geliştirilmesinden sonra artık ceplerimize girebilecek kadar küçülmüştür.

2.3.3. İletişim Teknolojileri

Tarih boyunca okuma yazma bilenler, bilgiye ulaşmak için dünyayı dolaşarak çeşitli yerlerdeki kaydedilmiş bilgilere erişmeye çalışmışlar, matbaanın icadı ve kitap yayıncılığının gelişmesi, okuma ile ilgilenenlerin ayağına kitabın ulaşmasına ve çok sayıda basımına katkı sağlamışlardır. Başka bir deyişle, bilgi ile uğraşanlar kitaba değil, kitap, bilgi ile uğraşanlara erişmeye başlamıştır. Elektriğin bulunması ile telefon ve telgraf hatlarının gelişimi haberleşmede devrim yaratmış, telefon ve telgraf ile karşılıklı yapılan iletişim değişmiş; radyo ve televizyon ile bilginin büyük kitlelere aktarılmaya başlanmıştır (Atılğan, 2006).

Bilgi iletişim teknolojilerindeki gelişmeler bilgi hizmetlerinin de gelişmesinde etkili olmuştur. Elektronik gelişmelerin bilgi hizmetlerine yansımaları Atılğan şöyle sıralamaktadır (2006):

- Elektronik dergi yayıncılığı,
- Bakı öncesi (pre-print) dergilere erişim,
- Gri yayınlara erişim,
- Kaynakların dijital ortama aktarılması,
- Bilgi ağlarındaki kaynaklara erişim,
- Kullanıcı eğitimi ve bilgi yayımında teknoloji kullanımı,
- Web temelli dokümanlar,
- Elektronik kitaplar,
- Tam metin hizmetler,

- Elektronik kütüphaneler.

Telekomünikasyon sektöründe meydana gelen gelişmelerle birlikte fiber optik kablolar sayesinde İnternet ve telefon hatları farklılaşmıştır. Daha öncesinde bakır tel kullanan İnternet hattı artık daha geniş bantta bilgileri iletebilen fiber optik kablolar üzerinden verilmeye başlanmıştır. İnternet hizmetleri artık geniş banda yayılmış, teknolojik altyapı iyileştirilerek ADSL, VDSL gibi yüksek hızda veri alıp gönderebilir yapıya bürünmüştür.

İletişim teknolojileri, bireyler, organizasyonlar ve ülkelerarası etkileşimi ve küreselleşmeyi hızlandırdığı gibi, üretim için bilgi akışını hızlandırarak kolaylaştırmış, zaman ve mekân konusunda sağladığı avantajlarla, üretimde etkinliği ve verimliliği arttırdığı görülmektedir (Şeker, 2005: 381).

2.3.4. Bilgisayar Ağları

Günümüz teknolojisi; bilginin üretilmesi, dağıtılması ve toplanması üzerine gelişmektedir. Ağ, bilgi ve donanım paylaşımı amacıyla iki veya daha fazla cihazın bir araya getirilmesiyle oluşturulan bir yapıdır. Bu bağlamda bilgisayar ağları için de şu tanım yapılabilir: Birden fazla bilgisayarın dosya, mesajlaşma ve donanım paylaşımı için birbirine bağlanmasıdır.

Bilgisayar ağlarının gelişim özellikle 1960'tan sonra ABD'nin Rusya, Küba ve Vietnam ile yaşadığı Soğuk-Sıcak Savaşlardan ve nükleer tehditlerden dolayı federal bütçenin büyük bir kısmı araştırma laboratuvarlarına kaydırılmasıdır. Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanlığı, olası bir savaş çıkması durumunda iletişim kurmak ve bilgiye problemsiz ulaşabilmek için gereğini yapmak üzere İleri Savunma Araştırma Projeleri Teşkilatı'nı (DARPA: Defence Advanced Research Project Agency) görevlendirmiştir. Böylelikle, İnternet, 1969 yılında, paket anahtarlama (packet-switching) metodu yapısında, ARPANET olarak ortaya çıkmıştır. DARPA, 1973 yılında, farklı yapılardaki paket ağlarının birbirleri ile bağlantısını sağlayacak teknoloji ve teknikleri detaylı olarak inceleyerek, Transmission Control Protocol (TCP) ve İnternet Protocol (IP) adı altında ilk iki protokolü ortaya çıkarmıştır. 1986 yılında, ABD Ulusal Bilim Vakfı (National Science Foundation – NFS), İnternet'in gelişimine katkı

sağlayarak günümüzde de kullanımı her geçen gün artan İnternet omurga yapısının temellerini atmıştır.

ARPANET, 1983 yılında görevini Ulusal Bilim Vakfı'na aktarmış ve kullanım kolaylığı ve avantajları sayesinde dünya üzerindeki birçok ağın da NFSnet'e dâhil olmasıyla TCP/ IP destekli uluslar arası bir bilgisayar ağı olan "İnternet" kavramı ortaya çıkmıştır. Türkiye İnternet kavramı ile 1993 yılında tanışmıştır. Daha önceleri kurum içi bilgi paylaşımı ve otomasyonu için kullanılan yerel ağların yerini İnternet üzerinden kontrol edilebilen web yazılımları ortaya çıkmaya başlamıştır.

2.4. Bilgi Teknolojileri ve Kamu Yönetiminde Dönüşüm: E-Devlet Uygulamaları

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin her alanda olduğu gibi kamu yönetimini de oldukça etkilediği, hizmetlerin sunulması, hizmetlere erişim süreçlerinde değişim ve dönüşüme öncülük etmektedir. İnternet'in ağ yapısında kamu yönetimi alanında; kişi ve grupları birbirine bağlama, kamu hizmeti sağlama, etkinlik ve etkililik, etkileşim, adem- i merkezileşme, şeffaflık ve hesap verme amacıyla da kullanılmasının mümkün olduğu ifade edilmektedir (Yıldız, 2003: 305).

Geleneksel usullerle çalışan (bürokratik) devlet kurumları giderek üzerlerindeki yükü taşımakta zorlanır hale gelmektedir. Görevlerin ve sunulan hizmetlerin yürütülmesi için gerekli olan kâğıda dayalı işler, hem birim işlem süresini uzatmakta hem de maliyetleri ve dolayısıyla kamu cari harcamalarını artırmaktadır. Gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri, giderek eğitim, ekonomi ve sosyal hayatın vazgeçilmez bir parçası olmakta, devletin bürokratik yapısının da bu gelişmelere ayak uydurmasının zorunluluk haline geldiği bilinmekte ve karar alma sürecinin basitleştirilmesi ve kısaltılması ihtiyacı, modern toplumsal yaşamın bir gereği olduğu görülmektedir (İnce, 2001: 11).

E-devlet kuram ve uygulamalarına kaynaklık eden etmenler kısaca üçe ayrılabilir; bunlar çevresel, yönetsel ve politik nedenlerdir. Çevresel etmenler; dünya ekonomisinin üretim odaklılıktan bilgi odaklı hale dönüşmesidir. Bilgisayarların işlem kapasitesinin artışı, bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen büyük gelişimler ile

İnternet'in tüm dünyada yaygınlık kazanmasının kamudaki e-dönüşümü hızlandırdığı görülmektedir (Yıldız, 2003: 308).

E-devlete geçişteki yönetsel etkenlere baktığımızda da vatandaşlardan gelen istekler etkili olmuştur. Vatandaşların özel sektörün vermiş olduğu hizmetlerde 7/24 erişim sağlayabilme ve erişimin kolay, hızlı, ucuz olmasının yanı sıra şeffaflık gibi etmenlerin de bu süreçte etkili olduğu görülmektedir. Politik olarak e-devletin önünü açan diğer gelişmelerin ise şeffaf ve hesap verir hale gelen devletlerin halkın siyasal alana katılımını ve güvenini artırdığının gözlemlenebileceğini ifade etmektedir (Yıldız, 2003: 308).

Politik nedenler ise kamu kuruluşlarındaki katı bürokratik yapının vatandaşların ihtiyaçlarına hızlı ve etkin olarak cevap verme konusunda yetersiz kalmasıdır. Devleti daha iyi çalışır ve vatandaşa hesap verir hale getirebilmeyi hedefleyen bir yaklaşım e-devlet kavramının temelini oluşturan etmenlerden birisidir. Kamu kaynaklarının azaldığı ortamda “az kaynakla çok iş yapmak” söylemi hem yeni kamu işletmeciliği (YKİ) hem de e-devlet ifadelerinde önemli bir konuma gelmiştir. Son olarak da, giderek daha rekabetçi olmaya başlayan küresel pazarlar, kamu yönetimindeki dönüşüm ile daha rekabetçi bir toplum ve işgücü oluşturma gerekliliğini ifade etmektedir (Yıldız, 2003: 308-309).

Elektronik devlet kavramının literatüre dâhil olması sürecine kronolojik açıdan bakıldığı zaman, bu sürecin, bilgi teknolojilerinin en yaygın kullanım örneği olan İnternetin gelişim sürecine oldukça koşut olduğu görülmektedir (Çalhan ve Karkın, 2010: 132). Kavramsal bağlamda ise, e-devlet kavramının 1990'lı yılların sonunda e-belediyeden daha önce ama e-ticaret, e-firma, e-iş gibi kavramlardan daha sonra kullanılmaya başlanması söz konusudur (Moon, 2002: 425).

e-Devlet kavramını Naralan (2009: 1); devlet hizmetlerinin alınması için bilgi ve iletişim araçlarının etkin bir şekilde kullanılması olarak tanımlamaktadır. Elektronik devlet konusunda değişik tanımlamalarla karşılaşılsa da; sonuçta tanımların, İnternet örneğinde ve özelinde yaygınlaşmış olan bilgi teknolojileri, vatandaş katılımı, bilgi ve belge paylaşımı, kamu hizmetlerinin sayısallaşması vb. temel bazı ortak noktalar paylaştığı görülmektedir (Çalhan ve Karkın, 2010: 132-133). Bu bağlamda,

verilebilecek oldukça kapsayıcı bir tanım, dönemin devlet bakanı ve hükümet sözcüsü Yılmaz Karakoyunlu tarafından Bilişim Zirvesi'01 çerçevesinde gerçekleştirilen e-devlet Forumu'nda yaptığı açılış konuşmasında şu şekilde ifade edilmektedir:

“Birey ve kurumların açık ağ ortamında veya sınırlı sayıda kullanıcı tarafından ulaşılabilen kapalı ağ ortamlarında yazı, ses ve görüntü gibi sayısal bilgilerin işlenmesi, iletilmesi, saklanması temeline dayanan ve bir değer yaratmayı amaçlayan kamu hizmetlerinin tümünü ifade etmekte olup, kamusal sonuçlar doğuran eğitim, kamuoyunu aydınlatma, bilgilendirme ve kamu adına görev ve sorumluluk belirleyen devlet faaliyet taahhütlerinin elektronik kapsamda ele alınması ve değerlendirilmesidir”

Buradan hareketle, e-devlet kavramından ne anlaşılması gerektiğinin ilk ve temel boyutu ortaya çıkmaktadır. Bu da, yerel ve ulusal düzeyde kamu hizmeti üreten tüm kurum ve kuruluşların örgütsel yapı, yöntem ve hizmetlerinde, teknolojik bir dönüşüm ve yeniliğe gitmesidir. e-Devlet kavramının temel işlevinin, özellikle, devlet tanımının içine sığdırılmış olan büro-patoloji temelli olumsuz izlenimleri silmek veya olumlu yönleri kuvvetlendirerek toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmeleri olumlu algılama ve yorumlama için bir fırsat olması çerçevesinde anlam teşkil ettiği söylenebilmektedir. e-Devletin yönetsel ve siyasal hayatımızda eşitlik, katılım, sivil toplum, şeffaflık vb. kavramlara işlerlik kazandırılması işlevi, e-devlet kavramının asıl değil türev bir boyutu olsa da, bu boyutun kamusal yaşamın yönlendirilip, denetlenebileceği bir araç olması bağlamında oldukça önemli olduğu görülmektedir (Çalhan ve Karkın, 2010: 132- 133). e- Devlet araçlarının, kamu yararı gözetilen adli, iç ve dış kolluk hizmetleri, terörizmin engellenmesi gibi konuların yanı sıra, her alanda istatistikî bilgilerin tutulması hem ihtiyaç analizinde hem de karar alma-verme sürecinde sorunların belirlenmesi ve çözülmesinde önemli bir konumda yer almaktadır (İnce, 2001: 11).

Elektronik devlet, kamu hizmetlerinin elektronik ortama taşınması faaliyetinin bir sonucu gibi görülmekle birlikte, ifade edilmek istenen durum aslında daha derindir. Devletin elektronikleştirilmesinde, bilgi ve iletişim teknolojileri birer araç olarak işlev görmektedir. e-Devletin temel hedefi, bilgi işleme kapasitesi artırılmış, acil karar alabilen ve ihtiyaçlara hızla cevap verebilen devlet yapısını oluşturmaktır. Bu bakımdan, diğer koşullar aynı kalmak kaydıyla, sadece kamunun kâğıda dayalı işlerinin elektronik

bilgi işleme makineleri ile yapılması yüksek maliyetlerle az iş yapılması anlamına geleceği düşünülse de, aslında tam tersine, elektronik devletten beklenen yarar, faydası maliyetini aşacak bir yenileşme olduğu söylenebilir (İnce, 2001: 13).

Genel olarak e-devlet ile amaçlanan hedefler; devletin şeffaflaşması, devletin hızlı ve etkin bir şekilde işleyişinin sağlanması, her düzeyde vatandaşın yönetime katılımının sağlanması, kurumlar arası bilgi alışverişinin sağlanarak iş ve veri yinelemesinin önlenmesi, kamunun hizmet verdiği vatandaşların yaşamalarının kolaylaştırılması olarak sıralanabilmektedir (Dönmez, 2007: 23). e-Devlet ve uygulamaları ile asıl ifade edilmesi gereken olguyu Karkın (2003: 37-38), e-devletin, salt teknik değil; aynı zamanda ideolojik olduğunu söylemekte, e-devlet araçları ile yozlaşmış bürokratik ve yönetsel uygulamaların yerini, çağdaş değerleri benimsemiş ve benimsetmeye çalışan bireylerin ve vatandaşların, yönetime yönetimle birlikte ve yönetim için oluşturacakları değerlere bırakacağını belirtmektedir.

Kamu hizmetlerinin vatandaşa sunulmasında ve vatandaşın kamu siyasalarının oluşum sürecine katılımında e-devlet uygulamalarının günümüzde önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Genel olarak yönetime katılım, bireylerin, devletin çeşitli düzeylerdeki karar ve uygulamalarını etkilemeye yönelik eylemlerini kapsamaktadır. Katılım olgusu salt olarak yerel veya genel seçimlerden haricinde daha farklı olarak siyasal otoritenin karar alma sürecinde vatandaşların da kendi istek ve çıkarları doğrultusunda yönetimi etkilemeye çalıştığı ve alınacak kararlarda vatandaşların isteklerinin de benimsenmesini sağlama etkinliği de yönetime katılım kavramının içinde yer almaktadır (Altınok, 2001: 141). Bu bağlamda, e-katılımın tanımı yapılacak olursa, vatandaşların merkezi veya yerel yöneticilere, karar alma sürecine yönelik istek, görüş ve eleştirilerini elektronik ortamda ilgili birimlere aktarması olarak tanımlamak mümkündür.

Türkiye’de yönetime katılım noktasında yönetimin atmış olduğu yasal, siyasal ve yönetsel araçlara merkezi açıdan bakılacak olursa; dilekçe hakkı, bilgi edinme hakkı ve Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER) bu çerçevede işlevsel araçları oluştururken, yerel yönetimler ise merkezden ayrı olarak katılım adına beyaz masa, mavi masa vb.

isimlerle halkla ilişkiler birimleri kurmakta ve halkın yönetime katılmasını sağlayacak tek yönlü araçlar geliştirme çabası içerisinde (Çalhan ve Karkın, 2010: 133-134).

Türkiye’de merkezi idarenin ve yerel yönetimlerin e-katılım ile ilgili olarak yaptığı çalışmalar arasında en dikkat çeken Başbakanlık İşlem Merkezidir (BİMER). Başbakanlığın yayınlamış olduğu 2006/3 sayılı (26055 sayılı ve 20.11.2006 tarihli Resmi Gazete) genelgesiyle BİMER uygulaması, hem yerel yönetimlerde hem de merkeze bağlı diğer kamu kurumlarında kullanımı zorunlu tutulan bir uygulama olduğu görülmektedir. İlgili genelge, kamu yönetimi literatüründe “yönetişim” ve “yönetime katılma” kavramlarının ön plana çıktığını ifade ederek, yönetim tekniği ve yönetsel bir değeri ifade eden bu kavramların hayata geçirilebilmesinde yurttaşların yönetime ilişkin şikâyet, talep, görüş ve önerilerini kolayca iletebilmelerine yönelik iyi işleyen, hızlı ve etkin bir sistemin kurulmasını gereklilik olarak değerlendirirken, Başbakanlık düzeyinde bir denetimin olması da bu e-katılım uygulamasının devletin en üst düzey yetkilisine ulaşabilmenin yolunu açtığı ifade edilmektedir (Çalhan ve Karkın, 2010: 133-134).

Siyasal anlamda katılım, şeffaflık uygulamaların ek olarak Türkiye’de e-devlet alanında farklı uygulamalar da projelendirilerek hayata geçirilmeye çalışılmıştır. Dünyada ilk e-devlet projelerinden biri olan MERNİS Projesi Ahval-i Şahsiye bilgilerini elektronik ortama aktarılması Türkiye genelinde bulunan 957 merkezden anlık güncellenmesini sağlayan bir sistemler bütünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi Projesi (MERNİS) ile bilgilerin güvenli paylaşımı, bilgilerin hızlı güncellenmesi ve vatandaşa verilen hizmetteki hızın ve verimin de artması amaçlanırken, proje kapsamında ülkemizde kurumların vatandaşlar için kullandığı farklı numaralar da tekleştirilmiş ve vatandaşların her kurumda kullandığı farklı numara ve işaretler de sona erdirilmiştir. Proje güvenilir bilgi desteği ile devletin iş ve işlemlerinde hızın artmasını sağladığı gibi uyguladıkları elektronik devlet projelerinin de temel giriş anahtarı olmuştur. Bu kapsamda Projenin devamı niteliğinde olan Kimlik Paylaşım Sistemi Projesi ile birlikte de bilgileri kurumların kullanımına açarak güvenilir, hızlı, verimli bir hizmetin yanısıra kırtasiyeciliğin önüne geçilmesi de sağlanmıştır (nvi.gov.tr).

Maliye Bakanlığı, Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından 03 Mart 1999 tarihinde başlatılan Say2000i Projesi yurt çapında bütün saymanlıkları merkeze ve birbirine bağlayan sanal ağ üzerinde, saydam, hızlı ve güvenli hizmeti hedef alan, 1536 birimi (1472 saymanlık) kapsayan, web tabanlı, saymanlık otomasyon sistemidir. Bu Proje çerçevesinde Devletin muhasebe bilgileri günlük olarak izlenmeye başlanmış, dolayısıyla her düzeyde kamu maliyesi kararlarını güncel bilgiyle destekleyen bir yönetim bilgi sistemi oluşturulmuştur. Say2000i sistemi tüm kamu çalışanlarının personel ve maaş bilgilerinin ve sağlık harcamalarının, merkezi olarak yönetilmesi ve denetlenebilmesi mümkün hale getirilmiştir (Yıldız, 2003: 312). Büyüklük ve kapsam açısından ülkemizdeki en büyük web tabanlı kamu projesi olan Say2000i sistemi, gelişmiş bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin kullanıldığı, web tabanlı e-devlet uygulamaları arasında dünya çapında ilk beş büyük projeden birisi olarak göze çarpmaktadır.

Dışişleri Bakanlığının bünyesinde yürütülen bir diğer projede ise en alt düzeyden, en üst düzeye kadar, bakanlığın iç ve dış temsilciliklerini kapsayacak şekilde bakanlık çalışanlarının günlük işlerinde yaptıkları yazışmaları ve arşivleme işlemlerinin elektronik ortama aktarılması düşüncesiyle hayata geçirilen doküman yönetimi sistemidir. Bu sistemle Bakanlık bünyesinde bir bilgi bankası oluşturulmasının yanısıra Bakanlık bünyesindeki rutin yazışmaları İtranet ile hızlandırmış, posta gönderilerine ödenen ücretlerin azalmasını sağlamıştır. Özel duyuru ve ilanlarla kurum içi bilgilendirmenin artırılmasına ek olarak “Serbest Kürsü” uygulamasıyla Bakanlık çalışanlarının dış siyasalarla ilgili görüşlerini dile getirebilecekleri ve dosya paylaşabilecekleri bir portal hazırlanmıştır. Dışişleri Bakanlığının hayata geçirdiği bu proje örgüt içi demokrasi güçlendirmesi ve sistemin genel özellikleri ile diğer bakanlıklara da örnek teşkil edebilecektir (Koru, 2001: 3-6).

2.5. İnternet ve e-katılım

Bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte son yıllarda sosyal ve politik alanda farklı iletişim ve içerik tarzları belirmektedir. Politik alanda yeni sanal kamusal alanların ortaya çıkması, demokrasi algısı ve politik katılım araçlarının kullanılmasında farklı uygulamaları da beraberinde getirmiştir. Sanal demokrasi, tele-

demokrasi, elektronik demokrasi gibi kavramlar ve uygulamaların artmasıyla, İnternete erişimin kolaylaşması, politik iletişimde İnterneti yeni bir iletişim aracı haline getirmiştir. İletişim teknolojilerindeki gelişmeler ışığında vatandaşlar arasında bilgi akışı güçlenmekte, seçim dönemlerinde veya diğer dönemlerde vatandaşlara sağlanacak bazı imkânlarla siyasalara doğrudan katılımın artırılabilceği Batılı devletler tarafından öngörülmektedir. Konuya İnternet özelinde ve bilişim teknolojileri genelinde değinen bir çalışmada, İnternetin kamu görevlileri, örgütler ve vatandaşlar arasında geliştirdiği siyasal iletişimi öngörülemeyen düzeyde olanaklı kıldığı ifade edilmektedir (Rethemeyer, 2007: 259). Konuya ilişkin olarak Tunus ve Mısır'da sonuca ulaşan halk devrimleri bu açıdan oldukça çarpıcı örneklerdir. Önce Tunus'ta aşağıdan yukarıya doğru yaşanan siyasal ve rejime ilişkin dönüşümde ve daha sonra, Mısır'da Cumhurbaşkanı Hüsnü Mübarek'in yetkilerini Yüksek Ordu Konseyine devretmesiyle sonuçlanan süreçte, uluslararası ilişkiler yazınında karşılığını bulan "*Domino Taşı Etkisi*"nin yanında, bilişim teknolojilerinin insanları kendi kendine örgütlenme gücünün de dikkate alınması gerektiğini göstermektedir. Bilişim ve iletişim teknolojilerinin 21. Yüzyıldaki en önemli yansıması dış ve iç istihbarat örgütlerinin desteğiyle örgütlenen bireyler, bilişim ve iletişim teknolojilerinin katkısı ve sivil toplum örgütlerinin yardımıyla kendi kendilerine örgütlenebilir duruma gelmiştir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, 20. Yüzyılın siyasal ve yönetsel düzenler için ürettiği temel sorunlar arasında yer alan meşruluk sorununun çözüme ulaşmasında vatandaş katılımının karar alma ve uygulama süreçlerine yansıtılmasının gerektiğidir. Bu durumun aksine, halkın, sisteme, ihtiyaç duyduğu meşruiyet desteğini vermemesi veya sistemi kökten değiştirmesi söz konusu olabilmektedir (Karkın ve Çalhan, 2011: 57).

Demokrasinin tabana yayılabilmesi ve etkinliğinin artırabilmesi için e-devletin diğer bir türevi olarak e-demokrasiden bahsetmek mümkündür. Kavramsal olarak e-demokrasi; bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak şeffaflık, hesap verilebilirlik ve bilgiye ulaşmanın geliştirilmesi yoluyla demokratik süreçlere vatandaşların katılımını ifade etmektedir. Demokrasinin diğer bir türevi olan e-yönetişim ise; kamusal alandaki yönetim kavramıyla ilişkili olarak enformasyon ve iletişim teknolojilerini kullanarak devletin toplumsal ihtiyaçlarının saptanması ve çözülmesi kabiliyetinin artırılması şeklinde tanımlanmaktadır (Tosun, 2004: 412-422, Apan, 2004: 3).

E-katılım kavramının açıklanabilmesi katılım kavramının tanımlanmasına bağlıdır. Saebø ve diğerlerinin de ifade ettiği gibi, e-katılım kavramı temel olarak “e” ve “katılım” kavramlarından oluşmaktadır (Saebø vd., 2008: 402). Bu bağlamda, katılım, vatandaşların birer paydaş olarak yönetsel düzlemdeki karar alma ve uygulama süreçlerine, bireysel ve örgütsel boyutta katılabilir olmasını içeren bir kavram olarak ifade edilebilmektedir (Karkin ve Çalhan, 2011: 60). Demokratik girişimlere olanak veren veya destekleyen bir kavram olarak e-katılım kavramının ortaya çıkışı, bilişim ve iletişim teknolojilerinin bir anlamda evrimi olarak İnternetin hızla büyümesi ve kabul görmesinin sonuçlarından birisidir (Sanford ve Rose, 2007: 407). Günümüzde İnternet olgusunun geliştiği ve kullanıcı sayısının yüksek olduğu ülkelerde kişiler İnternet sayesinde otoritelerin kararlarını tartışabilmekte, seçtikleriyle karşılıklı iletişime girebilmekte ve istediği dokümanları elde edebilmektedirler (Alkan ve Şimşek, 1998: 178-179).

E-katılım kavramıyla ilgili olarak web teknolojilerinin kullanımında meydana gelen değişikliklerle yeni bir kavram karşımıza çıkmıştır. Web 2.0 olarak adlandırılan bu kavram ilk olarak, teknolojik ticari sergi ve konferans üreticileri tarafından 2004 yılında, ticari konferanslarının serilerinden birisi için isim olarak kullanılmıştır. Özellikle O'Reilly Medya tarafından 2004'de kullanılmaya başlanan bu sözcük, ikinci nesil İnternet hizmetlerini, toplumsal iletişim sitelerini, wikileri, sanal iletişim araçlarını, İnternet kullanıcılarının ortaklaşa ve paylaşarak yarattığı sistemi tanımlamaktadır. Web 2.0'ın tam anlamının ise halen tartışma konusudur (Vural ve Bat, 2010: 3354). Sosyal medya kanalları sadece bireyler arası etkileşimde değil aynı zamanda örgütlerin amaçları doğrultusunda mesajların yayılmasını sağlayan bir kitle iletişim aracı niteliğindedir. Sosyal medya, mesajların birebir gönderilmesi ve hızlı tepki alabilme, ölçümleyebilme gibi sunduğu olanaklar örgütle hedef kitle arasında çift yönlü iletişim ve etkileşim sağlamaktadır (Onat, 2010: 104).

Web 2.0 ilk zamanlar sosyal ağ siteleri, bloglar ve wikiler ile karşımıza çıkarken, artık web hizmetini iyileştirmek amacıyla ziyaretçilerin siteye katılımını sağlamak, yine aynı amaçla diğer sitelerle ve ziyaretçilerle işbirliği yapmak fikrine dayanan bir akıma dönüştüğümü de söylemek mümkündür. Web 2.0 teknolojileri içinde genel olarak birçok farklı uygulama bulunmaktadır. En çok kullanılan uygulamalardan bazıları,

Facebook, YouTube, MySpace, LinkedIn, Twitter, Google uygulamaları, Wikipedia ve blog sayfaları şeklinde sıralanabilir. Sosyal medya uygulamalarında içeriği tamamen bireyler belirler ve bireyler birbirleri ile sürekli bu uygulamalar üzerinden etkileşim halindedir. Kısacası, mobil iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın paylaşımın, etkileşimin ve tartışmanın esas olduğu bir iletişim şeklidir. Bir uygulamanın veya web sitesinin bu tanıma uygunluğu için şu özelliklere sahip olması gerekir (Erkul, 2009: 2-3):

- a. Yayıncıdan bağımsız kullanıcıları olması,
- b. Kullanıcı kaynaklı içerik olması,
- c. Kullanıcılar arasında etkileşim olması,
- d. Zaman ve mekan sınırlaması olmamasıdır.

Web 2.0 ile kişilerin İnternet ortamına katılımını sağlaması, düşünceleri paylaşması yönüyle kamu yönetimi açısından da hükümetlerin karar alma süreçlerine vatandaş dâhil etmeye çalışmasına benzetilmektedir. Ancak birçok kamu kurumunun sayfası incelendiğinde tek taraflı bir bilgilendirme veya tek taraflı bir iletişim bulunmaktadır. Web 2.0 özelliklerini ileri düzeyde kullanan bir örnek Beyaz Saray'dır. Bu yönüyle birçok kamu yönetiminin aksine Beyaz Saray'ın web sayfası incelendiğinde Web 2.0 teknolojisinden faydalandığı görülmektedir. Sayfada Beyaz Saray'a ait sosyal paylaşım ağlarının bağlantılarının verilmesinin yanı sıra www.youtube.com adresinde kendilerine ait video paylaşımları bulunmakta hatta web sayfasında Başkan Obama yapılması düşünülen siyasaları vatandaşla paylaşarak, vatandaşın konu ile ilgili görüşlerini de almaktadır. Bu bağlamda Web 2.0 ile e-katılım imkanı oluşturulmuş ve soğuk görünen kamu kurumlarının da sosyal ağlarda bulunması, bilgi paylaşması vatandaşların ilgisi çekeği ve karar süreçlerine katılım açısından oldukça önemli bir konuma gelmektedir.

Sonuç olarak, bilgi ve iletişim teknolojilerinin hayatımızda artan önemi, atanmış ve seçilmişler açısından işlevseldir. Vatandaşların siyasa oluşturma ve uygulama sürecine dâhil edilmesinde e-devlet araçlarının etkin kullanması önemlidir. e-Devlet araçlarının kullanımına ek olarak sosyal medya kanallarının da bu süreçte etkin

kullanımı devlet-vatandaş ilişkilerini olumlu etkileyecektir. Kararlara katılım, vatandaşları bilgilendirme ve geri dönüş alabilme açısından, e-katılım araçları Web 2.0 araçlarıyla da desteklenmelidir. İnternete ulaşımında mekân ve zaman kısıtının ortadan kalkması idarenin e-devlet araçlarının mobil iletişim araçlarına da uyarlanması, hem yönetsel anlamda yenilik katacak hem de vatandaşların yöneticilere erişiminde kolaylık sağlayacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAMU SİYASA OLUŞUMU VE UYGULAMA SÜREÇLERİNE VATANDAŞ KATKISI: SİBİYO ÖRNEĞİ

3.1. Araştırmanın Amacı

Dünyada e-katılım uygulamalarına bakıldığında birçok örneğine rastlamak mümkündür. İnternet'in hızla yayılması ve bilgi toplumu olma yolundaki süreçle beraber bu uygulamaların son yıllardaki sayısında da artış söz konusudur. Bu bölümde Türkiye'deki e-katılım uygulamasına bir örnek olan Duyarlı Toplum & Sibiyo sistemi üzerine bir değerlendirme analizi yapılmıştır. Netrevart Bilişim Ar&Ge Limited Şirketi'nin bir ürünü olan bu sistemin beta versiyonu, Ekim 2010'da hayata geçmiş ve o tarihten bugüne kadar tez çalışmayla paralel olarak geliştirilmektedir. Başka bir ifadeyle, sistemin beta versiyonun hemen hemen her aşamasında sunulan akademik destek, tez çalışmamız kapsamında gerçekleşmiştir. Bu bağlamda, araştırmanın temel olarak iki amacı bulunmaktadır. Bunlardan ilki, Türkiye'deki e-katılım uygulamasına bir örnek olan Duyarlı Toplum & Sibiyo sisteminin değerlendirilmesidir. İkincisi ise bu sistemi kullanan vatandaşın profilini ve ne tür bilgi girişinde bulduklarını belirleyerek analiz etmektir.

3.2. Araştırmanın Metodolojisi

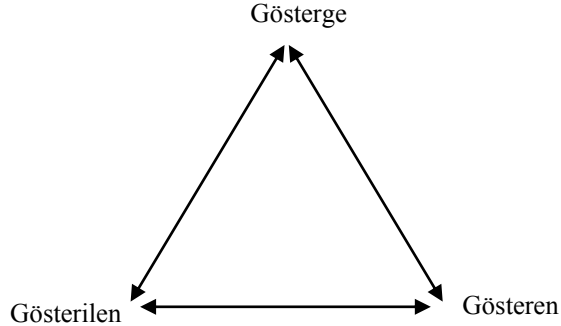
Araştırmanın metodolojisi araştırmanın farklı amaçlarıyla bağlantılı olarak ikiye ayrılmaktadır. Araştırmanın birinci amacı olan, Duyarlı Toplum & Sibiyo sisteminin değerlendirilmesi amacına ulaşmak için "semyoloji" yaklaşımından yararlanılmıştır.

Akın'a (2009:4) göre semiyoloji, bir taraftan insanların, diğer taraftan da tüm canlı varlıkların iletişim amaçlı kullandıkları her türlü gösterge dizgesinin yapısını inceler. Dil, metin, sembol, işaret, renkler, moda gibi gösterge olarak kabul edilen her türlü olgu semiyolojinin araştırma alanına girmektedir. Barthes'e (1967:9) göre ise semiyoloji, sınırları ne olursa olsun bütün işaret sistemlerini kapsa maktadır. Dolayısıyla günümüzde semiyolojinin en önemli aracı İnternettir. Organizasyonların web sayfaları hem ziyaret sayısını artırmak, hem de olumlu imaj bırakmak amacıyla kullanılan önemli bir araçtır.

Lidov'a (1999: 3; aktaran Horzum, 2008: 46) göre, semiyoloji, göstergenin zihinde yer ettiği ifadeyi görme ve değerlendirme ile ilgili araştırmalardır. Dolayısıyla hikâye, resim, jest, ezgi, değer vb. olguları semboller veya göstergeler sistemi olarak görür. Daha geniş açıdan bakıldığında her şey bir göstergedir ve dolayısıyla da semiyotiğin her bilim dalında farklı düzeylerde olsa da bir yeri vardır. Kelimeler, cümleler, kelimeleri ve cümleleri temsil eden ses veya işaretler, yazılımlar ve kodları, resimler, şemalar ve grafikler, formüller, parmak izleri, müzik gibi sembollerden oluşan yapı taşlarına sahip nesnelere, hayali sahneler, canavarlar, karakterler, benlik, şiir ve roman gibi diğer işaretlerden türetilmiş nesnelere, DNA, kişilik, düşünceler, fikirler, kavramlar, imgeler, duygular, para, tutumlar, gelenekler, giyim tarzı, kurallar, hayvanların içgüdüsel davranışları ve hatta Tanrı dahi bir göstergedir. (Lidov, 1999: 6-7; aktaran Horzum, 2008: 46-47). Her ne kadar semiyolojinin aracı olan gösterge herkesi bir anlama yönlendirse de, göstergenin her bir birey için taşıdığı anlam gücü farklıdır.

Semiyolojide gösterge, tek başına bir anlamı işaret edebilir ve mesajdaki anlamı oluşturan olgu, göstergenin toplamıdır. Bazen semiyotik aşırı düzeyde olabilir. Semiyotiğin oluşturduğu bütünden anlama ulaşmak için onları tanımayı sağlayacak bazı ön bilgilere gereksinim vardır. Semiyotiği oluşturan öğeler, tam olarak kişinin zihnindeki kavramlara karşılık gelmediğinden bunları yorumlamak daha güç olabilir. Doğal olarak, semiyoloji, bir metnin veya görüntünün belirgin, apaçık ortada olan anlamını değil, onun anlamının arkasında yatan anlamın keşfedilmesini sağlamaktadır (Demir, 2009: 16). Araştırmanın birinci amacı da bir e-katılım örneği olan Toplum & Sibiyo sisteminin değerlendirmesi olduğundan, bu amaca ulaşmak için semiyoloji

yaklaşımından yararlanılmıştır. Bu bağlamda, araştırmanın semiyolojiye dayalı değerlendirmeleri Şekil 1'deki gibi gösterge-gösteren-gösterilen şeklinde semiyotik üçgende ele alınmıştır.

Şekil 1. Araştırmanın Semiyotik Değerlendirme Yapısı

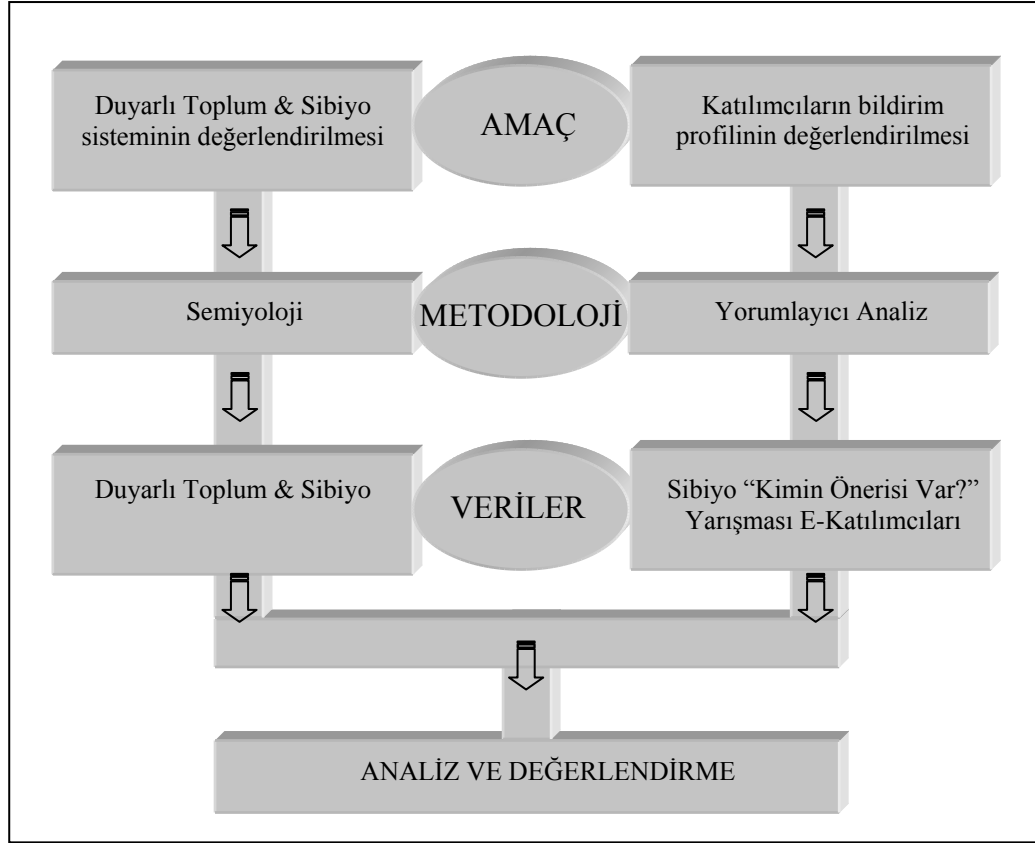
Araştırmanın ikinci amacı ise bu Duyarlı Toplum & Sibiyo sistemini kullanan vatandaşın profilini ve ne tür bilgi girişinde bulduklarını belirleyerek analiz etmektir. Bu aşamada ise nitel araştırma yöntemi yorumlayıcı analizden yararlanılmıştır.

Nitel araştırma yöntemlerinde, olay ve olgular gözlemlenerek veri toplanmaktadır. Bu yöntem aracılığı ile hedef kitlenin tanımlanması, hisleri, karakteristik yapısı ve kendi doğru ve gerçeklerinin neler olduğuna dair veriler elde edilerek analiz edilir. Hedef kitle bir kişi veya bir grup olabilir. Araştırmamızın ikinci amacına ulaşmak için 5 Aralık 2010-5 Nisan 2011 tarihleri arasında Sibiyo girişinde bulunan vatandaşın Sibiyo bildirimleri, nitel araştırma çerçevesinde yorumlayıcı analiz ile değerlendirilmiştir. Yorumlayıcı analiz yaklaşımı, konuların bireye veya gruba özgü bakış açılarının değerlendirilmesine yarayan bir tekniktir (Atay, 2007: 73). Araştırmamızda e-katılım sistemine Sibiyo bildiriminde bulunan vatandaşın konulara yönelik bakış açılarını değerlendirmek amaçlandığından, metodolojik olarak yorumlayıcı analiz yaklaşımından yararlanılmıştır.

3.3. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın her iki amacına ulaşmak için belirlenen araştırmanın modeli Şekil 2'de verilmiştir. Duyarlı Toplum & Sibiyo sisteminin değerlendirilmesi amacıyla semiyolojiden yararlanılmıştır. Bu bağlamda sistemdeki semboller, resimler, yerleşim planı, veriler ve metinler birer gösterge kabul edilerek semiyoloji yaklaşımı ile

değerlendirilmiştir. Yorumlayıcı analiz yapıldığı katılımcıların bildirim profilinin değerlendirilmesi amacıyla ise veriler, Duyarlı Toplum & Sibiyo sisteminde 5 Aralık 2010-5 Nisan 2011 tarihleri arasında organize edilen “Kimin Önerisi Var?” Yarışması kapsamında bildirimde bulunan e-katılımcılardan temin edilmiştir.

Şekil 2. Araştırmanın Modeli

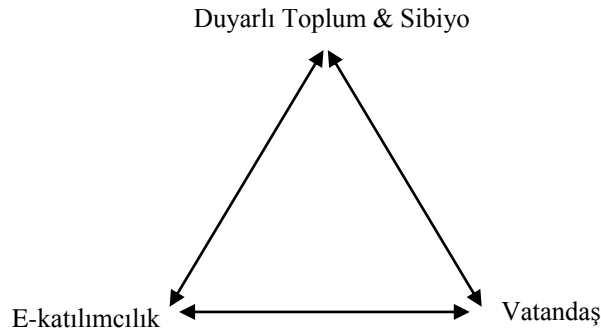
3.4. Araştırmanın Kısıtları

Araştırmanın birinci kısıtı e-katılımcı sisteminin değerlendirilmesi amacı ile sadece bir sistemin örnek alınmış olmasıdır. Ülke genelinde e-katılımcı sistemi uygulamaları son derece sınırlıdır. Duyarlı Toplum & Sibiyo sistemi dışında amacına uygun tek başına kullanılan bir sisteme rastlanamamıştır. T.C. Başbakanlık BİMER ve belediyelerin halkla ilişkiler servislerinin İnternet üzerindeki uygulamaları bu kapsamda ele alınabilir. Ancak Karkın ve Çalhan’ın (2010)’ *İl Belediye Web Sitelerinin E-Katılım Açısından Analizi* adlı çalışmasında belediyelerin e-katılım uygulamaları kıyaslamalı olarak incelendiğinden araştırmamızda tekrar değerlendirme gereği duyulmamıştır.

Araştırmanın ikinci kısıtı ise e-katılımcıların bildirim profilini çıkarmak amacı ile sadece Duyarlı Toplum & Sibiyo sisteminde 5 Aralık 2010-5 Nisan 2011 tarihleri arasında organize edilen “Kimin Önerisi Var?” Yarışmasına katılanların değerlendirmeye alınmış olmasıdır. Bu kısıt, araştırmanın metodolojisi olan nitel araştırma yöntemlerinden yorumlayıcı analiz ile aşılmaya çalışılmıştır.

3.5. Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi

Duyarlı Toplum & Sibiyo sistemi; www.Sibiyo.com ve www.duyarlitoplum.com adreslerinde faaliyet göstermekte ve adını, şikayet-istek-bilgi-ihbar-yorum-öneri kelimelerinin baş harflerinden almaktadır. Bir model olarak geliştirilen sistemin konusu kamu siyasalarına katılımı e-devlet uygulamalarına yeni bir bakış açısı sağlamak, vatandaşların duyarlılığının artırılması ve e-katılım araçlarına örnek bir uygulama kazandırmaktır. Bu bağlamda, Duyarlı Toplum & Sibiyo sistemi, vatandaş ve e-katılımcılık yaklaşımı bağlantılı olan bir yapıya sahiptir (Şekil 3).

Şekil 3. Modele Ait Semiyotik Üçgen

Sistemin temel amaçları şunlardır:

- e-Katılım yollarının artırılması ve geliştirilmesi,
- e-Devletin gereği olan şeffaflığın sağlanması,
- Vatandaşların merkezi veya yerel idarenin yapmış olduğu hizmetlerde hangi alanlarda eksiklik gördüğünün belirlenmesi,

- Vatandaşların tekrar eden başvurularında bulunmalarının önüne geçilmesi ve benzer başvurular altında tartışmaların sağlanmasına yönelik bir platform oluşturulması ve sosyal paylaşım ağında da yayınlanması,
- Vatandaşların ve idarenin yapılan kayıtlarla ilgili düşüncelerini yazabilmeleri ve sisteme eklemiş oldukları ileti ve başvurulara yeni yorumlar eklendiğinde bilgilendirme e-postalarının gönderimi ile tartışmaları aktif tutma,
- Başvuruların idareden bağımsız şekilde de denetiminin sağlanması,
- Kamu siyasetleriyle ilgilenen vatandaşların demografik, eğitim ve meslek gruplarına göre sınıflandırma yapılabilmesini sağlamaktır.

Türkiye'nin bilim, teknoloji ve kamu siyasetleri bakımından elektronik devlet uygulamaları önemli bir yeniliktir. Bu bağlamda elektronik devlet uygulamaları devletin hizmet verme felsefe ve süreçlerini radikal biçimde değiştirmeyi esas aldığı düşünürsek bu uygulamaların başarısı aynı zamanda kamu hizmetlerinin etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması açısından da çok önemli bir yere sahiptir. Modelin etkinliği ancak Türkiye çapında benimsenmiş ve yayılmış olmasıyla sağlanabilir.

3.6. Sisteme Ait Modelin Kurulması

Bu bölümde Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi modelinin genel olarak nasıl hazırlandığına ve kullanımına yönelik bilgiler aktarılmıştır.

3.6.1. Modelin Tasarımı ve Sistemin İşleyişine Yönelik Temel Kabuller

Modelin tasarımı öncesi bazı modeli geliştiren ekip tarafından bazı kural ve uygulamalar üzerinde tartışılmış ve sistemde bulunması gerektiği düşünülen birçok ölçütler belirlenmiştir. Bunlar;

* Anasayfada GoogleMaps tabanlı son iki aya ait kayıtları gösteren harita ve metin tabanlı olarak son gelen başvuruların gösterimi,

* GoogleMaps üzerinden tek tıklama ile başvuru formuna adresin otomatik olarak eklenebilmesi,

- * Vatandaşların yapmış olduğu tüm başvuruları herkes görebilmeli,
- * Sistemde yayında olan başvurulara tüm vatandaşlar yorum ekleyebilsin,
- * Sistem üzerinde Sibiyo sorgulamalarının tür, tarih aralığı, işlemden, çözümlenmiş ve fotoğraflı olarak yapılabilmesi

Yapılan başvuruların takibini sağlayacak ekibin gelen başvuruları düzenleyebildiği, ilgili kurumlara aktarabildiği ve web sayfası üzerinde yayına sokabildiği bir yönetici panelinin kurulmasına karar verilmiş ve uygulama bu temel kabuller üzerine geliştirilmiştir.

3.6.2. Programlama Dilleri ve Yazılımın Geliştirilme Ortamları

Duyarlı Toplum & Sibiyo sistemi, temelde *Google*'ın bir hizmeti olan *GoogleMaps* uygulaması üzerine geliştirilmiştir. Modelde kullanılan sayısal harita, *Adobe* firmasının *flash* çalışma tekniği üzerine *Google API* uygulama destekleri ve *ActionScript 3.0* kullanılarak geliştirilmiştir. Sayısal harita üzerindeki bilgilerin depolanması için *MYSQL* veri tabanı kullanılmış, verilerin iletişimi ve diğer form bilgilerinin ve arka planda verilerin görüntülenebildiği yönetim paneli *Personal Home Page* (PHP - Kişisel Ana Sayfa) dili kullanılarak sağlanmış ve kodlama yapılmıştır.

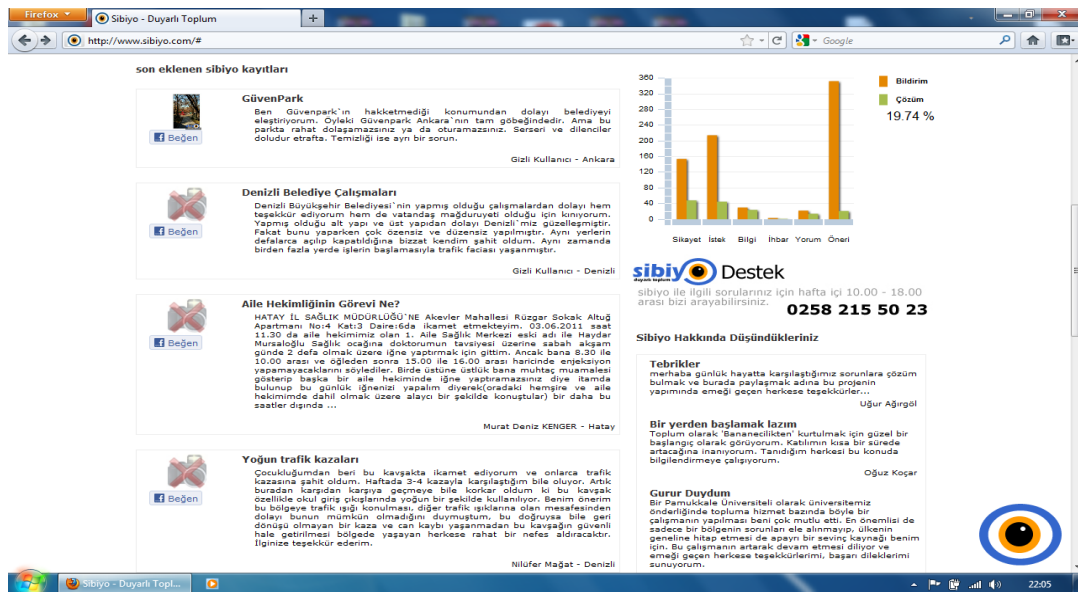
3.7. Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi Modelinin Değerlendirilmesi

Duyarlı Toplum & Sibiyo sisteminin tasarımında farklı renkler, farklı buton ve simge tasarımları üzerinde durulmaya çalışılmıştır. Şekil 4'te görüldüğü gibi sistemin işlevselliğini sağlayacak bağlantılar butonlarla birleştirilmiştir. Diğer taraftan sistemin temelini oluşturan *GoogleMaps* üzerinde son iki ay içerisinde yapılan başvurular gösterilmektedir ve Sibiyo Giriş-Sibiyo Gözet butonları haricinde direkt olarak buradaki simgeler de tıklanarak ilgili kayıda ulaşılabilir. Sistemin tanıtımı için ağızdan ağza pazarlama yöntemi düşünülerek Facebook sosyal ağ sayfası hazırlanmış ve Facebook üzerinden sistemi en az bir kez ziyaret eden ve uygulamayı beğenenler anasayfada listelenmektedir.

Şekil 5'te www.Sibiyo.com anasayfasının alt kısmı görülmektedir. Anasayfanın alt kısmında sol bölümdeki sütunda güncel başvurular görülebilmekte ve ilgili kayda tıklanıldığında GoogleMaps üzerinde kayıtlı olan bildirimde ulaşılabilmektedir. Bu kısımda yapılan başvuruların şikayet, istek, bilgi, ihbar, yorum ve öneri türlerine göre dağılımları ve çözüm oranları sağ tarafta sütun grafikte gösterilmektedir. Aynı zamanda sağ taraftaki sütunda ise kullanıcıların Duyarlı Toplum & Sibiyo sistemi ile ilgili görüşlerine de yer verilmekte ve onun altında da sisteme referans olan kurumların logoları yer almaktadır.

Şekil 4. www.Sibiyo.com Anasayfa I

Şekil 5. www.Sibiyo.com Anasayfa II

3.7.1. Anasayfa Yapısı

Anasayfa sekiz bölümden meydana gelmektedir. Bunlardan birincisi alt menü başlıklarının ve güncel duyuruların olduğu menü/durum çubuğudur. İkincisi ana sayfanın üst kısmında yer alan dikkat çekici nitelikteki kayan resimlerdir. Üçüncüsü önceki Sibiyo kayıtlarının olduğu mini Sibiyo haritasıdır. Dördüncü Bölümde ise kısa istatistiki bilgiler yer almaktadır. Sosyal medya bağlantısı olarak ifade edilen beşinci bölümde ise Facebook Beğen uygulaması bulunmaktadır. Altıncısı Sibiyo haritası üzerinden yapılan girişlerin metin tabanlı kayıtlarıdır. Yedincisi Sibiyo sistemi hakkında görüşlerin yayınlandığı kullanıcı görüşleri bölümüdür. Sonuncusu ise Sibiyo simgesini içeren Sibiyo Giriş ve Göz at bağlantılarıdır.

3.7.1.1. Menü/Duyuru Çubuğu

Menü/durum çubuğu aracılığı ile kullanıcılar alt sayfalara kısa yolla erişebilmektedir. Bu bölüm üç kısımdan meydana gelmektedir. Birinci kısım; Ana sayfa, Hakkımızda, Sibiyo Nedir?, Sıkça Sorulan Sorular (SSS), İletişim menülerini barındırmaktadır. Bu kısımda Duyarlı Toplum & Sibiyo sisteminin kurulmasındaki düşünceler, kullanılan teknoloji bileşenleri, Sibiyo kelimesinin nasıl ortaya çıkarıldığı, sisteme destek veren kurumların referans olarak gösterimi, sistemle ilgili olarak kullanıcı deneyimlerinde karşılaşılan zorlukları sıkça sorulan sorular kısmına aktararak sayfayı ziyaret edenlerin bilgilendirilmektedir. İletişim kısmında sistemle ilgili olarak gelebilecek geri dönüşleri alabilmek için form mail bulunmaktadır. Ana sayfa menü/durum çubuğundaki ikinci kısım ise, basında Sibiyo bölümü yer almaktadır. Sibiyo sisteminin kullanıcı ile tanışması ve sistemin tanıtımında Türkiye’de aylık olarak yayın yapan bilgisayar ve teknoloji ile ilgili dergilerde Sibiyo hakkında yayınlar bulunmakta ve ilgili dergilerin ve web sayfalarına referans bağlantılar eklenerek kullanıcının erişimine imkân verilmektedir. Üçüncü kısımda ise güncel olarak yarışma/duyurularla ilgili bilgilere yönlendirme yapan resim bulunmaktadır.

Menü/Duyuru çubuğunda mavi butonlar üzerine beyaz renkli yazılar tercih edilmiştir. Mavi renkle yazılan yazıların akılda daha kalıcı olması, güveni ve sadakati simgelemesi; butonlar üzerindeki beyaz renkteki yazılar ise istikrarı, temizliği ve

temizliği simgelemesi Sibiyoy sisteminin toplumda güveni artırmayı amaçlaması yönüyle sayfada kullanılan renk seçimleriyle bütünleştirici olacağı düşünülmektedir.

Teşekkürler Belediyem yarışması ile ilgili olarak tasarlanan logoda turuncu renk ve tonlarının hâkim olması ise bu rengin sıcaklığı, memnuniyeti, verimliliği ve herkese hitap ettiği izlenimi simgelemesi temel etken olmuştur.

Tablo 1. Menü/Duyuru Çubuğu Semiyotik Yorum Tablosu

Gösterge	Menü/Durum Çubuğu
Gösteren	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Birinci kısım; Ana sayfa, Hakkımızda, Sibiyoy Nedir?, Sıkça Sorulan Sorular (SSS), İletişim alt menü başlıkları ❖ İkinci kısım; Basında Sibiyoy bölümü ❖ Üçüncü kısım; Güncel yarışma veya duyurular
Gösterilen	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sibiyoy bir e-katılımcılık örneğidir. ❖ Sibiyoy e-katılımcıların yanındadır. ❖ Siz de birer e-katılımcı olun. ❖ Sibiyoy her geçen gün gelişiyor.

3.7.1.2. Kayan Resimler

Bu bölümde kayan resimlerin kullanılması sayfayı ziyaret eden kullanıcıların merakının artırılması, Sibiyoy ile güncel bilgilerin daha geniş resimlerle dikkat çekici hale getirilmesi ve Sibiyoyun ne olduğunu anlatan resimler üzerine kısa bilgilendirici notlarla ilgiyi artırma ve akılda kalıcı artırırken aynı zamanda ilgili duyurulara da bağlantı ekleyerek kullanım kolaylığı sağlamaktır. Bu bölümde yer alan ilk resimde Teşekkürler Belediyem yarışması ile ilgili resim bulunmaktadır ve resme tıklama yapıldığında yarışmayla ilgili bilgilerin yer aldığı sayfaya yönlendirme bulunmaktadır. Bu resimde de mavi üzerine beyaz yazıların kullanılması, turuncunun alt tonlarındaki gülen yüzlü Sibiyoy gözüne sahip resmin olması yarışma amacına uygun olarak hazırlanmıştır.

İkinci resimde ise daha önceki zamanlarda yapılmış olan Kimin Önerisi Var? Yarışmasının büyük finalinde jüri tarafından oylanan projelerde dereceye giren öneriler kamuoyuna duyurulmaktadır ve resme tıklama yapıldığında yarışmaya ait sayfaya yönlendirme yapılmaktadır. Burada kullanılan zemin yarışma döneminde hazırlanan

afişten bir kesittir. Afişte kırmızının tercih edilmesi, bu rengin samimiyet, güç, heyecan ve agresifliği simgelemesinden kaynaklanmaktadır. Yarışmada vatandaşların önerilerinde samimiyetini, yarışmanın heyecan içersinde gerçekleşeceği ve ödül kazanmada daha fazla başvuru yapılmasına teşvik edeceği düşünülmüştür.

Üçüncü resim Sibiyu sisteminin Pamukkale Üniversitesi aracılığıyla TÜSİAD ve Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) tarafından 2003 yılından buyana düzenlenen eTR yarışmasına yapmış olduğu başvuruda finale kalmasıyla ilgili bilgi içermektedir. eTR'nin amacı bu iki sivil toplum kuruluşunun ekonomide ve toplumsal yaşamda kalitenin, verimliliğin ve rekabet gücünün artırılmasına; şeffaf ve etkin kamu yönetiminin oluşturulmasına katkıda bulunacak bilgi toplumuna dönüşümün gerçekleştirilmesine, birer sivil toplum örgütü olarak katkıda bulunmanın görevleri olduğunu düşünmesi ile ortaya çıkmıştır. eTR Ödülleri ile devlette örnek uygulamalara dikkat çekilmesi, yenilikçi girişimlerin kamuoyuna tanıtılması, başarılı girişimlerin desteklenmesi ve özendirilmesi ile bu yöndeki uygulamaların yaygınlaşmasına katkıda bulunulması hedeflenmektedir. eTR ödülleri finalist olunması sistemin hem bu sivil toplum örgütleri tarafından önemsenmesi hem de kullanıcılara ciddi bir referans olması yönüyle dikkat çekicidir.

Dördüncü resimde GoogleMaps'ten bir görüntü alınarak, Sibiyu logosunun yanına “görsel bir başvuru merkezidir” ile ifade edilmek istenen Sibiyunun BİMER ve yerel yönetimlerde bulunan iletişim formlarından ayrıldığı temel nokta vurgulanmaktadır. Beşinci resimde çevre kirliliğine vurgu yapılarak yaşadığımız çevrenin korunmasında ve çevrede sağlıklı yaşamın devamlılığının sağlanmasında Sibiyu sisteminin aracı olacağı mesajı verilmektedir. Altıncı resimde fabrika bacasından çıkan dumanın solumakta olduğumuz havayı nasıl kirlettiği ve temiz hava kullanma hakkına sahip çıkılması gereğine işaret edilmektedir. Yedinci resimde altyapı eksikliğinden kaynaklı kanalizasyon suyunun akıntısına yer verilmektedir. Bu resimde suyun kirliliğinin insan sağlığını tehdit ettiği vatandaşlara yansıtılmakta ve bu sorunlar karşısında vatandaşların bilgilendirilmesine ve çözümüne yönelik harekete geçmesinde bilinç oluşturmaya yöneliktir.

Sekizinci resim, “farklı bakış açılarını sergiler” cümlesiyle bireylere çevrede insanlardan başka canlıların da yaşadığını, onların da temiz bir hayatı hak ettikleri ve insanların çevreyi kirleterek bu canlıların yaşam alanlarını daraltmaması gerekliliği ile ilgili duyarlılığın artırılmasını sağlama amacı gütmektedir.

Tablo 2. Kayan Resimler Bölümü Semiyotik Yorum Tablosu

Gösterge	Kayan Resimler
Gösteren	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Teşekkürler Belediyem yarışması bilgisi. ❖ Kimin Önerisi Var? yarışması bilgisi. ❖ TUSIAD-TBV eTR Ödülleri bilgisi. ❖ “Sibiyo görsel bir başvuru merkezidir” slaydı. ❖ “Sibiyo sayesinde çevrenize daha duyarlı olabilirsiniz slaydı. ❖ “Sibiyo toplumsal olaylara çözümler sağlar” slaydı. ❖ “Sibiyo çevresel olaylarda kamuoyu oluşturur” slaydı. ❖ “Sibiyo farklı bakış açılarını sergiler” slaydı.
Gösterilen	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Siz de bir e-katılımcı ferdi olarak yarışmaya katılın. ❖ E-katılımcı uygulamalarına ödüller yağıyor. ❖ Çevremize duyarlı olmalıyız. ❖ E-katılımcı olmalıyız. ❖ Görüşlerimizi açıkça beyan etmeliyiz.

3.7.1.3. Mini Harita

Ana sayfada yer alan harita sistem ile ilgili olarak ön bilgi verici bir araçtır. Mini harita üzerinde son iki aya ait Sibiyo kayıtları gösterilmekte fare ile ikonların üzerine gelindiğinde mesaj içerikleri okunabilmekte “Sibiyo kaydını gör” butonuna tıklama yapıldığında doğrudan ilgili Sibiyo kaydına erişimi sağlamaktadır. “Sibiyo girişi yap” butonu ise “Sibiyo giriş ekranı”na erişim sağlamaktadır.

Tablo 3. Mini Harita Semiyotik Yorum Tablosu

Gösterge	Mini harita
Gösteren	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Harita üzerindeki renkli ikonlar. ❖ Harita üzerindeki bildirimler.
Gösterilen	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Şikayet-istek-bilgi-ihbar-yorum-öneri bildirimlerine buradan bakabilirsiniz. ❖ Vatandaş, e-katılımcılık sergiliyor.

3.7.1.4. İstatistik

İstatistik tablosu, Sibiyonun hayata geçmesinden bugüne kadar geçen süredeki tüm başvuru türlerini, başvuru sayısı ile bu başvuruların çözümlenme sayısının birbirine oranını vermektedir.

Tablo 4. İstatistik Göstergesi Semiyotik Yorum Tablosu

Gösterge	İstatistik göstergesi
Gösteren	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Renkli başvuru sayısı durum çubukları ❖ Yüzelik değer
Gösterilen	<ul style="list-style-type: none"> ❖ E-katılımcılar sayesinde çözülenler ❖ E-katılımcılığın sonuçları ❖ Siz de e-katılımcılıkta bulunun

3.7.1.5. Sosyal Medya Bağlantısı

Günümüzde yüksek derece erişim sağlanan ve oldukça vakit geçirilen sosyal medya ağları, bireylerin büyük grupları etkileyebilmesini sağlamaktadır. Duyarlı Toplum & Sibiyon sistemi en büyük sosyal medya ağlarından birisi olan Facebook üzerinde bir sayfaya da sahiptir ve ana sayfada “beğen” butonu sayfayı ziyaret eden kullanıcıların sayfayı beğenmesi ve aynı anda beğenen bireylerin sayfalarında uygulamanın görünmesine ve başka kullanıcılar tarafından da ziyaret edilmesine olanak sağlamaktadır.

Tablo 5. Sosyal Medya Bağlantısı Semiyotik Yorum Tablosu

Gösterge	Sosyal medya bağlantısı
Gösteren	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Facebook hesabı ile girildiğinde kullanıcının Sibiyon’u beğenen arkadaşlarının resimleri ❖ Facebook hesabı ile girilmediğinde tesadüfî 6 kişinin resimleri ❖ Sibiyon’u beğenenlerin sayısı
Gösterilen	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sibiyon’u beğenen ve takip eden kişiler var. ❖ Sistemin Facebook sayfasını beğenebilirsiniz. ❖ Arkadaşlarınızdan Sibiyon’u öğrenebilirsiniz. ❖ Siz de Sibiyon’ya giriş yaparak aidiyetlik duygusunu yaşayın.

3.7.1.6. Metin Tabanlı Kayıtlar

Sibiyo kayıtlarına ana sayfadaki “Sibiyo Gözet” butonuna tıklayarak erişilebilirken aynı zamanda ana sayfada tekst tabanlı güncel Sibiyo kayıtları da gösterilmektedir. Hem ziyaretçilerin dikkatini çekmesi hem de yapılan girişlere örnek olması açısından işlevsel görülmektedir. Metin tabanlı yazılara tıklama yapıldığında ilgili Sibiyo kaydının harita üzerindeki gösterimine de erişilebilmektedir.

Tablo 6. Metin Tabanlı Kayıtlar Semiyotik Yorum Tablosu

Gösterge	Metin Tabanlı Kayıtlar
Gösteren	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Facebook hesabı ile girildiğinde kullanıcının Sibiyo’yu beğenen arkadaşlarının resimleri ❖ Facebook hesabı ile girilmediğinde tesadüfî 6 kişinin resimleri ❖ Sibiyo’yu beğenenlerin sayısı
Gösterilen	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sibiyo’yu beğenen ve takip eden kişiler var. ❖ Sistemin Facebook sayfasını beğenebilirsiniz. ❖ Arkadaşlarınızdan Sibiyo’yu öğrenebilirsiniz. ❖ Siz de Sibiyo’ya girişi yaparak aidiyetlik duygusunu yaşayın.

3.7.1.7. Kullanıcı Görüşleri

Ana sayfada yer alan kullanıcı görüşleri, www.Sibiyo.com’u ziyaret eden/ kullanan vatandaşların sistem hakkındaki olumlu/ olumsuz görüşlerinin yer aldığı kısımdır. Bugüne kadar altı adet görüşte bulunulmuştur.

Tablo 7. Kullanıcı Görüşleri Semiyotik Yorum Tablosu

Gösterge	Kullanıcı Görüşleri
Gösteren	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sibiyo hakkında yazılan düşünceler
Gösterilen	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sibiyo sistemini hakkındaki görüşlerinizi yazabilirsiniz. ❖ Sibiyo sistemi ile ilgili eksikliklerimizi bildirebilirsiniz. ❖ Katılımcılığınız Sibiyo ile ilgili de buradan yapabilirsiniz.

3.7.1.8. Sibiyo Giriş/Göz at Bağlantıları

Sibiyo Giriş butonu ile GoogleMaps tabanlı Sibiyo haritasına erişim sağlayarak herhangi bir türde kayıt bırakmamızı sağlamaktadır. Bu buton içerisinde yazılı olan “Ben de duyarlıyım!” cümlesi, sayfayı ziyaret edenleri kayıt bırakmaya yönlendirmek için hazırlanmıştır.

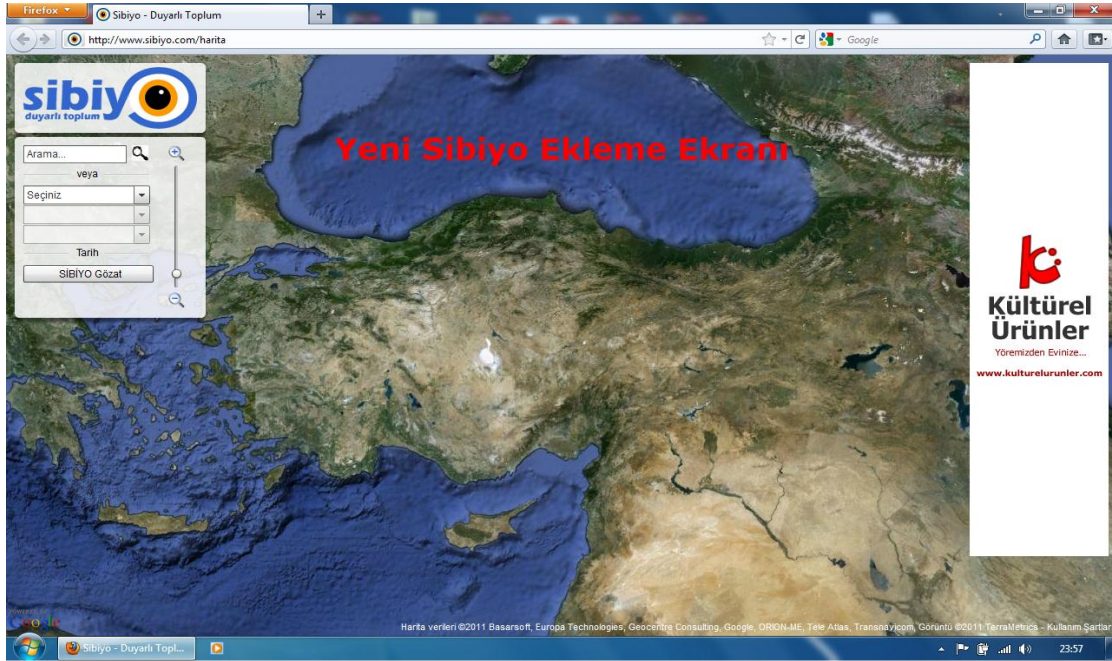
Sibiyo Gözet butonu ise GoogleMaps tabanlı Sibiyo haritasına erişilerek sistemin kullanımından bugüne kadar geçen sürede yapılan kayıtları okuyabilme ve türüne göre sorgulayabilmeye olanak sağlamaktadır.

Tablo 8. Sibiyo Giriş/Göz at Butonları (Bağlantıları) Semiyotik Yorum Tablosu

Gösterge	Sibiyo Giriş/Göz at Butonları (Bağlantıları)
Gösteren	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Sibiyo giriş butonu (bağlantısı) ❖ Sibiyo göz at butonu (bağlantısı)
Gösterilen	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Siz de Sibiyo kaydı yapabilirsiniz. ❖ Sorunlarınızı aracılığımızla dile getirebilirsiniz. ❖ Daha önceki Sibiyo kayıtlarını inceleyebilirsiniz.

3.7.2. Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi Sibiyo Giriş Sayfası

Duyarlı Toplum & Sibiyo sistemine kayıt bırakmak için ana sayfa üzerinde Sibiyo Giriş butonuna tıklamak yeterlidir. Karşımıza gelen <http://www.Sibiyo.com/harita> sayfası Şekil 6'da görüldüğü gibidir. Bu kısımda sayfanın sol tarafında yer alan arama kutusu ile il, ilçe, belde, köy, mahalle, cadde bazında aramalar yapılabilmekte veya sadece il, ilçe, belde seçimleri alt kısımdaki kutulardan yapılabilmektedir. Sibiyo başvurusu ile ilgili yerin tam görüntülenmesi GoogleMap'in kendi sağladığı zoom (yakınlıklaştırma) derecesine göre değişiklik göstermektedir ve kullanıcı + / - butonlarına tıklama yaparak yakınlık derecelerini ayarlayabilmektedir. Bu kısımda ayrıca Sibiyo Gözet butonuna tıklayarak başvuru formunu doldurmadan daha önce yapılan kayıtlara erişmek mümkündür.

Şekil 6. Yeni Sibiyo Ekleme Ekranı

Yeni Sibiyo ekleme ekranında ilgili Sibiyo bildiriminin tam adresi bulunduktan sonra farenin sol tuşu ile tıklama yapıldığında Şekil 7’de görüldüğü gibi bir başvuru formu açılmaktadır. Bu form üzerinde doldurulması gereken alanlar kırmızı yıldız ile belirtilmiş aynı zamanda doldurulan kutulara neler yazılması gerektiği de kutulara tıklama yapıldığında kısaca anlatılmaktadır. Başvuru formunda ad-soyad, e-posta adresi, bildirim türü, konu ve mesaj doldurulması zorunlu alanlar, adımız gizli tut, telefon ve resim ise tercihe bırakılmış alanlardır.

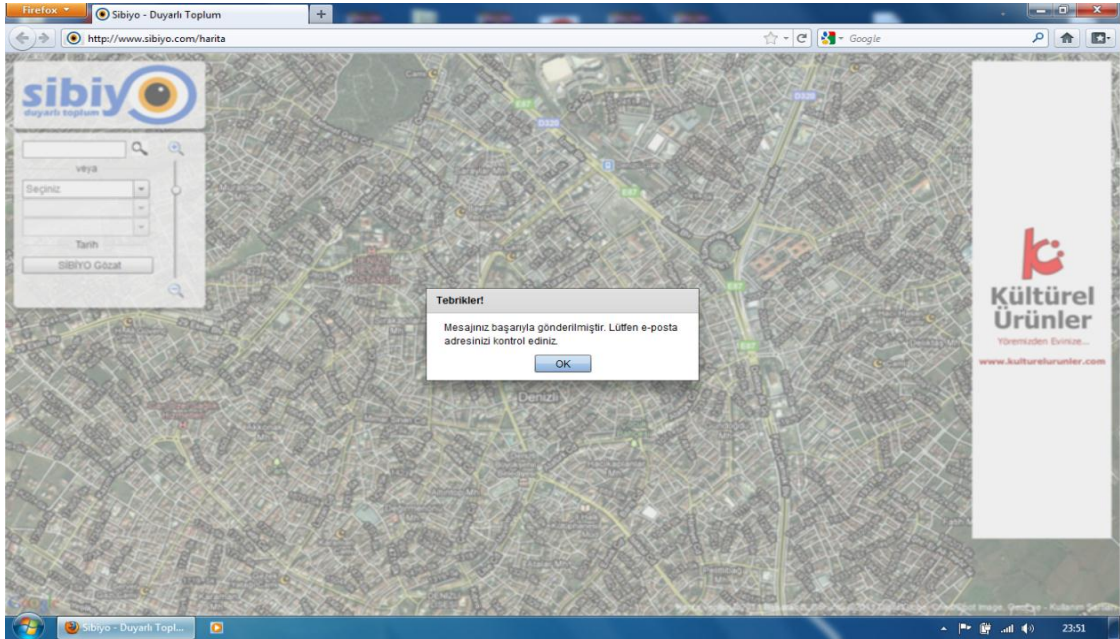
Doldurulması zorunlu olan alanlardaki düşüncede ad-soyad bilgisinin gerçek kişi olup olmama kontrolü için gerekirken, e-posta adresi ise yapılan başvurunun bir şahsa ait olduğunun kontrolü ve sisteme kaydedilen mesajın başvuruyu yapan kişi tarafından onaylanması açısından önemlidir. E-posta adresi aynı zamanda başvuru yönetici tarafından onaylanıp yayına girdiğinde bilgilendirme postaları ve yorum eklendi mesajları verilen bu e-posta adresine gönderilmektedir. Bildirim türü ise Sibiyo kategorilerinin oluşturulmasında kullanılmaktadır.

Şekil 7. Yeni Sibiyo Giriş Formu

Doldurulması tercihe bağlı olan alanlar ise tamamen kullanıcıya aittir. Gizli kullanıcı butonu, vatandaşların ad-soyad bilgisinin sistem üzerinde görünmemesine ve ilgili kurumlara kayıtların bildirilmesinde kullanılmasını istemediği durumlar içindir. Buradaki temel düşünce vatandaşların bürokratik çalışanlardan çekindiği durumlarda vatandaşın çekincesi olmadan sistemi kullanmasını sağlamak içindir. TC kimlik numarası ise sadece ihbar bildirimlerinde kullanılmakta, ad-soyad bilgileri ile TC kimlik numarası eşleştirmesi Kimlik Paylaşım Sistemi (KPS) ile yapılarak farklı kişilerin başkaları adına başvuru yapmasını engellemek için sisteme dâhil edilmiştir. Resim kısmı ise örneğin sokakta bir çukur veya bozuk kaldırım vb durumlarda çevrede yaşayanlara zararının olabileceğini düşündüğü olumsuz durumların fotoğraflarının vatandaş tarafından sisteme aktarılmasını sağlamak içindir. Adresi düzenle kısmı ise ilgili yeri bulduğunuzda adresin yenilenmiş olması durumlarında kullanıcının adresi tekrar düzenleyebilmesine yardımcı olmaktadır. Formun en alt sistemin kullanımına yönelik oluşturulan sözleşme şartları bulunmakta ve bu kabul ediyorum kutusu onaylanarak Gönder butonuna basıldığında mesaj kayıt edilmiş ancak pasif konumda yer almaktadır.

Aşağıda Şekil 8’de görüldüğü üzere, mesaj gönderilme işleminin hatasız olarak tamamlandığına yönelik mesaj gelmekte ve kaydedilen başvurunun aktif hale gelmesi

için e-posta adresine gelen aktivasyon (etkinleştirme) kodunun tıklanması gerektiği bilgisi verilmektedir.

Şekil 8. Sibiyo Mesajı Gönderilmiştir

Şekil 9'da görüldüğü gibi başvuruda verilen e-posta adresine gelen bildirim etkinleştirme bildirimini görülmektedir.

Şekil 9. Sibiyo Etkinleştirme E-posta İletisi

Etkinleştirme e-postası gelen kutusunda görünmüyor ise e-posta sağlayıcılarının spam posta önlemlerine ilişkin politikaları kapsamında değerlendirilmesi durumunda e-postanın önemsiz/spam kısmına gelebilmektedir. Etkinleştirme e-postası içerisinde köprü bağlantı tıklanarak veya e-postaya gelen link tarayıcıya kopyala-yapıştır ile aktarılarak etkinleştirilmesi sağlanabilmektedir.

Şekil 10'da Sibiyo bildirimini etkinleştirilmesi başarılı olması durumunda tarayıcı aracılığıyla kullanıcıya yansıtılacak mesaj görülmektedir. Bu mesaj görüldükten sonra ise sistemi kontrol eden yöneticiler imla, noktalama ve cümle kurgusunda hata olup olmadığının kontrolünün ardından ilgili kuruma başvuru gönderme süreci başlamaktadır.

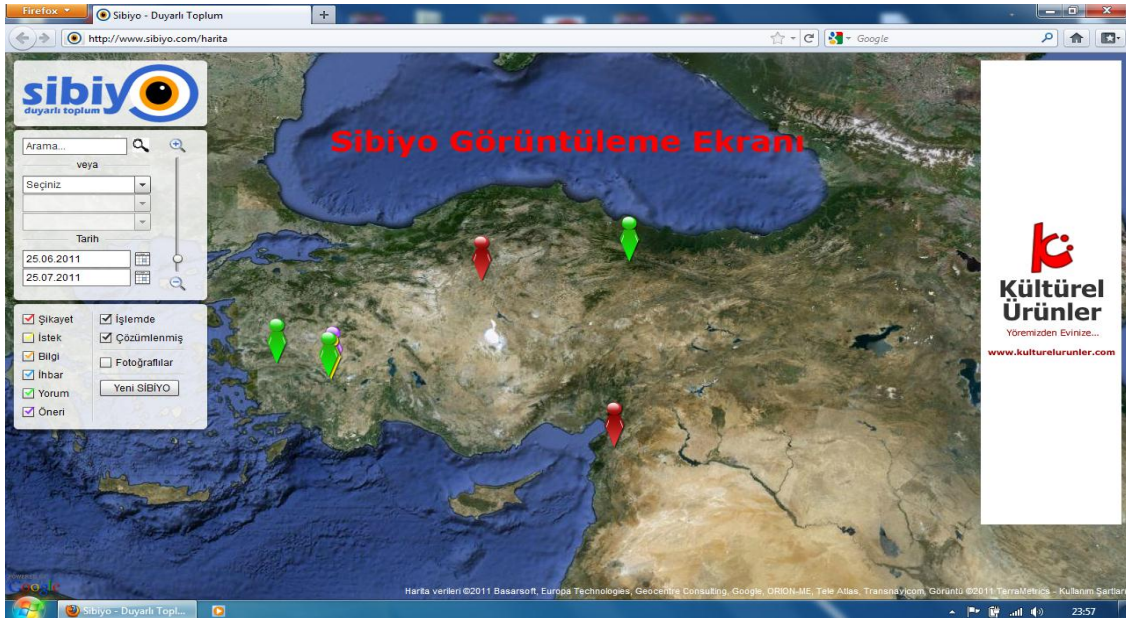
Şekil 10. Sibiyo Başvurusu Aktifleştirildi Mesajı

Tablo 9. Sibiyo Giriş Ekranı Semiyotik Yorum Tablosu

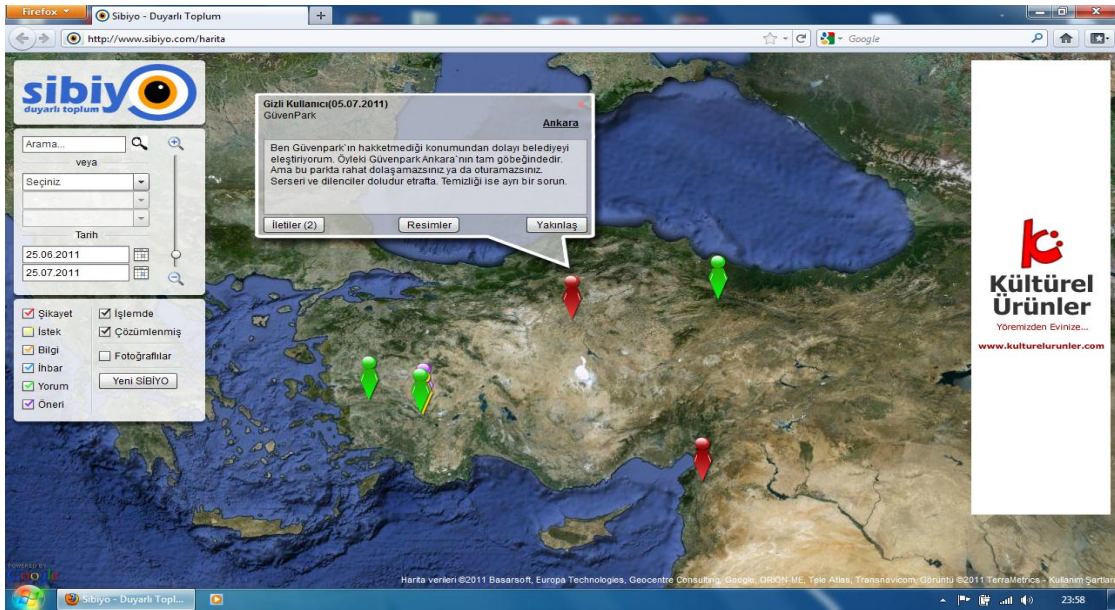
Gösterge	Sibiyo Giriş Ekranı
Gösteren	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Adres girerek yer bulma işlevi ❖ İl/ilçe bazında yer bulma işlevi ❖ GoogleMaps Uygulaması
Gösterilen	<ul style="list-style-type: none"> ❖ İstedığınız şekilde Sibiyo girişinde bulunacağın noktaya ulaşabilirsiniz. ❖ Eğer en az bir defa GoogleMaps uygulamasını kullandıysanız bunu da kullanabilirsiniz. ❖ Haydi şimdi e-katılımcı olun

3.7.3. Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi Gözet Sayfası

Sibiyo Gözet ekranından bir kesit Şekil 11’de yer almaktadır. Bu ekranda yapılan Sibiyo kayıtları görüntülenmekte, tarihler, kategoriler, resimli-resimsiz, işlemde ve çözümlenmiş başvurulara göre sorgulamalar yapılabilmektedir. Yapılan sorgulamalarda sayfanın kendisini yenileyerek ilgili sorguyu bulması sadece tarihler arasındaki sorgularda olmaktadır. Ancak diğer Sibiyo kategorileri, resimli-resimsiz, işlemde ve çözümlenmiş sorgulamalarda ise istenen başvurunun başındaki kutucukların tiklerinin kaldırılması veya onaylanması ile gerçekleştirilmektedir. Ayrıca bu ekranda “Yeni Sibiyo” butonu tıklatılarak Sibiyo ekleme sistemi aktif hale getirilebilmektedir.

Şekil 11. Sibiyo Gözet Ekranı

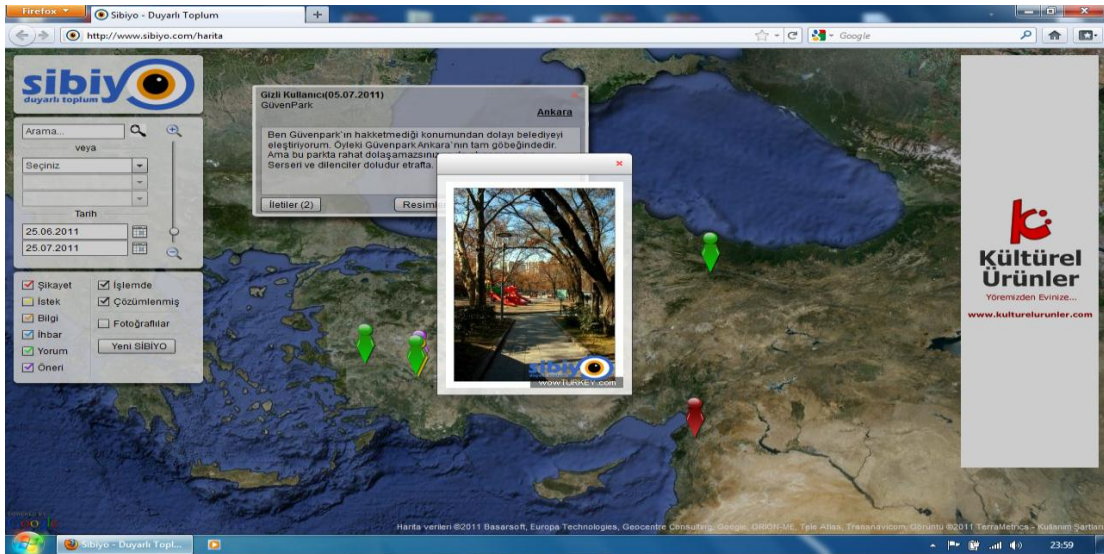
Sibiyo bildirimleri görüntülenmek istendiğinde her Sibiyo kategorisine ait renkteki ikon tıklatılarak açılan pencerede bildirimler okunabilmektedir (Şekil 12).

Şekil 12 Sibiyo Gözet Ekranı - Bildirim Okuma

Açılan mesajlarla ilgili olarak vatandaşların isimleri yer alabilmekte, aynı zamanda başvuruya eklenen iletilere ulaşabilmektedir. Eğer istenirse ilgili kaydın tam noktasal yerini görmek için Yakınlaş butonu tıklayarak erişilebilmektedir.

Şekil 13'te görüldüğü üzere yapılan başvurulara ait resimler gözet ekranından da görüntülenebilmektedir.

Şekil 13. Sibiyo Başvurusu Resim Gösterimi

Sibiyo başvurularına ait yorum sayfalarında Sibiyo yöneticisi mesajları ve mesajın iletildiği ilgili kurumun mesajları ve ileti ile ilgili olarak diğer vatandaşların yapmış oldukları yorumlar okunabilmekte yeni iletiler eklenebilmektedir. Sol tarafta yer alan menü aracılığı ile yorum ekledikten sonra veya yorum eklemeyen Sibiyo göz at ekranına dönülebilmekte ayrıca ilgili Sibiyo'ya ait resim görüntülenebilmektedir.

Şekil 14. Sibiyo Başvurusu Yorum Sayfası

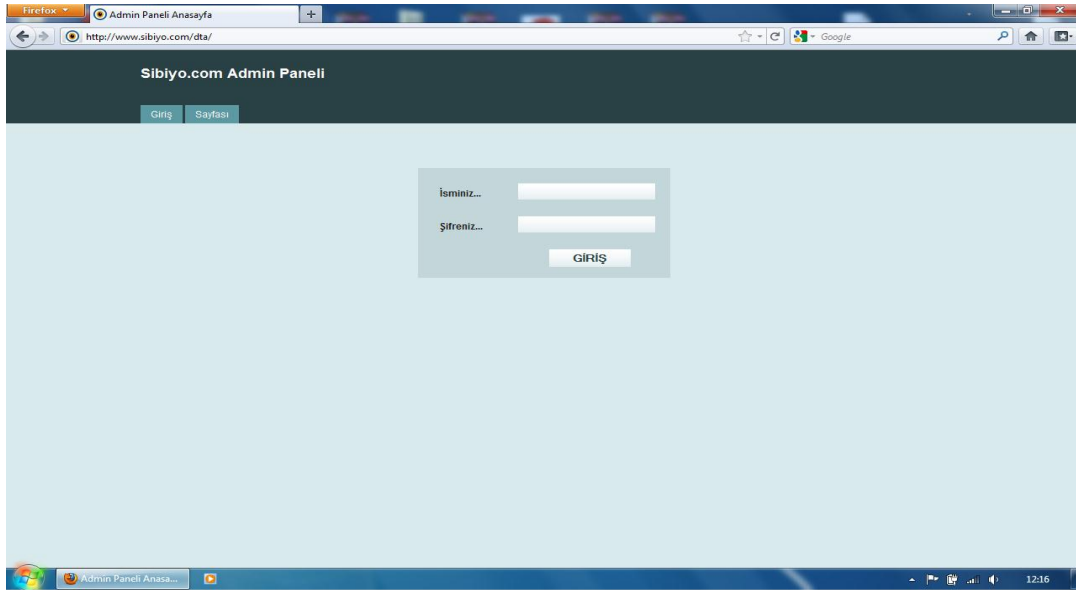
Tablo 10. Sibiyo Gözet Ekranı Semiyotik Yorum Tablosu

Gösterge	Sibiyo Giriş Ekranı
Gösteren	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Adres girerek sorgulama işlevi ❖ İl/ilçe bazında sorgulama işlevi ❖ Tarih aralığı girerek sorgulama işlevi ❖ Şikayet-istek-bilgi-ihbar-yorum-öneri seçerek sorgulama işlevi ❖ İşlemdelikleri-çözümlemişleri-fotoğraflıları sorgulama işlevi ❖ GoogleMaps Uygulaması
Gösterilen	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Her türlü sorgulama yaparak e-katılımcıların bildirimlerine erişebilirsiniz ❖ Eğer en az bir defa GoogleMaps uygulamasını kullandıysanız bunu da kullanabilirsiniz. ❖ Haydi şimdi siz de e-katılımcı olun

3.7.4. Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi Yönetici Paneli

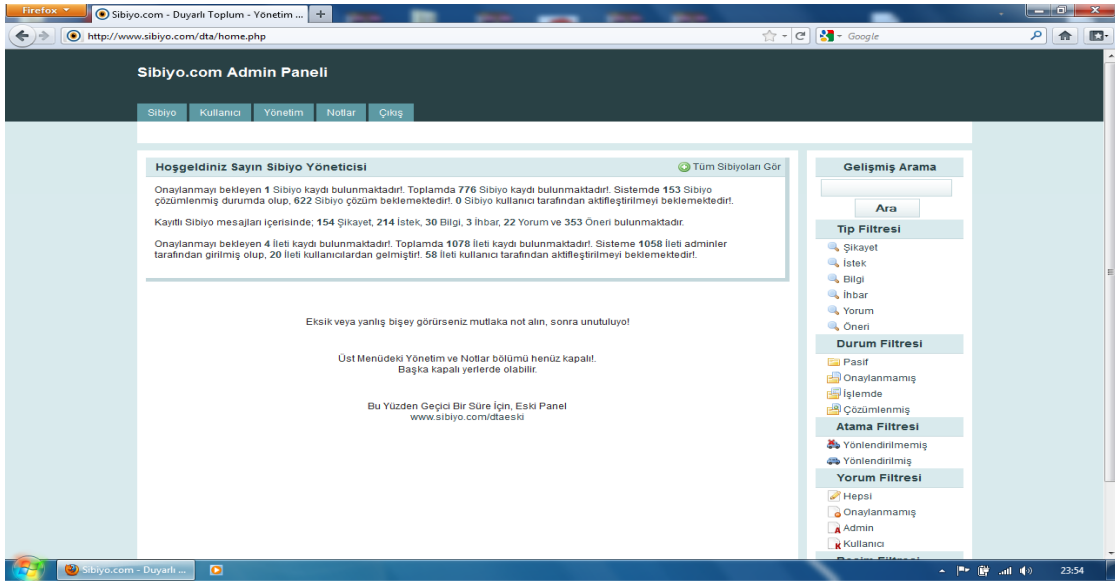
Duyarlı Toplum & Sibiyo sistemi yönetici paneli kullanıcılara kapalı bir alandır. Bu kısımda vatandaşların yapmış olduğu başvuruların incelenmesi, yayınlanması, ilgili kurumlara aktarılması ve kurumlara yetki tanımlamaları yapılabilmektedir.

Şekil 15'te Duyarlı Toplum & Sibiyo sistemi yönetici paneline giriş ekranı bulunmaktadır. Yönetici paneline girişte ana yöneticinin yetkilendirdiği kurumlar, yöneticinin belirlemiş olduğu kullanıcı adı ve şifrelerle giriş yapabilmekte ve kendilerine yönlendirilen mesajları görüntüleyebilmekte, düzenleyebilmekte, onaylamakta ve kurum içinde alt kullanıcılar oluşturarak gelen başvuruları ilgili birimlere yönlendirebilmektedir.

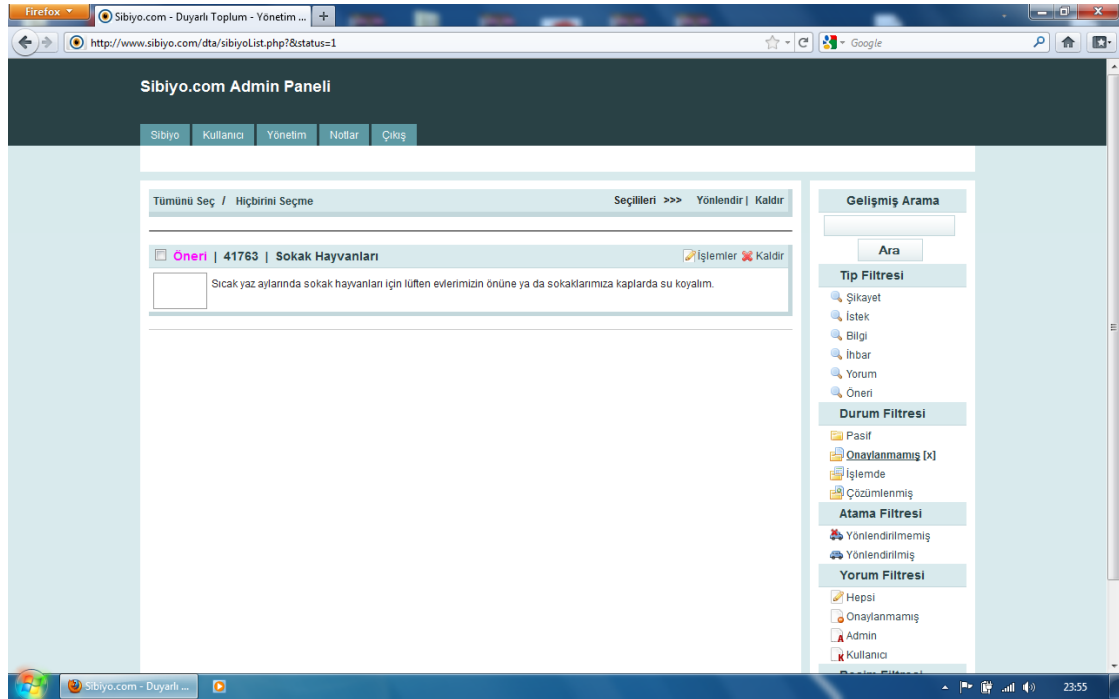
Şekil 15. Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi Yönetici Paneli Giriş Sayfası

Şekil 16'da yönetici paneli özet sayfası görülmektedir. Yönetici paneline giriş yapan yetkilendirilmiş yönetici genel olarak başvuru dağılımlarını özet şekilde görebilmekte, özet bilgileri üzerinden de kayıtlara ulaşabilmektedir. Sağ taraftaki menüde ise gelen başvurularla ilgili Sibiyo kategorileri, başvurunun pasif, onaylanmamış, işlemde, çözümlenmemiş şeklindeki durum bilgisi, başvurulara yapılan yorumların ve bırakılan iletilerin durumları, yetkilendirilen kurumlara yönlendirilen veya yönlendirilmeyen kayıtlar ve ana yönetici veya yetkilendirilmiş kullanıcının kendisine özel işlemler menüsü yer almaktadır.

Şekil 16. Yönetici Paneli Özet Sayfası

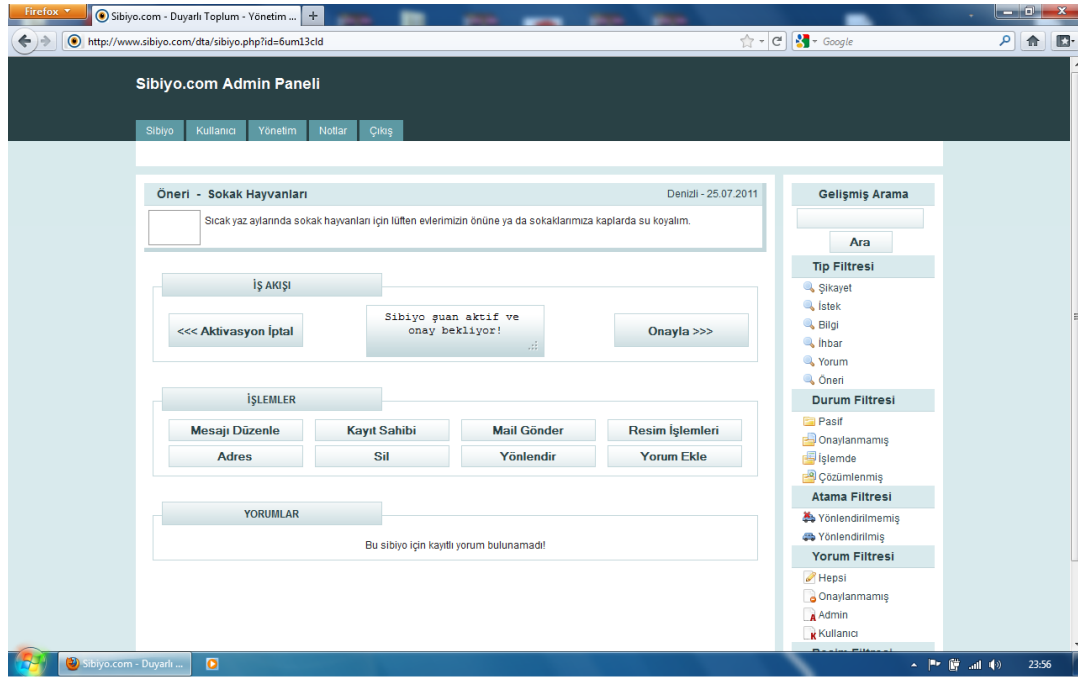
Şekil 17’de görülen sayfada aktif edilmiş ancak yönetici tarafından onaylanmamış durumda olan öneri kaydı görülmektedir.

Şekil 17. Sibiyo Başvuru Okuma Sayfası

Şekil 17’de görülmekte olan öneri kaydının işlemler sayfası Şekil 18’de görülmektedir. İşlemler sayfasında ilgili iletilerin, içeriğinin okunması, imla hataları ve dil bilgisi kontrolü yapılarak Sibiyo kaydı tekrar düzenlenebilmekte ve

düzeltilmektedir. Sibiyo kaydı ile ilgili olarak kayıt sahibi bilgileri, Sibiyo kaydına ait resmin kontrolü, yetkilendirilmiş yöneticilere mesajın yönlendirilmesi, yönetici yorumlarının eklenmesi ve ilgili Sibiyonun adresinin kontrolü veya resminin çıktı alınabilir olması için GoogleMaps üzerinde adresin gösterimi de yapılmaktadır.

Şekil 18. Sibiyo Kaydı Düzenleme - Onaylama İşlemler Sayfası

3.8. E-katılımcı Bildirim Profiline Değerlendirilmesi

Bu bölümde, Duyarlı Toplum & Sibiyo sisteminde 5 Aralık 2010-5 Nisan 2011 tarihleri arasında organize edilen “Kimin Önerisi Var?” Yarışmasına katılanların Sibiyo bildirimlerine ait bulguların profili çıkarılmış ardından değerlendirme yapılmıştır. Bu kapsamda gelen bildirim sayısı toplam 328’dir. Bu e-katılımcılık bildirimlerin büyük bir kısmı kültürel-sosyal iyileştirmelerle ilgilidir. Bu kategoriyi sırasıyla; eğitim ve eğitim sistemine yönelik öneriler, ulaşım ve ulaştırmaya yönelik öneriler ve çevre sorunlarına yönelik çözümler takip etmektedir. Tablo 11’de “Kimin Önerisi Var?” Yarışmasına bildirim gönderen e-katılımcıların kategorize edilmiş bildirimlerinin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 11. E-katılımcıların Kategorize Edilmiş Bildirimleri

Kategoriler	Öneri Dağılımı
Eğitim	49
Sağlık	19
Ekonomi /istihdam	16
Engellilere yönelik	7
Kültürel-Sosyal Faaliyetler	68
Spor	9
Hayvanları Koruma	3
Tarım ve Hayvancılık	10
Kentleşme	18
Ulaşım	46
Sosyal sorumluluk	12
Bilgi, iletişim ve diğer teknolojiler	13
Enerji, tabii kaynaklar	10
Cezaevi şartları	2
Uyuşturucu madde kullanımı	1
Vergi sistemi	1
Çevre Sorunları	44
Toplam	328

Anlaşılabacağı üzere, verilerin çözümlenmesi, öneri bildiriminde bulunan katılımcıların kendileri için önemli olan mesajları paylaşma ve bu mesaj aracılığı ile çözüm bekleme şeklinde olduğundan, bu aşamada içerik çözümlenmesi yöntemi kullanılmıştır. Değerlendirme yapılan konularda e-katılımcıların mesajları hiçbir değişiklik yapılmadan aynen verilmiştir. Kodlama sisteminde ise e-katılımcının vermiş olduğu konu başlığı, isminin baş harfleri, il ve tarih bilgileri verilmiştir.

3.8.1. Bulgular

Araştırmamızın ikinci amacına ulaşmak için 5 Aralık 2010-5 Nisan 2011 tarihleri arasında Kimin Önerisi Var? Yarışması kapsamında Sibiyo girişinde bulunan

vatandaşın Sibiyo bildirimleri, nitel araştırma çerçevesinde yorumlayıcı analiz ile değerlendirilmiştir. Bu kapsamda elde edilen bulgular aşağıda yer almaktadır.

Türkiye’de eğitim sistemi ile ilgili olarak gelen öneri başvuru sayısı 49’dur. Yarışma kapsamında gelen öneriler incelendiğinde başvuruların, eğitime ulaşmada fırsat eşitliği, teknolojik altyapının iyileştirilmesi ve eğitim müfredatlarının gözden geçirilmesi yönünde yoğunlaşmıştır. Bu başvurularda, Türkiye’nin eğitim alanında eksiklerinin ve gelir seviyesindeki farklılıkların önerilere yansıdığı görülmektedir (Ek-1).

Yarışma döneminde sağlıkla ilgili başvuruların sayısı 19’dur. Öneriler incelendiğinde, Türkiye’de ilaç kullanımındaki sarfiyat, eczacıların ilaç kullanımı konusunda eğitim vermesi gerekliliğine ve ilaç firmalarının insan sağlığını ikinci plana attığına vurgu yapılmıştır. Bunlara ek olarak okullarda sağlık personeli istihdam edilmesinin gerekli olduğu da ifade edilmektedir (Ek-2).

Ekonomi ve istihdam ile ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı 16’dır. Yarışma döneminde, devletin farklı kurumlarının ortaklaşa yürütebilecekleri iş garantili meslek kurslarına önem vermesi, mikro kredilerle vatandaşların desteklenerek iş sahibi olabilmelerinin sağlanması gerekliliğine değinilmektedir (Ek-3).

Engelli vatandaşlarımızla ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı yedi tanedir. Engelli vatandaşlarımızın iş yaşamına kazandırılmaları, sosyal ve kültürel hayatta dış çevrede karşılaştıkları zorluklarla ilgili hem yerel hem de merkezi idarenin çalışmalar yapması yönündedir. Engellilere yönelik istihdam yaratılması da öneriler arasında yer almaktadır (Ek-4).

Kültür, sanat, turizm ve sosyal faaliyetler ile ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı 68’dir. Önerilerin daha çok öğrencilerin yaşamış oldukları il-ilçe merkezlerinde, boş zamanları değerlendirmek için sosyal faaliyet alanlarının az olmasından bahsedilmektedir. Sosyal faaliyet alanlarının eksikliğini yaşanan çevrede insanların psikolojilerini olumsuz yönde etkilediğini belirtilmektedir. Hem yerel hem de ulusal düzeyde kültürel değerlerimize önem verilmediği ve tanıtımının yeterince yapılmadığına değinilmektedir (Ek-5).

Spor faaliyetlere yönelik başvuruların sayısı dokuzdur. Gençlerin kötü alışkanlık kazanmayacakları, zamanlarını daha iyi değerlendirebilecekleri ve sportif faaliyetlerle hem ulusal hem de uluslararası diyalogun geliştirilebileceği ifade edilmektedir. Devletin amatör kulüplere yeterince imkân sağlanmadığı da başvurularda dikkat çekici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Ek-6).

Hayvanları korumayla ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı üç adettir. Başvurular incelendiğinde, vatandaşların hayvan hakları konusunda bilgilendirilmediği belirtilmektedir. Bir vatandaşın, hayvanlar için yapılacak barınak vb. faaliyetlerde gönüllü hizmet etme isteği göze çarpmaktadır (Ek-7).

Tarım, hayvancılık ve balıkçılıkla ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı 10 adettir. Türkiye'nin bazı bölgelerinin organik tarıma elverişli olduğu, ilgili kurumların toprak analizleriyle vatandaşları uygun tarımsal ürün yetiştirmede yeterince yapmadığına yöneliktir. Kura Nehri'nde balıkçılık yapanların ve çevrede yaşayan vatandaşların sağlığı için nehrin ıslah edilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Hayvancılıkta devlet teşviklerinin artırılması gerekliliğine vurgu yapılmaktadır (Ek-8).

Kentleşme ile ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı 18 adettir. Gelen önerilerin kentsel dönüşümlerle şehirlerin daha yaşanabilir hale getirilmesi istenmektedir. Denizli özelinde ise kaldırımların yetersizliğinin sorunlara yol açtığı ve bu sorunların da daha ciddi sonuçlara sebebiyet verebileceği ifade edilmektedir (Ek-9).

Ulaşım ile ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı 46 adettir. Başvurular incelendiğinde, şehir içi ve şehirlerarası ulaşımda kara yolunun yanında demir yollarına da önem verilmesi gerektiği ve hızlı trenlerin Türkiye'ye yayılması gerektiğine değinilmiştir. Dikkat çeken diğer başvurular ise, şehir içi ve üniversite kampüslerinde bisiklet kullanımına vatandaşların teşvik edilmesi gerekliliği vurgusudur (Ek-10).

Sosyal sorumlulukla ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı 12 tanedir. Başvuruların dağılımına bakıldığında, öğrencilere verilen bursların karşılıksız olması, ekonomik durumu iyi olmayan öğrencilere dersler için ek kaynak kitabın sağlanması bir platform oluşturulmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur (Ek-11).

Bilgi, iletişim ve diğer teknolojilerle ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı 13 tanedir. Demiryolu taşımacılığında İnternet yayının yapılmasının ulaşımda tercih sebebi olacağı belirtilmiştir. Elektrik, su gibi faturaların kapılara bırakılması yerine kısa mesaj servisiyle kullanıcılara borcun bildirilmesinin fatura kayıplarını engelleyeceği ve vatandaşların cezaya düşmeyecekleri ifade edilmiştir. Diğer taraftan, gün geçtikçe çocukların İnterneti kullanmaya başlaması ile çocukların sanal ortamı doğru kullanabilmeleri için eğitilmelerinin gerektiğine dikkat çekilmektedir (Ek-12).

Enerji ve tabii kaynaklar ile ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı 10 tanedir. Elektrik üretiminde Türkiye'nin rüzgâr gücüne daha çok yönelmesi gerektiği aktarılmaktadır. Bunun yanında bor rezervleri açısından zengin olan ülkemizin boru işleyecek teknolojik altyapının sağlanmasıyla hem enerji hem de istihdam sağlanabileceği ifade edilmektedir (Ek-13).

Cezaevi şartlarıyla ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı iki adettir. Öneriler incelendiğinde mahkûmların cezaevlerinde meslek kazandırılmalarına yönelik çalışmaların, cezaevi sonrasında kişilerin tekrar suç işlemelerini azaltabileceği ifade edilmektedir. Cezaevi çalışanlarının psikolojik açıdan desteklenmesinin yanı sıra mahkûmlara yaklaşımlarda önyargılarının giderilmesi gerektiği, mahkûmlarla görüşe gelen yakınlarla personelin kötü davranmaması, görüşme şartlarının iyileştirilmesi ve sivil toplum kuruluşlarının mahkûmların topluma kazandırılmasında rol oynaması gerektiğinin önemli olduğuna değinilmektedir (Ek-14).

Uyuşturucu madde kullanımı ile ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı bir tanedir. Bu öneride çocukların ve gençlerin uyuşturucudan korunması için polislerin, okul, üniversite gibi kurumların bulunduğu yerlerde önleyici hizmetlere yönelik denetimlerini ve devriyelerinin artırılmasını gerektiğine dikkat çekilmektedir (Ek-15).

Vergi sistemi ile ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı bir tanedir. Öneriye göre dolaylı vergilerin yerine gelir vergisi vergilendirmede daha adil olacaktır. Bu konuda hükümetin çalışma yapılmasının gerektiğine işaret edilmektedir (Ek-16).

Çevre sorunlarıyla ilgili olarak yarışma döneminde gelen öneri sayısı 44 tanedir. Öneriler, atıkların yeniden dönüştürülmesi, nehirlerin, derelerin ıslah edilmesi üzerinde yoğunlaşmaktadır. Diğer taraftan, başvuruların vatandaşlarda çevre bilinci oluşturmak ve çevre temizliğinde sürekliliği sağlamak için ödüllendirme ile teşvik sağlanabileceği yönünde gerçekleştiği görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüz toplumsal yapısının bilgi toplumu olarak kabul edilmesi, herkesin bilgiye erişebildiği, teknolojiye erişimde sayısal uçurumun az olduğu anlamına gelmemektedir. Bilgiye dayalı sektörlerde çalışanların oranlarının yükselmesi, bürokraside çalışanların eğitim seviyeleri göstergesi, Türkiye'nin bilgi toplumu olma yolunda ne aşamada olduğuna yönelik fikir verebilecek olgular olarak ele alınabilir. Bilgi teknolojilerinin üst seviyeye çıktığı günümüzde birey olarak teknolojiyi takip etme konusunda nispi geri kalmışlığımız veriyken, Türkiye'de kamu yönetiminin ve yöneticilerinin de bürokratik ve ekonomik nedenlerle teknolojiye günün gerisinde kaldığı söylenebilir.

1970'li yıllardan buyana sosyo-ekonomik ve siyasal alanda ortaya çıkan kararlara katılım, yönetişim gibi kavramların, vatandaşın kamu bürokrasinin işleyişine ve toplumsal problemlerin çözümüne katkıda bulunduğu ve ilerleyen dönemlerde bu katkının daha da artacağı düşünülmektedir. İdarenin vatandaşları yönetime katılmaya teşvik etmesi, katılım araçlarının geliştirilmesi ve topluma tanıtılması önemli bir konudur. Kamunun hizmetleri sunmasında sadece o hizmetlerle ilgilenenler konuyla ilgili bilgiler almakta diğer durumlarda ise birçok kamu kurum ve kuruluşunun faaliyetleri ve kamuya sağladığı avantajlardan haberdar olmamaktadırlar.

Türkiye'de katılımcılık, şeffaflık açısından bakıldığında Dilekçe Hakkının Kullanılması hakkında çıkan Kanundan sonra çıkartılan Bilgi Edinme Hakkındaki Kanun olumlu görülmektedir. 2006 yılında Başbakanlık tarafından çıkan BİMER Genelgesi ile vatandaşlar İnternet üzerinden Türkiye'nin en üst düzeydeki yöneticilerine ulaşma imkânını bulabilmektedir. Bu başvuruların elektronik ortamda yapılabilmesi zaman kaybını azaltması ve işlemlerin daha hızlı olarak gerçekleştirebilmesi açısından önemlidir. Arka planında hangi amaçlar olursa olsun sonuçta bilgi edinme yasasını yürürlüğe koyan siyasal irade, sürecin işlenmesi için gerekli olanın sadece bilgi ve belge edinmek isteyen müracaatçı tarafın olamayacağını, buna ek olarak atanmışların da sürece olumlu veya olumsuz yönde, oldukça önemli katkı sağlayacağını anlamış

durumdadır. Bu durumun aşılmasında işlevsel bir araç olan BİMER'in, özellikle, yerel yönetimler ve vatandaşlar açısından olumsuz sayılabilecek yönleri de bulunmaktadır. Vatandaşların yerel yönetimlere ilişkin sorunlarını dile getirmede başka araçların olması, süreci uzatabileceği gibi, yerel yönetimlerde görevli atanmış ve seçilmişler kendilerini ilgilendiren konularda merkezi idare tarafından denetlenmesini ve takip edilmesini desteklememekte ve yerel yönetimlerin kendilerine ait web sayfalarında şikâyet, istek, öneri formu bulundurdukları gözlemlenmiştir (Çalhan ve Karkın, 2010: 140).

Kamu siyasa oluşturma sürecine bakıldığında bilgi ve iletişim araçlarının gelişmesi vatandaşların sorunlarını ve isteklerini dile getirmede bir görev üstlenmektedir. Diğer taraftan siyasa yapım ve uygulama sürecinde yer alan atanmış ve seçilmişler ilgili siyasaların vatandaş tarafından olumlu veya olumsuz yönleri hakkında daha iyi geri dönüş alabilmelerine de olanak sağlamaktadır. Bu yönüyle tezin üçüncü bölümünde yer alan uygulama, kamu siyasa sürecine vatandaşın katılması yönüyle idare tarafından kurulan sistemlerin eleştirisiyle birlikte yeni bir modelin topluma kazandırılması için kurgulanmıştır.

Pamukkale Üniversitesi, Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nde geliştirilen Duyarlı Toplum & Sibiyo Modeli'nin vatandaşlara tanıtımı 6-9 Ekim 2010 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen CeBIT Bilişim Eurasia Fuarı'nda yapılmıştır. Fuar tarihinden 27 Temmuz 2011'e kadar geçen zamanda Türkiye geneli toplam 775 Sibiyo girişi yapılmıştır. Bunlardan 153 tanesi çözüme ulaşmış veya çözüm için yöneticiler tarafından takibe alınmıştır. İstatistiksel olarak bakıldığında yapılan 154 şikâyet başvurusundan 48'i; 214 istek başvurusundan 45'i; 3 ihbar başvurusundan 1 tanesi, 352 öneriden 21 tanesinin çözümlenebildiği görülmektedir. Yorum ve bilgi başvuruları çözüm bekleyen başvurular olmadığı için çözümlenmiş olarak değerlendirilmeye alınmamıştır. Duyarlı Toplum & Sibiyo Modeli'nin bilinirliğini arttırmak için Türkiye'deki tüm üniversiteleri kapsayan "Kimin Önerisi Var?" Yarışması düzenlenmiştir. Tüm kategoriler arasında öneri başvurusunun yüksek olmasının, sistemin tanıtımı için düzenlenen "Kimin Önerisi Var?" Yarışması'ndan kaynaklanmıştır. Yarışmanın yapıldığı dönemlerde başvuruların arttığı, yarışma sonrası dönemde ise başvuruların yoğunluğunun oldukça düştüğü gözlemlenmektedir. Yarışma

tanıtımı çevresindeki olaylara karşı duyarlı olduğu varsayılan üniversite öğrencilerine yönelik yapılmış, vakıf ve devlet üniversitelerine afişler gönderilmiş aynı zamanda yarışmaya ait Facebook sosyal ağ sitesindeki sayfada duyurular devam etmiş ve bu ağda bulunan bireylere sayfanın önerisi yapılarak yarışma başlatılmıştır. Birçok üniversiteden öğrenci ve akademisyen yarışmaya katılmıştır. Yarışmadaki başvuruların yüksek olmasının, en iyi önerilerin ödüllendirilmesinden kaynaklandığı, yarışma sonrası başvurularda meydana gelen düşüşten anlaşılmaktadır. Yarışma süresi boyunca başvuruda bulunan katılımcı profillerine bakıldığında üniversite öğrencileri dışında ilköğretim ve lise öğrencilerinden de başvuruların geldiği görülmüştür. Diğer taraftan, vatandaşların kendilerini ilgilendiren sorunlarda kamu siyasetlerine daha ilgili olduğu ancak bir uygulamadan veya karardan olumsuz yönde etkilenme söz konusu olmadığında vatandaşların katılımında daha ilgisiz bir davranış sergiledikleri gözlenmiştir.

Duyarlı Toplum & Sibiyo Sistemi GoogleMaps tabanlı olması, noktasal başvuruların alınması yönüyle yerel idarelere daha çok hitap etmektedir. Ancak merkezi idare açısından da sistemin çift yönlü iletişimini ve tartışma platformuyla kullanması, vatandaşların nabzını tutma noktasında işlevsel olabilir. Bu bakımdan kurgulanan model yönetici-yönetilen arasındaki mesafeyi azaltma noktasında önem arz etmektedir.

Önerilerin yorumlayıcı analizlerinde bakıldığında kültür, sanat, turizm alanlarında başvuruların yoğun olduğu ve katılımcıların yaşadıkları çevrelerin tanıtımının yetersiz olduğu; eğitim konusunda merkezi yönetimin yanlış siyasetler izlediği, çevre sorunlarına daha duyarlı olunması gibi önerilerin bulunması, vatandaşların sadece olumsuz durumlarda düşüncelerini dile getirdiği düşüncesinin desteklendiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, kamu idaresinin vatandaşların yönetime katılmasını istekliliğini, katılımcılığı artırıcı araçlarla sağlaması ve bu yönde hukuksal düzenlemeler yapması göstermiş olacaktır. Diğer taraftan da, vatandaşların genel olarak olumlu konularda kararlara katılmadığı, sadece kendisine zararı olan konularda yönetimi etkilemeye çalıştığı da göz önünde bulundurulursa yönetime katılımında insan olgusunun çevresinde

olup bitenlere karşın duyarlı olması okul öncesi eğitimden itibaren bireylere yerleştirilmesi gerekmektedir.

Kamusal mal veya hizmetlerin vatandaşlara tanıtımında idarenin halkla ilişkiler, tanıtım gibi faaliyetlerinin yetersiz olması vatandaşların gelişmelerden haberdar olmamasını da beraberinde getirmektedir. Kamu idaresinin vermiş olduğu her türlü hizmetin tanıtımı il, ilçe ve belde yerleşim yerlerinde kiosk, dokunmatik bilgisayar, vb araçlar yardımıyla yapılabilir. Bu araçlarla vatandaşların bilgiye erişimi sağlanabilir ve İnternete erişimde sıkıntı yaşayan vatandaşlar da bu cihazlarla yönetime katılma imkânına sahip olabilir. Vatandaşların katılımının artırılması için idare tarafından web ya da mobil tabanlı uygulama geliştiriciler teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. Bilgi ve iletişim araçlarına uygulanan vergilerin düşürülmesi, vatandaşların bu araçlara sahip olması kolaylaştırır.

e-Devlet uygulamalarına katılımcılık açısından yeni bir boyut ve anlayış kazandıracağı düşünülen Duyarlı Toplum & Sibiyo Modeli, e-katılımcılığın yanısıra e-yönetişim uygulamalarına da yenilik getirecektir. Duyarlı Toplum & Sibiyo Modelinin yabancı dil desteğinin olması Türkiye'ye iş veya turizm amacı ile gelen yabancı uyruklu vatandaşların da sistemi kullanabilmesine imkân verecektir. Model mevcut uygulamalardan ayrışan yönleriyle yurtdışındaki merkezi ve yerel idarecilere de örnek teşkil edebilecektir. Haberleşme alanındaki yeniliklerden birisi olan kablosuz ağ sistemiyle, İnternete erişimde mekânsal kısıtların kalktığı düşünüldüğünde Duyarlı Toplum & Sibiyo sisteminin mobil cihazlarla uyumlu çalışabilecek uygulamasının geliştirilmesi sistemin kullanılabilirliğini artıracaktır.

Vatandaşların aktif olarak yönetime katılımının artırılması için idare tarafından ödüllendirme yapılması vatandaş-devlet ilişkisinde görülen katı hiyerarşik yapının, yasalarla belirlenen ilişkilerin dışında bir boyuta taşıyacağı düşünülmektedir. Bunun yanında vatandaşların sorunları ve isteklerini çözümede idarenin zamanında uygun kararlar alması ve uygulaması, vatandaşların idareye güvenini arttırabileceği gibi vatandaşların siyasa oluşturma sürecine katılımda olumlu yaklaşım göstermesinde önemli bir rol oynayacağı söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Akçadağ, E. (2010) Avrupa Birliği Sürecinde Kamu Diplomasisi Faaliyetlerinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü, www.kamudiplomasisi.org/pdf/siviltoplumkuruluslari.pdf (03.07.2011).
- Akdoğan, A. A. (2011) Türkiye’de Kamu Politikası Disiplininin Tarihsel İzleri, *Türkiye’de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları*, Editör: Filiz Kartal, TODAİE, Ankara, s. 75-98.
- Akın, A. (2009) *Göstergebilim Araştırmalarının Çeviri Sürecine Etkisi ve Dilsel Göstergelerin Çevirmen Tarafından Alınlanması* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Aksoy, Ş. (1998). Yeni Sağ, Kamu Yönetimi ve Yerel Yönetim, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt: 7, Sayı: 1, s. 3-13.
- Aksoy, Ş. (2003). Yeni Sağ ve Devletin Değişimi, *Türkiye’de Kamu Yönetimi*, Editörler: Burhan Aykaç, Şenol Durgun, Yargı Yayınları, Ankara, s. 545-559.
- Alkan, H. Şimşek, Z. (1998). İnternet ve Yönetime Katılım: Potansiyel ve Olasılıklara İlişkin Bir Değerlendirme, *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 70, Sayı: 418, s. 173-183.
- Altınok, R. (2001). İnternet Demokrasi ve Devlet, *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 73, Sayı: 433, s. 225-233.
- Apan, A. (2004). Web (İnternet) Çağında Demokrasi ve Bürokrasi, *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 76, Sayı: 443, s. 1-20.
- Atay H. (2007) Yorumlayıcı Analiz ve Araştırma Deseni Hazırlama, *Nitel Araştırma Neden Nasıl Niçin*, Editörler: Atilla Yüksel, Burak Mil, Yasin Bilim, Detay Yayıncılık, Ankara, s. 73-84.
- Atılğan, D. (2006) İletişim Teknolojileri Çağında Değişen Bilgi Hizmetleri, <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/560/864.htm?show> (24.04.2011).
- Balcı, A., Kırılmaz, H. (2009). Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Kapsamında E-Devlet Uygulamaları, *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 81, Sayı: 463-464, s. 45-70.
- Barthes R. (1967) *Elements of Semiology*, Jonathan Cape, Londra’dan nakleden: Coward, R., Ellis, J., (1985) *Dil ve Maddecilik*, Çeviren: Esen Tarım, İletişim Yayınları, İstanbul.

- Bell D. (1973). *The coming of Post-Industrial Society: A Venture in Social Forecasting*, Basic Books, New York, s.95'ten Bozkurt Veysel (1997), *Enformasyon Toplumu ve Türkiye*, Sistem Yayınları, İstanbul. (Söz konusu bilgiyi Bozkurt, Bell'in kitabından aktarmaktadır.)
- Bensghir T. K. (1996). *Bilgi Teknolojileri ve Örgütsel Değişim*, TODAİE Yayın No: 274, Ankara.
- Berberler, R. (2010) *Bilgi Toplumuna Geçiş Sürecinde Türkiye: Bir Kamu Kurumunda Bilgi Teknolojileri Kullanımına İlişkin Bir Araştırma* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Birkland T. A. (2006) *Agenda Setting in Public Policy, Handbook of Public Policy Analysis, Theory, Politics, and Methods*, Editors: Frank Fischer, Gerald J. Miller, Mara S. Sidney, CRC Press, Boca Raton, p. 63-78.
- Bozkurt V. (1997). *Enformasyon Toplumu ve Türkiye*, Simge Yayıncılık, İstanbul.
- Buckland M. K. (1991). Information as Thing, *Journal of the American Society for Information Science*, Vol.: 42, Issue: 5, p. 351-360.
- Cangir, M. (2001). Küreselleşme, *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 73, Sayı: 433, s. 199-211.
- Cerici S. (2001). *Televizyonda Program Yapımı*, Metropol Yayınları, İstanbul.
- Çağtürk, A. T. (2006) *Bilgi Toplumuna Dönüşüm Sürecinde E-Yaşam Olanakları Ve E-Devletin Gerekliği Üzerine Bir Araştırma* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Çaha, Ö. (2008). *Sivil Toplum, Aydınlar ve Demokrasi*, Plato Film Yayınları, İstanbul.
- Çalhan, H. S., Karkın N. (2010). E- Devlet Ve E- Katılım İçin Bilgi Katılım Sistem Modeli: SİBİYO, *V. Kamu Yönetimi Sempozyumu, Türk Kamu Yönetiminin Yapısal ve İşlevsel Sorunları*, Selçuk Üniversitesi, Konya, s. 129-141.
- Çelik, A. (1998). Bilgi Toplumu Üzerine Bazı Notlar, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 1, s. 53-59.
- Çelik, F. E. (2008). Çalışma Alanı Olarak Kamu Politikası: Tarihsel ve Düşünsel Kökler Üzerine, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 41, Sayı: 3, s. 41-72.
- Çevik H. H., Demirci S. (2008). *Kamu Politikası (Kavramlar, Aktörler, Süreç, Modeller, Analiz, Karar Verme)*, Birinci Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Çirasun, E. (2011) *Enformasyon Toplumu ve Bilgi Çağında Türkiye'nin Gelişim Süreci* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çukurçayır, M. A., Çelebi E. (2009). Bilgi Toplumu ve E-Devletleşme Sürecinde Türkiye, *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 9, s. 59-82.

- Dâver, B. (1993). *Siyaset Bilimine Giriş*, Beşinci Baskı, Siyasal Kitapevi, Ankara.
- DeLeon, P., and Danielle M. V. (2006) The Policy Science in the Crossroads”, *Handbook of Public Policy Analysis, Theory, Politics, and Methods*, Editors: Frank Fischer, Gerald J. Miller, Mara S. Sidney, CRC Press, Boca Raton, p. 3-14.
- Demir, F. (2011). Kamu Politikası ve Politika Analizi Çalışmalarının Teorik Çerçevesi, *Dumlupınar Üniversitesi*, Sayı: 30, s. 107-120.
- Demir, S. (2009). *Göstergebilim, Umberto Eco ve Yapıtları Bağlamında Göstergebilime Katkıları* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Devlet Bakanı Yılmaz Karakoyunlu (2002). “Türkiye’de E-Devlet Forumu Açılış Konuşması”, Bilişim Zirvesi 2001, İstanbul.
- Devlet Planlama Teşkilatı (2000). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Küreselleşme Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, DPT, Ankara.
- Dönmez, D. (2007) *Dünya’da ve Türkiye’de E-Devlet* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Dura, C. (1990). *Bilgi Toplumu*, Bilim ve Teknoloji Dizisi No:3, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Duyar, İ. (1995). Kamu Politikaları Uygulamasında Birleştirici Bir Teoriye Doğru, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt: 28, Sayı: 2, s. 107-123.
- Erkul, R. E. (2009, Aralık). Sosyal Medya Araçlarının (Web 2.0) Kamu Hizmetleri ve Uygulamalarında Kullanılabilirliği, *Türkiye Bilişim Derneği*, Sayı: 116, s. 96-101.
- Ezer, S. (2009) Think Tank Nedir? Ne İşe Yarar?, <http://politikamerkezi.org.tr/tr/bilgi-merkezi/arastirma/198-think-tank-denir-ne-yapar-> (28.01.2012).
- Geleri, A. (2010). Şehirlerde Suç Önleme Politikalarının Geliştirilmesi, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 3, s. 23-39.
- Gözler K. (2010). *Türk Anayasa Hukuku Dersleri, Dokuzuncu Baskı*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- Güzelsarı, S. (2003). Neo-Liberal Politikalar ve Yönetişim Modeli, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 36, Sayı: 2, s. 17-34.
- Heper, M. (2006). *Türkiye’de Devlet Geleneği*, 2. Baskı, Doğu Batı Yayınları, Ankara.
- İnce, M. (2001) *Kamu Hizmetlerinin Sunulmasında Yeni İmkanlar*, DPT, Ankara.
- Jann W., and Wegrich, K. (2006) Theories of the Policy Cycle, *Handbook of Public Policy Analysis, Theory, Politics, and Methods*, Editors: Frank Fischer, Gerald J. Miller, Mara S. Sidney, CRC Press, Boca Raton, p. 43-62.

- Kalfa, C., Atalay F. (2008). Yönetişim: Devlet-Toplum İlişkilerinde Yeni Bir Aşama, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 17, Sayı: 3, s. 229-240.
- Kapani M. (2004). *Politika Bilimine Giriş, On Altıncı Basım*, Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Kaptı, A. (2011). Kamu Politika Sürecinde Klasik Yaklaşım Modeli, *Kamu Politika Süreci: Teorik Perspektifler*, Editör: Alican Kaptı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, s. 23-43.
- Karabulut, B (2010). Dünya’da ve Türkiye’de Think Tank Kuruluşları: Karşılaştırmalı Bir Analiz, *Akademik Bakış*, Cilt: 4, Sayı: 7, s. 91-104.
- Karkın, N. (2003) *Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Değişim Süreci: e-Devlet Uygulamaları ve Denizli Belediyesi Örneği* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Karkın, N. ve Çalhan, H. S. (2011). Vilayet Ve İl Özel İdare Web Sitelerinde E-Katılım Olgusu, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 13, s. 55-80.
- Kayalar, M., Özmutaf M. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Yönetişim Kültürü Bağlamında Etkileşim, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 2, s. 107-119.
- Keskin, F. (2005). Modern Demokrasilerde Yeni Politik Seçkinler: Think Tanklar ve Politikadaki Roller, *Sosyo Ekonomi*, Cilt: 1, Sayı: 1, s. 45-59.
- Kejanlıoğlu, B. D. (1971). Türk Basınında Demokrasi: Milliyet Gazetesi Örneği, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 50, Sayı: 3-4, s. 231-249.
- Kevük, S. (2006, October). Bilgi Ekonomisi, *Journal of Yasar University*, Vol.: I, No: 4, s. 319-350.
- Kışlalı A. T. (2003). *Siyasal Sistemler Siyasal Çatışma ve Uzlaşma*, İmge Kitabevi, Ankara.
- Kolukıncık, S. (2010). Mülteci ve Sığınmacı Olgusunun Medyadaki Görünümü: Medya Politliği Üzerine Bir Değerlendirme, *Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 1, s. 1-20.
- Koru, N. (2001), e-Devlet Yöntem Arayışlarında Dışişleri Bakanlığı Modeli, www.mfa.gov.tr/data/BAKANLIK/eDevlet.pdf (28 Haziran 11).
- Moon, M. J. (2002). The Evolution of e-Government among Municipalities: Rhetoric or Reality?, *Public Administration Review*, Vol.: 62, Issue: 4, p. 424-433.
- Lidov D. (1999). *Elements of Semiotics*, St. Martin’s Press, New York, USA, sf. 3-7’den aktaran Horzum, I. (2008) *Modernizm Ekseninde Doğa İçerikli Reklâmların Göstergebilimsel İncelenmesi* (Basılmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya (Söz konusu bilgiyi Horzum, Lidov’un kitabından aktarmaktadır).

- Naralan, A. (2009). Türkiye’de E-Hazırlık ve E-Devletleşme, *Atatürk Üniversitesi, İİBF Dergisi*, Cilt: 23, Sayı: 1, s. 1-17.
- Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü,
http://www.nvi.gov.tr/Hakimizda/Projeler,Mernis_Genel.html (28 Haziran 2011).
- Onat, F. (2010). Bir Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Sosyal Medya Kullanımı: Sivil Toplum Örgütleri Üzerine Bir İnceleme, *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 31, s. 103-122.
- Ömürganülşen, U. (2003). Kamu Sektörünün Yönetimi Sorununa Yeni Bir Yaklaşım: Yeni Kamu İşletmeciliği, *Çağdaş Kamu Yönetimi -I*, Editörler: Muhittin Acar, Hüseyin Özgür, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s. 3-44.
- Özbudun, E. (2007). *Çağdaş Türk Politikası Demokratik Pekişmenin Önündeki Engeller*, 2. Baskı, Çeviren: Ali Resul Usul, Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş., İstanbul.
- Öztekin, A. (2002). *Yönetim Bilimi*, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Parla, T. (2005). *Türkiye’nin Siyasal Rejimi 1980-1989*, 4. Baskı, İletişim Yayınları İstanbul.
- Parlak, B (2003). Küreselleşme Sürecinde Modern Ulus- Devlet ve Kamu Yönetimi, *Çağdaş Kamu Yönetimi -I*, Editörler: Muhittin Acar, Hüseyin Özgür, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s. 347-391.
- Pülzl H., and Treib, O. (2006) Implementing Public Policy, *Handbook of Public Policy Analysis, Theory, Politics, and Methods*, Editors: Frank Fischer, Gerald J. Miller, Mara S. Sidney, CRC Press, Boca Raton, p. 89-107.
- Resmi Gazete, 09.11.1982 Tarih ve 17863 Sayı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kanun No: 2709.
- Resmi Gazete, 13.04.1973 Tarih ve 14506 Sayı, Millet Meclisi İçtüzüğü, Karar No: 584.
- Resmi Gazete, 20.01.2006 Tarih ve 25356 Sayılı Dilekçe ve Bilgi Edinme Hakkının Kullanılması Hakkında Başbakanlık Genelgesi.
- Rethemeyer, R.K. (2007) Policymaking in the Age of Internet: Is the Internet Tending to Make Policy Networks More or Less Inclusive?, *Journal of Public Administration Research and Theory*, Vol.: 17, Issue: 2, p. 259-284.
- Rukancı, F. Anameriç, H. (2004). Bilgi Toplumu ve Toplumun Bilgilenmesinde Kütüphanelerin Rolü, *Kütüphaneciliğin Destanı Uluslararası Sempozyumu Bildiriler*, (<http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/5/165.htm?show>, Erişim: 05.05.2011).
- Saebø, Ø., Rose, J. and Flak, L.S. (2008). The Shape of eParticipation: Characterizing an Emerging Research Area, *Government Information Quarterly*, Vol.: 25, p. 400-428.

- Sanford, C. and Rose, J. (2007). Characterizing eParticipation, *International Journal of Information Management*, Vol.: 27, p. 406-421.
- Saybaşı K. (1999). *Siyaset Biliminde Temel Yaklaşımlar*, II. Baskı, Doruk Yayıncılık, Ankara.
- Sidney, M. S. (2006). Policy Formulation: Design and Tools, *Handbook of Public Policy Analysis, Theory, Politics, and Methods*, Editors: Frank Fischer, Gerald J. Miller, Mara S. Sidney, CRC Press, Boca Raton, p. 79-87.
- Stone, D. (2006). Public Policy Analysis and Think Tanks, *Handbook of Public Policy Analysis, Theory, Politics, and Methods*, Editors: Frank Fischer, Gerald J. Miller, Mara S. Sidney, CRC Press, Boca Raton, p. 149-157.
- Şeker, T. B. (2005). Bilgi Teknolojilerindeki Gelişmeler Çerçevesinde Bilgiye Erişimin Yeni Boyutları, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 13, s. 377-391.
- Şirin, H. (2009). Sivil Toplum Örgütlerinin Eğilimine İlişkin Karar Alma Süreçlerine Katılımları Üzerine Bir Araştırma, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, Cilt: 34, Sayı: 153, s. 169-182.
- Tezcan, M. (1967). Memleketimizde Köy Yaşantısının Bazı Toplumsal Sorunları ve Çözüm Yolları, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 1, s. 125-153.
- Toffler, A.; Çev. Seden A. (1981). *Üçüncü Dalga*, Bilimsel Sorunlar Dizisi, Altın Kitaplar'dan Selçuk B. Haşiloğlu, *Elektronik Ticaret ve Stratejileri*, İstanbul- 1999, s. 28.
- Tonta, Y. (1999). Bilgi Toplumu ve Bilgi Teknolojisi, *Türk Kütüphaneciliği*, Sayı: 13, s. 363-375.
- Tosun G. E. (2001). *Demokratikleşme Perspektifinden Devlet-Sivil Toplum İlişkisi (Türkiye Örneği)*, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Vural, Z. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma, *Journal of Yasar University*, Cilt: 20, Sayı: 5, s. 3348-3382.
- Yıldız, M. (2003). Elektronik (E)-Devlet Kuram ve Uygulamasına Genel Bir Bakış ve Değerlendirme, *Çağdaş Kamu Yönetimi -I*, Editörler: Muhittin Acar, Hüseyin Özgür, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s. 305-327.
- Yörük, S., Dikici, A ve Uysal, A. (2002). Bilgi Toplumu ve Türkiye' de Mesleki Eğitim, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 2, s. 299-312.
- Wagner, P. (2006). Public Policy, Social Science, and the State: An Historical Perspective, *Handbook of Public Policy Analysis, Theory, Politics, and Methods*, Editors: Frank Fischer, Gerald J. Miller, Mara S. Sidney, CRC Press, Boca Raton, p. 29-40.

Zürcher, E. J. (2008). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, 22. Baskı, Çeviren: Yasemin Saner, İletişim Yayınları, İstanbul.

EKLER

EK-1. Eğitim Kurumlarıyla İlgili Başvurular	96
EK-2. Sağlıkla İlgili Başvurular.....	98
EK-3. Ekonomi ve İstihdamla İlgili Başvurular	100
EK-4. Engelli Vatandaşlarla İlgili Başvurular	102
EK-5. Kültürel ve Sosyal Faaliyetlerle İlgili Başvurular	103
EK-6. Spor Faaliyetleri İle İlgili Başvurular.....	105
EK-7. Hayvanları Korumayla İlgili Başvurular	107
EK-8. Tarım, Hayvancılık ve Balıkçılıkla İlgili Başvurular	108
EK-9. Kentleşmeyle İlgili Başvurular.....	111
EK-10. Ulaşım İle İlgili Başvurular	112
EK-11. Sosyal Sorumlulukla İlgili Başvurular	113
EK-12. Bilgi, İletişim ve Diğer Teknolojilerle İlgili Başvurular	114
EK-13. Enerji ve Tabii Kaynaklarla İlgili Başvurular	115
EK-14. Cezaevleriyle İlgili Başvurular.....	116
EK-15. Uyuşturucu Madde Kullanımıyla İlgili Başvurular.....	117
EK-16. Vergi Sistemiyle İlgili Başvurular.....	118
EK-17. Çevre Sorunlarıyla İlgili Başvurular	119

EK-1. Eğitim Kurumlarıyla İlgili Başvurular

Öneri: kursların önemi: E. A. Gaziantep - 26.12.2010

Gaziantep`te önemli olan kursların çoğu çarşıda yani şehrin merkezinde. Gazikent`te ise yok denecek kadar kurs sayısı ve çeşidi var. Bunun yanında diller içerisinde olmazsa olmaz olan İngilizce kursu bulunmamakta ayrıca önemli bir kurs çeşidi olan diksiyon kursu da burada bulunmamaktadır. Neden kurslar bir tek alana yani merkeze sığdırılsın ki bunun yanında Gazikent`e ve diğer yerleşim alanlarında da çeşitli kurslar bulundurulmalı ve artırılmalı. Kısaca kursları dar bir açığa değil de geniş bir açığa almak önemli bir adım olur böylece eğitime de çok önemli katkı sağlanır. Bunu yabana atmamak gerekir.

Öneri: Meslek Lisesi-Eğitim E. O. Ankara - 30.12.2010

Meslek liselerinin temel amacı ülkemizin kalifiyeli teknik eleman açığını kapatmaktır. Şu anda meslek liselerinden mezun olan öğrencilerin neredeyse hiçbiri kendi alanları hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahip olamamaktadır. Bu problemin altında yatan sebepleri ve çözümleri ise şu şekilde sıralayabiliriz: 1-Öğrencilerimize neden burada (meslek lisesinde) olduklarını anlatmalıyız. Anlatmaktan kastettiğim tanımsal olarak anlamalarını sağlamaktan çok, gerekliliklerinin farkına varmalarını sağlamaktır. Eğer siz meslek lisesi öğrencilerinin, kendilerine ihtiyaç olduğunu fark ettiremezseniz; öğrenci için bütün dersler, sınıfı geçmek için ezberlenmesi gereken sayfalar dolusu kağıt parçalarından başka bir anlam ifade etmeyecektir. Bu anlamlandırma için öğrencilerimize, öğrenci yanlısı gerçek uygulama ortamları oluşturulabilir. 2-Bu farkındalığı sağlamadan da öğrencilerimizin kalifiyeli olmasını sağlayabiliriz. Bunun için öncelikli olarak ders işleme stratejilerinizi değiştirmeniz gerekir. Burada geleneksel eğitimden çikalım çağdaş eğitim yapalım demek istemiyorum. Çünkü biz geleneksel eğitimle, çağdaş eğitimi iki zıt kutup gibi görmekteyiz. Çağdaş eğitim geleneksel eğitimin açıklarını kapatan, kapatamadığı yerde reformlar yapan bir eğitim sistemidir. Bu bağlamda baktığımız zaman toparlarsak; öğrencileri sınav stresinden uzak, çalıştıkları dersleri, yaptıkları çalışmalarını yaşamlarında anlamlandırarak süreç sonunda haz duymaları sağlanırsa verilecek eğitim öğrencilerin kendilerini geliştirmelerini sağlamakla birlikte müfredatta yer alan konuları da öğretecektir. Aynı zamanda ikinci

maddeyi sağlamaya çalıştığınız zaman birinci madde kendiliğinden öğrenciler için anlamlanacaktır. Sadece bu iki çözüm ile gerçek anlamda kalifiye öğrenciler yetiştirilebilir. Bunun canlı örneklerini ise öğrencilerine bilerek veya bilmeyerek bu kapsamlarda n ayak olan, onlara rehberlik eden ve dersini bu kapsamda biçimlendiren eğitmenler göstermektedir. Bu yapının Türkiye çapında benimsenmesi ve desteklenmesi Türkiye'nin geleceği açısında da önemli olacaktır.

EK-2. Sağlıkla İlgili Başvurular

Öneri : İsrafımız İLAÇ Olmasın ...! B K Ankara - 31.01.2011

Her yıl milyonlarca ilaç belki de hiç kullanılmadan ya çöpe gidiyor ya da bir başına mahkûm ediyorlar buzdolapları ve ecza dolapları köşelerinde. Hafif bir öksürükte bile bize hastaneye gitmemiz gerektiğini lanse etmiş bir sistem ve bu küçük öksürük için bir sürü ilaç yazıp bize almayı zorlaştırdığı parçaları.. İlaç firmalarının satış yapması için ne çeşit entrikalara başvurdukları da gizli bir gerçek.. Bunların altında yatan çıkarlar sürekli tartışılıp durur, bence bu konu düzeltilmeli hastaya ihtiyaç duymadığı ilaçlar, “Versem belki iyi gelir” mantığı ile yazılmamalıdır. Doktorlara bu konuda ciddi uyarılar yapılmalı, hastanelerin ilaç firmaları ile münasebetleri denetim altına alınmalıdır. Muadil ilaç dediğimiz benzer ilaçlar, rekabet yarattığı için doktorların tercihine kalması dolayısı ile her hangi bir anlaşma yapılmasına karşı çıkmak için kesinlikle kaldırılmalıdır veya sosyal güvenlik kurumları reçetelere yazılmış aynı etkiye sahip olan ilaçlardan sadece bir tanesini ödemelidir. İlaçların geri dönüşümü için çeşitli kampanyalar düzenlenmeli ve gerekirse toplanan ilaçların satıcı firmalara geri iadesi yapılmalıdır. Geçici hastalıklarda gerekirse kontör misali parça ilaçların verilmesi yolları açılmalıdır. Her hastanenin giderlerine göre ilaç kullanma ortalaması belirlenip, belli aralıklarda yapılan denetimler sonucu bu ortalamaları farklı bir şekilde aşan hastaneler için soruşturma başlatılmalıdır. Türkiye’de gereksiz ilaç kullanımı sağlık sektörümüzü maalesef çok kötü etkiliyor ve bu yüzen hastanelere yeteri kadar modernleştirme destekleri sağlanamıyor. İlaç kullanımı hakkında büyük bir çevre bilinci oluşturarak halk ile birlikte bu sektörü hakkına kavuşturabiliriz.

Öneri: Eczacılar Seminer Verebilir F S İzmir - 21.01.2011

Merhaba, ülkemizde sağlık sorunları her geçen yıl artmaktadır birçok faktörün yanı sıra bunun en önemli nedenlerinden birinin halkımızın birçok konuda eksik ya da yanlış bilgiye sahip olması olduğunu düşünüyorum. Birçok kişi sağlıkları ile ilgili kulaktan dolma bilgilerle yanlış kararlar verip uygulamaktadır. Bence eczacılar halka en yakın sağlık personelidir ve belirlenmiş sürelerde hastalarına seminerler verebilirler. Doğru ilaç kullanımı, düzgün beslenme vs. böylece sağlık sorunları bir nebze de olsa çözümlenip halkımız daha kaliteli bir yaşama sahip olabilir.

Öneri: Okullardaki Sağlık Eksiklikleri E A Gaziantep - 26.12.2010

İster Gaziantep`te olsun ister diğer illerde olsun genel olarak okullarda bir sağlık personeli bulundurma zorunluluğu olmalıdır. Çünkü okulların hemen hemen hepsi hastanelere, sağlık ocaklarına veya sağlık kuruluşlarından birine uzakta bir yerde bulunmaktadır. Okullarda öğrencilerin bir sağlık sorunu olduğunda öğretmenlerimizin elinden hiçbir şey gelmeyebiliyor; çünkü öğretmenlerimizin çoğu sağlık konusunda bilinçli değil. Bu yüzden öğretmenlerimiz sağlık konusunda bilgi sahibi olmalı. Hiç olmazsa öğretmenlerimiz ilkyardım konusunda bilgi sahibi olmalı.

EK-3. Ekonomi ve İstihdamla İlgili Başvurular

Öneri: Genç Girişimcilere Destek U A İstanbul - 27.02.2011

Merhaba ben İstanbul'da ikamet ediyorum girişimcilik ve inovasyonla ilgiliyim. Yaklaşık 2 aydır işsizim İş – kur ve Sarıyer Belediyesi'ne müracaat ettim fakat hiçbir yetkili benimle ilgilenmedi. İş – kur, belediyeler ve KOSGEB genç girişimcilere eğitim ve mikro krediler vererek girişimciliği teşvik etmeli bu sayede istihdam sağlayarak işsizlik azalmış olur.

Öneri: İş Olanakları S A Samsun - 10.12.2010

İnsanoğlu hayatında her zaman şunu aramaktadır: huzur! Bu durum onda bulunmadığı zaman hayattan zevk almamaya ve ardından da mutsuzluk duymaya başlayacaktır. Ben Samsun Çarşambalıyım. Ve şu anda Gazi Üniversitesinde okuyorum. Burada bulunmamın amacı ailemin bana okumamı istediklerine dair cümleleridir. Bizim ilçemizde işsizlik sorunu almış başını gitmekte ve önü alınamaz bir hale gelmektedir. İlçe, Belediye Başkanımız tarafından güzelleştirilmekle birlikte işsizlik sorunu daima bir köşede kalmaktadır. Benim Gazi Üniversitesi'nde bulunmam ihtimal olarak ilçemdeki işsizlik sorunundan kaynaklanabilir. Tabi ki okumak, ilim irfan peşinde koşmak ve en önemlisi de hayatın bu yolda bir amacı olduğunu bilmek tabi ki güzel duyguların en kalitelisidir. Fakat İlçemizdeki durumlar bu şekilde olduğundan ben şu anda yarı gurbeti yaşayarak yarı mutsuz bir halet-i ruhiye içerisinde yaşıyorum. Ve siteye girdiğimde yazılan bir yazı dikkatimi çekti: yaşamın nasıl daha güzel olması... Şimdi az önceki bahsettiğimiz mesele aynı söylenmek istenen bu konuya cevap veriyor. İnsan tabi ki bir meslek etrafında hayatını devam ettirecek, tabi ki geçimini bir meslekten sağlayacak ve tabi ki de eşine, çocuklarına mesleği dayanağıyla bakacaktır. Demek istediğim bunların hepsi ilçede açılan bir fabrikanın sonucu çerçevesinde olacaktır; ya da farklı farklı müesseselerde iş olanakları sunulması durumunda... Daha sonraki aşamalarda ise yöneticilerin ve işverenlerin çalışanlarını bunaltmamaları, onlarla ilgilenmeleri ve hayatla ilgili birtakım sıkıntılarını beraberce gidermeleri ikinci önem sırasındadır. Fakat benim bütün samimiyetimle inandığım bir şey vardır ki siz bir insana kendi vatanında kendi ilinde ya da kendi ilçesinde bir iş sunun bütün güzellikler onun arkasından gelecektir. Tabi ki bunun kıymetini bilmeyen insanlar olacaktır. Fakat

genel anlamda bir şey söylemek gerekirse bu güneşin doğudan doğup batıdan batması kadar gerçektir.

Öneri: Yerel Kalkınma M F Ç Bayburt - 21.12.2010

Bayburt'un kısa vadede gelişmesi için Erzincan'daki 3. Ordu'nun Bayburt'a taşınması ve Bayburt Üniversitesi'nin desteklenerek yeni fakülte ve bölümlerinin açılması gerekir. Yani Bayburt ili öğrenci ve asker kenti olarak ve onlara bağlı iş merkezlerinin açılmasıyla gelişir. Orta vadede ise Bayburt ilinde var olan hayvancılık, tarım ve arıcılık %75 devlet kredi destekli %25 ise hibe destekli. Çiftçilere destek verilerek tekrardan tarım ve hayvancılıkta verim artırmalıdır. Uzun vadede ise Türkiye'deki önemli istihdama sahip çağrı merkezlerinin yer tahsilinin devlet tarafın sağlanıp, üniversitede okuyan öğrencilere iş imkânın sunulması öğrencilerin Bayburt'u seçmesini sağlar. Böylelikle Bayburt'u öğrenci şehri yapmasını sağlar.

EK-4. Engelli Vatandaşlarla İlgili Başvurular

Öneri: Engellileri Daha Fazla Önemseyelim B A Denizli - 21.12.2010

Denizli'nin en işlek meydanlarından Çınar Meydanı'na bedensel ve zihinsel engelliler için cafe ve okuma alanının yapılması. Mesela menülerin körler için noktalı olması ayrıca sakat arabalarının girebilmesi için düzenlenmiş maslar ve merdivensiz rampalar, nokta ile yazılmış kitaplar, sağır müşteriler için işaret dili ile konuşacak garsonlar, engelli vatandaşlar için gazete okumak için kolaylık sağlayacak tüm ekipmanlar ve tüm zihinsel ve bedensel sorunları olan hastalara hastalığını hissettirmeyecek güzel bir eğlence alanları yapılıp, gelen müşterilerden gelecek geliri ise tüm zihinsel engelli ve sakatlar derneklerine bağışlanması gibi bir proje, uzun süredir üstünde durduğum ve düşündüğüm bir projedir.

Öneri: Engelsiz Eşitlik Olmalı F K Ankara - 27.12.2010

Gazi Üniversitesi Kampusu çeşitli engel grupları için yeterli değildir. Arkadaşlarımız bizimle aynı haklara sahip olduğu halde; yeterli düzenlemeler yapılmadığı için kampus alanı içinde bizim kadar hareket kabiliyetine sahip değiller. Görme Engelliler İçin Kabartma tabelalar ve haritalar hazırlanıp bağımsızlıklarını arttırabilir. Tekerlekli sandalye kullanan öğrenciler için daha kullanışlı rampalar yapılıp; asansörsüz binalarda rampa, asansör ya da Anıtkabir'deki merdiven sistemi sağlanarak eşitsizlik ortadan kaldırılabılır.

Öneri: Engellilere Destek U A İstanbul - 01.03.2011

1.derece engelli yakını olarak yaptığım araştırmada Türkiye'de görme, yürüme ve duyma engelli sayısının 7 milyon olduğunu ancak bunların sadece 1 milyonunun çalıştığını öğrendim. birebir konuştuğum engelliler işverenlerin engelleri nedeniyle kendilerini verimli olmaz görüşüyle işe almadıklarını biz sizi ararız deyip aramadıklarını söyledi. Özellikle çağrı merkezi gibi masa başı işlerde değerlendirilip üretime katılabileceklerini düşünüyorum. Bu konuda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş-Kur ve şirketlerimizi engellilere karşı daha sorumlu davranmaya davet ediyorum.

EK-5. Kültürel ve Sosyal Faaliyetlerle İlgili Başvurular

Öneri: Sosyal Yaşam B K Antalya - 09.12.2010

Bahsettiğim kent 15 bin nüfustan oluşmaktadır. Eğitim konusunda sıkıntısı olmayan kentte yaşayan insanların yapacağı hiçbir sosyal faaliyet yoktur. Mesela öğrencilerin ders çıkışı yapabilecekleri bir faaliyet yoktur yada diğer insanların boş zamanlarını değerlendirmek için sinema, tenis, basketbol, futbol, olimpik havuz gibi geniş kapsamlı spor merkezi yoktur ayrıca yine gençlere yönelik bir alışveriş merkezi, bowling, bilardo gibi oyun salonu yoktur.. En basitinden belediye destekli bir tiyatro merkezi bile yoktur.. Bu yüzden bu kentte yaşayan insanların fizyolojik ihtiyaçlarının yanında sosyal psikolojik ihtiyaçlarının da giderilmesi gereğini düşünerek bu kente başta sinema, spor salonları, çok fonksiyonlu alışveriş merkezi, gençlere yönelik cafe, orta yaşa hitap edecek görsel açıdan zenginliğe sahip doğal bir park, bahçe ve sit alanı oluşturulması gerektiği inancındayım.. Eğer bu öneriler dikkate alınıp gerçekleştirilirse kentte yaşayan insanlar sadece fizyolojik ihtiyaçlarını gidermekle kalmaz sosyal ihtiyaçlarını da gidererek rahat yaşam düzeyine kavuşurlar ve de çağımızın bütün yoğunluğunda meydana gelen stres, sıkıntı, psikolojik sorunların da bu gibi aktivite ve sosyal faaliyetlerin yardımıyla üstesinden gelebilirler.

Öneri: Stratonikeia Antik Kenti S D Muğla - 10.12.2010

Osmanlıdan Roma dönemine kadar birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış ve hala daha onun izlerini taşıyan Stratonikeia (Eskihisar) antik kentinin dünü veya bugününü bilip de şimdiye kadar bu güzel antik kentin ve köyün yavaş yavaş yok oluşuna seyirci kalmamalı ve buradaki kazı ve araştırmalara her türlü destek sağlanmalıdır.

Öneri: Devlet Tiyatrosu Kurulsun. A T Şanlıurfa - 13.12.2010

Tiyatro toplumların sağlıklı gelişmesi için gerekli bir kültürel hazinedir. Devlet tiyatrolarının yaygınlaştırılması gerekmektedir ve Şanlıurfa'da da devlet tiyatrosu kurulması dileğiyle.

Öneri: Bitlis'i Turizme Kazandıralım. M O Bitlis - 17.12.2010

Benim Önerim... Bitlis-teki eski tarihi evleri restore edip diğer betonarme binaları yıkarak Bitlis merkezi turizme kazandırabiliriz... Peki diyeceksiniz ki biz oradaki insanları esnafı nereye götüreceğiz. Bitlis Tatvan arasındaki geniş düzlüklere çevre düzenlemesi yapılarak büyük ve sağlam binalar dikebiliriz. Zaten 30 bin nüfustan bahsediyoruz... En fazlada 500 tane esnaf ve kamu binaları... Bitlis Merkezi deki evleri Güzelce doğasına uygun bir şekilde yapıp, zengin mutfağını kültürünü gerek yerli gerek yabancı turistlere tanıtımı yapılarak Bitlis merkezi doğunun Safranbolusu yapabiliriz... Tatvan ve Ahlat arasına da güzel oteller yapabiliriz. Gerek Nemrut krater gölü gerek Van gölü Bitlisi hem yaz hem de kış turizminin bir arada yapılacağı nadir cazibe merkezlerinden biri haline getirecektir. Tabi buradaki otellerin kaliteli olması gerekir en az 4 yıldız. Turist nerden bulacağız dersiniz İran, Azerbaycan ve Rusya ile aramızda vize yok burada(Rusya Azerbaycan İran da) gerekli tanıtımlar yapılır caba sarf edersek turistleri ülkemize çekebiliriz...Ahlatın ve Adilcevaz'ın zengin tarihide adeta Bitlisin turizme kazandırılmasında ekmeğimize yağ sürer.... Bitlis'in zengin iş adamları da bu turizm yatırımına destek vererek bir nevi doğduğu topraklara borcunu ödeme fırsatı doğar Bitlis'ten büyük şehirlere göç düşer istihdam sağlanır.

EK-6. Spor Faaliyetleri İle İlgili Başvurular

Öneri: Extreme Sporlar Merkezi O T Eskişehir - 18.12.2010

Bölgenin hava koşulları gereği en yüksek yer olan Kırkkız Dağı yamaç paraşütü için en elverişli yerdir. Uzun mesafe kaydetmek ve uzun süre havada kalmak için stabil hava koşulları vardır. Aynı yerde kış sezonlarında kış koşulları için ideal bir pist mümkündür. Kar makinesi dinlenme tesisi ve spor (kayak) odası temini ile aynı yerde hem kayak hem yamaç paraşütü yapılabilir...

Öneri: Daha Derin Bir Bakış S T Malatya - 04.01.2011

Ben Karadeniz Teknik Üniversitesi Elektrik- Elektronik Müh. öğrencisi S T. Ben herkesin bildiği spor konusuna biraz farklı yaklaşacağım. İnsanlar yapacak bir meşgale bulamadığı zaman enerjilerini kötü yönde kanalize eder, bunun neticesinde de istenmeyen olaylar toplumun huzurunu bozar, yani devleti zarara uğratar. Bu istenmeyen olayların engellenmesi için sorunun kaynağı olan kişiler spor meşgalesiyle durdurulabilir. Lakin bu olay sadece spor tesislerinin açılmasıyla çözülemez, bu girişim ancak devlet politikası haline dönüştürülürse etkili olur. Bunun neticesinde Türkiye'deki sporcu sayısı artar, dolayısıyla 103 yıllık olimpiyat tarihimizde kazandığımız (altın:37, gümüş:23, bronz:21) 81 madalyaya yenilerini ekleriz. Kazananlar sevinir mantığından yola çıkarsak aldığımız her başarıda diğer milletlerin kalbini biraz daha kazanır ve Dünya'ya Türk sempatisini yaymış oluruz. Çocuklar Türk sporcularını bilgisayar oyunlarında da görmek ister ve buna yönelik oyunlar yapılır. Dolayısıyla her çocuğun kalbini zahmetsizce fetih etmiş oluruz. Zararlı gençlik kontrol altına alınır, Türk sporu gelişir, dünya genelinde Türk sempatisi artar ve bunlar turizm geliri olarak hazinemize girer, bunlar sadece başlangıç. İzah etmeye çalıştığım şudur ki; eğer gerçek manada spor tesislerini geliştirip, spor yapmayı kolay kılıp, yaşlı-genç herkesin bunlardan da kolayca faydalanmasını tüm yurt genelinde sağlayabilirsek yaklaşık 10 yıl içerisinde hem dünya arenasında söz sahibi oluruz hem de daha umutlu, sağlıklı, parlak, aydın bir toplumun sahibi oluruz. Unutmayalım ki, amacı bir ayda on bin mesajı bitirmek olan gencin amacını, ben nasıl bir dakikanın altında yüz metreyi yüzerim şeklinde değiştirmek bizim elimizde. Bu durumu, devlet politikası haline getirmiş olan Çin, bizim yüz üç yılda topladığımız 81 madalyayı, sadece 2008 Pekin

olimpiyatlarından almış olduğu yüz madalyayla geçmiştir. Bu da açıkça gösteriyor ki, nasıl sanayinin kalkınması için uzun vadeli planlar yapıyorsak, aynı bu planlar gibi yurt kapsamında spor planları yapmalıyız. Birinci geleneksel Malatya film festivaliyle doğu bölgelerine başka bir pencere açan Sayın Belediye Başkanımız Ahmet ÇAKIR`ın yine aynı hassasiyetle bu konuya yaklaşacağını bilerekten bu spor atılım hareketinin güzel Malatya` mızdan başlaması dilekleriyle saygılarımı sunarım.

Öneri: Futbol Sahası Ö K Bitlis - 15.12.2010

Bitlis`in Mutki İlçesi`nde geçtiğimiz aylarda ilçenin futbol kulüplerinden biri olan Mutki Spor`a, Mutki İdman Yurdu adında başka bir spor kulübü adında ilçedeki gençler tarafından bir futbol takımı daha kurulmuştur. İlçede 2 adet futbol takımı mevcuttur. Sorun, ilçede 2 tane futbol takımı olmasına rağmen futbolcular maç yapmak için 20km uzaklıkta il merkezine gidiyor. Gidilen 20 km kendi sahası oluyor ve ilçeden taraftarlar maçı izlemeye gidemiyor. Var olan 2 futbol takımının ne bir sahası, ne antrenman yapabilecek bir yeri var. Hiçbir şeyleri yok. Fakat bunca yokluğa rağmen başarılı bir futbol sergiliyorlar. İlçede var olan bir saha var o da kullanılmıyor, hiçbir destek yok. O saha yapılırsa çok daha iyi olacaktır. Sahanın eksiği zemin, tribün, soyunma odaları vs. Bunlar yapılırsa harika bir şey olacağından eminim. Var olan kaymakamlıkta verdiği destek vermeyi galiba sadece il merkezine gidip maçı izlemekte görüyor. Bu kanıya kaymakamlığın resmi sitesinden öğrendim. `Mutki İdman Yurdu maçını izleyen Kaymakam SARI; takımlarımızın bu haftaki başarılarından dolayı mutlu olduğunu ifade ederken kulüplerimizin şampiyonluk yolunda emin adımlarla ilerlediğini, Mutki halkını kulüplerimizi desteklemek için maçları izlemeye davet ettiğini belirtti.` {Taraftarlar neden 20km uzağa maçı izlemeye gitsin ki? Maçı kendi ilçelerinde izlemesi daha mantıklı ve olması gereken şey değil mi sizce de?}

EK-7. Hayvanları Korumayla İlgili Başvurular

Öneri: Sokakta Yaşayan Hayvanlar A Y İzmir - 24.02.2011

Hayatım boyunca birçok şehir gezdim ama bir kez dahi reklam panolarında, sokakta yaşayan hayvanları korumak hakkında reklam görmedim. Belediyenin bütün reklam panolarında ya alışveriş merkezlerinin ya da bireysel firmaların reklamları oluyor. Neden hiç kimse sokakta yaşayan bu yardıma muhtaç canlılar için toplumu bilinçlendirmek adına bir çaba sarf etmiyor? Her bir semtin 1 tanecik reklam panosuna bile sokakta yaşayan hayvanları koruma amaçlı bir reklam yapılırsa kâfidir. Her gün hemen hemen her vatandaş, kedilere, köpeklere yapılan eziyetlere şahit oluyordur, bunları görüp, hiçbir şey yapmamak en kötü suçlardan bir tanesidir. Hiçbir şehrin belediyesi artık bunlara göz yummamalıdır. Toplumu az da olsa bilinçlendirmek amacıyla, her semtin 1 tane reklam panosuna sokakta yaşayan hayvanları korumak hakkında reklam koymaları çok doğru bir karar olur. Onların da bir can olduğunu kimse unutmamalıdır.

Öneri: Barınak Yapılması C T Denizli - 05.12.2010

Yıkılan Nikâh Sarayının olduğu yere bence tam donanımlı bir hayvan barınağı yapılabilir. Bu çevrede özellikle sokak hayvanları çok ve hayvan sevmeyen insan sayısı o kadar fazla ki bu hayvanlara çok eziyet ediliyor. Bu nedenle bir hayvan sever olarak buraya bir barınak yapılmasını istiyorum. Hatta ilk gönüllü çalışanı ben olabilirim.

EK-8. Tarım, Hayvancılık ve Balıkçılıkla İlgili Başvurular

Öneri: Organik Tarım O G Kahramanmaraş - 06.01.2011

Türkoğlu-Avşarlı köyü ve civardaki köyler için konuşmak istiyorum. Benim araştırmalarıma göre o civar köylerde organik tarım yapmaya çok elverişli. Tarım Müdürlüğü tarafından köylüleri bilinçlendirme adı altında bir proje hazırlansa ve birkaç sene kontrol edilse, inanıyorum ki herkese faydası olacak. Çünkü orada herkes tarımla uğraşır. Saygılarımla.

Öneri: Boşa Giden Kaynak R K Yozgat - 06.01.2011

Yozgat'ın Sorgun ve Sarıkaya ilçelerinde sıcak su kaynakları vardır ve bunlar sadece turistik amaçlı kullanılmaktadır oysa sıcak su kaynakları birçok yerden çıkarak soğumakta ve kaynak boşa harcanmaktadır. Benim önerim sıcak su kaynaklarıyla büyük seraların kurulmasıdır. Suyun çıktığı bölge seracılık açısından uygundur zaten halk yazın tarımla uğraşmaktadır. Ama bu tarımı kışında devam ettirebilmelerini için destek ve eğitim verilmesini istiyorum.

Öneri: Tarım Üretiminde Verim Artırma B K Muğla - 25.01.2011

Git Gide daralan Tarım sektöründe Türkiye'nin daha çok verim alabilmesi zorunludur, bu yüzden özellikle yaşlı ve yeterli eğitim almamış insanların tarımdaki oranı düşünüldüğünde bu alanlardan daha fazla yararlanabilmek için kendilerine belli aralıklarda uzun vadeli eğitimler verilmelidir. Muğla'nın Merkezinde her perşembe günü pazar alış verişi için tarımdan geçinen çevre köylerden yüzlerce vatandaş buraya gelmektedir. Böyle tarımla uğraşan insanları bir araya getirme fırsatı bulabilmenin çok kolay olduğu bir günde yani perşembe günleri Tarım ve Köy İşleri'nden ehli insanların belli bir salonda bu sektöre yönelik halka bir iki saatlik konferans vermesi; o sene tarımla ilgili daha çok hangi ürünlerden faydalanılması gerektiğini, Türkiye'nin hangi ürüne ihtiyaç duyduğunu, verimi artırmanın yollarını anlatması ve benzeri eğitimler.. Böylece hem halk bilinçlenir, hem de üretim kapasitesi daha sağlam biçimde artar. Bu manada tarım ve köy işleri ile Belediye ye görev düşmektedir.

Öneri: Kura Nehri E B Ardahan - 07.01.2011

Şehrimizdeki kanalizasyon atıklarının verildiği Kura Nehri'nin görüntü kirliliği yarattığı ve burada balıkçılıkla geçinen insanların sağlıklarının hiçe sayıldığını düşünüyorum. O yüzden kanalizasyon probleminin çözüme kavuşturulup nehre arıtma tesisi kurulmasını istiyorum.” Önerisi ile balıkçılıkla geçinenlerin Kura Nehri'ndeki kirlilikten dolayı zarar görebileceği ve bu konuda gerekenin yetkililerce yapılması gerektiğini ifade etmektedir.

Öneri: Doğuda Şehirleşme ve Hayvancılık G T Siirt - 16.12.2010

1990 yılı öncesi ve özellikle 1990-2000 yılları arasında yaşanan köyden kente olan yoğun göçlerin beraberinde getirdiği bir takım olumsuzluklar. Öncelikle köyden gelen ailelerin ki bu ailelerin %40-%50'sine yakını köydeki yaşantılarının yanında beraberindeki hayvanlarıyla birlikte şehre yerleşmişlerdir. Evlerinin alt katları ahır niyetine kullanılmıştır ve halen kullanılmaktadır. İnsanlarla hayvanlar iç içe yaşamakta ve halen şehir merkezinde ve şehir genelinde ulu – orta hayvanlar dolaşmaktadır. Yerel Yönetimlerin bir araya gelip şehrin müsait yerlerine(şehir dışına) çiftlikler kurup, hem hayvancılıktan elde edilen verimin artırılmasına hem de modern anlamda ailelerin çiftliklerine kavuşmaları eminim tüm Siirtlilerin özlemidir. Teşekkür ederim. İyi Çalışmalar.

Öneri: Mandıracılık Yönünde Teşvik. C A Bayburt - 21.12.2010

Bayburt'un gelişmesine katkı sağlayacak en önemli iş hayvancılık ve buna bağlı kurulacak süt ve süt ürünleri fabrikası böylece daha fazla istihdam sağlanır. Bayburt Doğu Anadolu ve Karadeniz arasında bir geçiş noktası olmasından dolayı süt ve süt ürünleri konusunda ticaret yapılabilir. Devlet halkı mandıracılık konusunda kredilerle buna teşvik edebilir.

Öneri: Kalkınma M F Ç Bayburt - 18.12.2010

Bayburt ili bilindiği gibi halkın geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Fakat tarım ve hayvancılık tam modern yöntemlerle yapılmadığından hem maliyetler artmakta hem de dışa bağımlılık yaşanmaktadır. Bir an önce tarım ve hayvancılık üzerine fabrikalar ve modern hayvan tesisleri inşa edilmelidir. Bayburt halkını da bilgilendirmeli ve halk mutlak surette takip edilmelidir...”

Öneri: Bayburt Gelişimi İçin Öneriler A G Bayburt - 23.12.2010

Bayburt kalesinin modern bir restorasyondan sonra turizme açılması olabilir. Ayrıca seracılıkla ilgili seminerler düzenleyip halkı seracılıkla ilgili bilgilendirip halk seracılığa yönlendirilebilir. Mandıra veya mandıralar kurularak ailelerin tek başlarına yaptıkları hayvancılık profesyonel olarak yapılabilir.

EK-9. Kentleşmeyle İlgili Başvurular

Öneri: Şehirleşme ve Kentsel Görünüm S T Bayburt - 24.12.2010

Bayburt ili Türkiye'nin en küçük ve şirin illerinden birisidir. Bu ilde yapılacak her çalışma göze hoş gelir ve canlılık katar ve şehirleşme açısından güzel bir gelişme ve kentleşme sağlanabilir. Bu konuda önereceğim fikir ise, kent hakkında mimari, fiziki, beşeri ve fizibilite çalışmaları yapılarak buna bağlı olarak cadde ve kaldırım taşlarının yenilenmesi, yolların modern görünümde düzenlenmesi, yeşil alan çalışmalarının yapılması, büyük bir öneme sahip olan Çoruh nehrinin ıslahının yapılarak güzel bir görünüme kavuşturulması ve Çoruh nehri üzerinde belirlenecek alana Türkiye'nin sayılı enerji ve sulama barajlarından birinin yapılması, tarihi ve turistik yerlerinin bakım ve onarımının yapılarak tanıtılması, çevre düzenlemelerinin de yapılarak bütünsel bir kent görünümünün sağlanması şehirleşmeyi ve kentsel görünümü kalkındıracaktır.

Öneri: Renkli Hayat Ç A Denizli - 04.01.2011

Denizli'nin can damarlarından biri olan M. Kemal Bulvarı(çınar cad.) trafiğe kapatılıp veya tek şeride indirilip bütün caddenin binalarının farklı renklerde boyanması gibi bir önerim var tam bir alışveriş caddesi haline gelecek bu caddeye bu renk cümbüşü çok yakışacak ve dünyada ilk olması sebebiyle çok da önem kazanacaktır. Her binanın cıvıl cıvıl renklerde olduğunu bir düşünelim ne kadar hoş. hatta belediye için çok masraflı bir yatırım ise herhangi bir boya firması ile anlaşılıp o caddeye onun ismini de verebilir diye düşünüyorum..

Öneri: Kaldırımlar K D Denizli - 23.02.2011

Kaldırımlar yayaların güvenli ve rahatça yürüyebilmelerine imkân sağlamak için düşünülüp yapılırken Denizli`de özellikle Kınıklı mevkiindeki kaldırımlar amacına uymuyor. Çünkü kaldırımlara kısa boylu ağaçlar birbirine yakın mesafelerde dikilmiş durumda. Dallarının da çok alçak olması sebebiyle kaldırımdan yürüyemeyip yola inip yürüyoruz. Denizli Belediyesi'nden kaldırımlara daha uygun yüksek ağaçlar dikmesini bekliyorum. Kaldırımların işlevsizliği sebebiyle kullanamayıp yoldan yürürken dikkatsiz bir şoförün çarpması durumunda iş işten geçmiş olacak. Basit görünen tedbirlerle büyük felaketleri önleyebiliriz...

EK-10. Ulaşım İlgili Başvurular

Öneri: Deniz Feribot Seyahati M O Giresun - 09.12.2010

Deniz feribot seyahat uzak bölgelere yapılması mesela İstanbul (geliştirilmesi ve uygun fiyat olması).

Öneri: Kampus İçi Otobüsleri Ö D Denizli - 10.12.2010

Pamukkale Üniversitesi içindeki ulaşımı sağlayan otobüslerin karşılıklı olarak ringlerini tamamlaması yaşanan izdihamı eritecek ve öğrenciler ile üniversite çalışanlarının zaman kayıplarına azaltacak ve rahat ulaşım sağlayacaktır. Böylelikle kıt kaynakların etkin ve verimli kullanılması sağlanacaktır. En azından deneme yanılma metodu ile durum değerlendirilmeli hangi şeklin karşılıklı olarak mı yoksa aynı güzergâhtan arka arkaya gidişin in mi daha verimli olduğu ölçülmelidir. Bilgilerine sunulur. Önerinin değerlendirileceği umuduyla kolaylıklar.

Öneri: Şehirde Bisiklet Kullanımı E D Eskişehir - 18.12.2010

Eskişehir kentinin şehir merkezi küçük olduğu için bisiklet kullanımına son derece elverişli. Bisiklet kullanımını teşvik etmek ise büyükşehir belediyesinin, Tepebaşı ve Odunpazarı Belediyeleri'nin, Eskişehir Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün desteğiyle gerçekleştirilebilir. Eskişehir'in sloganı "Avrupa Kenti"dir. Avrupa'da bisiklet kullanımı son derece yaygın olduğu için bu şehrin Avrupalı kimliğine de fayda sağlayacaktır. Çevreci bir ulaşım sağladığı için çevreye zarar vermeyecektir. Önerim: Şehrin belli noktalarında toplu bisiklet park yerleri olsun. Belediye'nin sağlamış olduğu bisikletleri bu park yerlerinden ödünç alacağız. Gideceğimiz yere kadar gidip o duraktaki bisiklet park yerine koyacağız. İlk önce belediyeye kayıt yaptıracağız, bisiklet için aylık kullanım bedeli ödeyeceğiz ve bir kart veya bir çip veya buna benzer bir cihazla bisikleti kilitleme – açma işlemini gerçekleştireceğiz. Örneğin; otogara kadar bisiklet ile gideceğim, oraya kilitleyeceğim. Bisikleti orada(otogarda) bırakıp Bursa otobüsüne bineceğim. Eğer otogarda çok sayıda bisiklet birikmiş olursa, yoğunluğu düşük olan park bölgelerine görevliler götürecek ve dengeyi sağlamış olacaklar.

EK-11. Sosyal Sorumlulukla İlgili Başvurular

Öneri: Okumayan Kalmasın A N T Konya - 18.02.2011

Okuyamayan kalmasın okumayan sınıfta kalsın... En çok duyarlı olmamız gereken konulardan iki tanesi:1. Okuyamayan insanlara yardım elinin geç gelmesi ya da hiç gelmemesinin önüne geçilmesi ile ilgili. Bunun için; okullarda yardım derneklerinin kurulmasını istiyorum. Bazen çok ihtiyacı olan insana değil de ondan daha iyi durumda olanlara yardım yapılıyor. Artık ben bunun önüne geçilsin istiyorum. O kadar okumak isteyen insan varken onların içten gelen çığlıklarına ses olmak istiyorum. Bu nasıl olmalı; Örn: Selçuk Üni'yi kazanmış olanları yakın takibe almakla olacak bir iştir. Onların aile gelirlerini hepsini inceleyip, maddi durumu okumaya yetmeyecek öğrencilere yardım edilsin istiyorum. 2. ise okumayanların gerçekten sınıfta kalmalarını canı gönülden istiyorum. Binlerce insan parasızlıktan okuyamazken onlar kıymet bilmiyor ve eğitimin kalitesini aşağıya çekiyorlar. Türkiye neden kalkınmıyor. Türkiye bu yüzden kalkınmıyor...

Öneri: Gecekonduvan Sevgi ve Sergi İ U İzmir - 28.02.2011

Günümüz şartlarından dolayı yaşadığımız şehirlerde gecekondulaşma olgusu hala sürmekte ve devamlılığını sağlamaktadır, bu bölgelerde yaşayan birçok ilkokul ve lise çağındaki öğrencilerimiz okullarını bırakıp iş hayatına atılmaktadır. Bu konu ülkemizin sosyal ve eğitim düzeyinde rol oynamaktadır bu yüzden öğrencilerimizi eğitime, sanata, bireysel gelişimlerine ve kültürel düzeye ilgiyi artırmak amacıyla oluşturulacak bir önerim var. Önerimde başlıca il ve ilçe belediyeleri, muhtarlıklar ve bu bölgelerde işlevlik sürdüren okullarımızda okul saatlerinden farklı vakitlerde birçok sanat dalında ve dil eğitiminde ücretsiz eğitim verilerek bunun sonucunda çıkan ürünlerin semt kültür merkezlerinde sergilendirilmesi öğrencilerin zihinsel gelişimi, eğitime bağlılığı ve birçok alanda gelişimlerini sağlayarak hayata eğitim ile bağlanacaklardır. Aynı fikrin veliler üzerinde de uygulayacak olursak insanların gelişimine ve ülkemizin gelişimine de birçok yararlı etkisi olacaktır.

EK-12. Bilgi, İletişim ve Diğer Teknolojilerle İlgili Başvurular

Öneri: Tren Yolculukları – İnternet E O Ankara - 11.01.2011

Ankara şehir içi ulaşımında için tercih edilen yolcu trenleri, hızlı trenler ve şehirlerarası yolcu trenlerinde kablosuz İnternetin olması, yolculuk esnasında insanların maillerini kontrol edebilmelerini; yakınları ile yazılı, sözlü, görüntülü görüşebilmelerini; Office çalışmalarını tamamlayabilmelerini ve eğlenmelerini sağlayabilecektir.

Öneri: Sosyal Kıtık; İletişim Ağları B K Ankara - 29.01.2011

Sosyal iletişim Ağları varlığını hissettirdiği günden bu yana büyük bir eleştiri konusu olmuş, faydaları ve zararları sürekli tartışılmıştır. Eğer ki sık eleyip ince doğranmazsa, bu sosyal ortam faydalı olmaktan çıkıp, insanları altında ezmeye mahkûm eder, nitekim ki Türkiye’ de son zamanlarda bu ağırlığın altında kalıyor. Başta Sosyal bir ortam amacı ile kurulmuş olan fakat gün geçtikçe dünyanın her yerinden çeşitli komik, insanları küçük düşürücü, şiddet içerikli , müstehcen ve bunun gibi bir çok fayda vermeyen videoların günlük tıklanma rekorlarının kırıldığı, Eylemci ve anarşist sayfaların kurulup insanların çok kolay buralarda grup oluşturarak ırkçılığın temellerinin atıldığı, web hackerların bir araya gelip insanların kişisel sayfalarını yasal olmayan yollarla ele geçirip, çeşitli şantajlar yapılarak suç işlenen ve tamamen toplumu birlik ve beraberlikten ayırıp insanı kendi dünyasına hapsedmeye mahkum kıldığı Sosyal iletişim ağlarıdır Facebook, twitter, Msn vb araçlar.. Ülkemizde özellikle de genç nüfus kendini bu içler acısı olaya kurban etmiş durumda. Sadece Facebook kullanıcı sayımız 20 milyona ulaşmışken hala bir şey yapılmamış olması çok kötü. Geleceğimiz için devletin bu konuya ciddi oranda el atması gerekiyor. Bütün öğretmenlerin bir parçası olduğu büyük bir ekip kurulmalı ve sanal ortamı faydalı hale getirebilme savaşı verilmelidir. Özellikle de bu sorunun eğitimle çözüleceğini düşündüğüm için Milli Eğitim Bakanlığını işaret gösterdim.

Öneri: Aydem Faturaları Kapağa Asıyor H A Denizli - 12.12.2010

Aydem Elektrik faturasını kapağa asıyor herhangi bir rüzgârda kayboluyor sonrasında tebliğ geliyor elektriğiniz kesilecek diye bunu yaşamamak için fatura okunduktan sonra sms yoluyla bildirilmesini istiyorum.

EK-13. Enerji ve Tabii Kaynaklarla İlgili Başvurular

Öneri: Bir Fikir ve Kurtulan Yıllar T Ö Balıkesir - 15.12.2010

Burhaniye - Ören Deniz kenarında olduğu için her mevsim neredeyse hep rüzgârlıdır. Yaz kış bu rüzgâra katlanıyoruz ;) ilkokulda öğrendiğimiz rüzgâr enerjisini niye burada kullanmayalım diye hep düşünmüşümdür. Ören geniş plajıyla dikkatleri üstüne çekerken niye enerjiye de katkı sağlamasın ki? Burhaniye'nin içinde yer alan Örenimizin bize yazın kazandırdığı turistler gibi her dönem enerji kazandırmasını istiyorum. Çünkü ören bunu sağlayabilecek enerjiye sahip. Sadece tek ihtiyacı olan biraz sermaye ve bunu ortaya atacak bir fikir!

Öneri: Dönüşümlü Enerji Ü C Kırşehir - 29.12.2010

Kırşehir Akbayır'da Makissos Termal Köy inşa edilmekte. Kırşehir'in en yüksek tepelerinden biri ve bu gibi yüksek ve bol rüzgâr alan yerlere rüzgârgülleri inşa edilmesini istiyorum. Biraz araştırdım ama herhangi bir destek bulamadım pahalı olmalarından dolayı. Rüzgârı kullanarak belli bir kısmın elektrik ihtiyacını karşılayabiliriz.

Öneri: Bor Madeninin İşlenmesi O D Balıkesir - 03.02.2011

Türkiye dünyadaki bor rezervlerinin yaklaşık olarak %75 ini elinde bulundurmaktadır. Bor Metalürji sanayinde, nükleer reaktörlerde, Organik kimya sanayinde, cam, seramik, deterjan sanayi vb. birçok alanda kullanılmakta olan bir madendir. Ancak Türkiye bu madenleri ham olarak çıkartıp işlemeden dışarı ihraç etmektedir, çünkü boru işleyecek sanayi henüz Türkiye'de kurulmamıştır. Benim önerim Bigadiç gibi önemli bor rezervlerinin bulunduğu bölgemize bor madenini işleyebilecek seviyede bir sanayi kurup böylece hem istihdam oluşturup işsizliğe bir nebze olsun katkıda bulunabilmek ve de boru işleyip tüm dünyaya ihraç ederek ülke ekonomisine önemli bir katkıda bulunmaktır. Bu sanayinin Bigadiç'e kurulması madenin ham olarak buradan çıkartılıp daha düşük maliyette işlenmesi için daha faydalı olacaktır, ayrıca çıkartılan ham madeni çıkartıldığı yerde işlemek hem zaman hem de taşımacılığa ödenecek miktar açısından oldukça ekonomik olacaktır.

EK-14. Cezaevleriyle İlgili Başvurular

Öneri: Cezaevlerindeki Mahkûmlar U A Ankara - 14.04.2011

İnternette yaptığım araştırmalarda ülkemizde 113.754 tutuklu ve hükümlü cezaevlerinde bulunuyor. Onların cezalarını çekerken aynı zamanda topluma kazandırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Örnek olarak cezaevlerinin içinde psikolog ve terapistler ruh sağlığına yönelik olumlu etki yapabilirler, tutuklu ve hükümlüler inşaat, marangoz, tamirhane gibi cezaevinin içinde çalıştırılarak hem işgücünden devletimiz tasarruf etmiş olur hem de mahkûmlar boş zamanlarını daha faydalı değerlendirir. Ayrıca cezaevlerinde mesleki eğitim kursları açarak onların meslek sahibi olmaları teşvik edilebilir.

Öneri: Cezaevlerinde Sosyal Alanlar Arttırılsın D A Adana - 25.12.2010

Adana Kürkçüler Cezaevi asker, gardiyan ve memurları mahkûm ve mahkûm yakınlarına insan haklarına yakışır şekilde davranmıyor. Asker, gardiyan ve memurlar; mahkûm ve yakınlarının her an kendilerine zarar vereceğine öylesine inanmışlar ki her daim saldırıya hazır bekliyorlar. Onlara psikolojik destek verilmeli, olası torpillerin önlenmesi için tarafsız çalışanlar bulundurulmalı. İnsanların cehaletinden faydalanıp onları mağdur etmekten çekinmeyenler cezalandırılmalı. Görüşlere gelenler arasında sıra yüzünden çıkan gerginliklerin son bulması için bankalarda olduğu gibi sıra numarası verilmeli, daha az ve detaylı aramalarla, görüşe gelenlere eşit şartlarda görüş sağlanması hususunda kontroller oluşturulmalı, kapalı görüşlerde içleri küf tutmuş lekeli camlar arasından geçen t şekli demirler arkasında yakınlarını görmeye çalışan insanlar için bu camlar kaldırılmalı ya da en azından görüntünün daha aydınlık olduğu temiz bir hal almalı. Rehabilitasyon adıyla hücreye konan mahkûmlara temiz tabaklarda yemekler verilmeli. İlköğretim, lise mezunu gardiyanlara başkan denilmemeli. Yersiz şekilde yüceltilen insanların diğerlerini rencide ettikleri ortadadır ve buna müdürlük tarafından bir son verilmeli. Her ilde mahkûm ve yakınlarının haklarını koruyan onları kaynaştıran sorunlarına çözüm arayan dernekler oluşturulmalı. Cezaevi sonrası belirli bir süre bu dernekler tarafından mahkûmlar kontrol edilmeli. Kısacası cezaevlerinde insana insan gibi davranılmalı. Suçun önlenmesi için sportif faaliyetler içeren projeler yaygınlaştırılmalı.

EK-15. Uyuşturucu Madde Kullanımıyla İlgili Başvurular

Öneri: Okul Denetimi E O Ankara - 11.01.2011

Esrar ve uyuşturucu gibi kötü maddelerin kullanım yaşı oldukça düşmüştür. Okul çıkışlarında bu maddelerin gizli gizli satıldığı duyulmaktadır. Devriye gezen polislerin bazıları her gün sabah öğle ve akşam saatlerinde öğrencilerin giriş ve çıkış zamanlarına göre okullara yönlendirilirse, nispeten bu maddelerin okul çıkışlarında satılmalarına engel olurlar.

EK-16. Vergi Sistemiyle İlgili Başvurular

Öneri: Vergi Adaletsizliği E A Gaziantep - 22.01.2011

Her vatandaş vergi vermekle yükümlüdür, bu tabi bilinen bir şey. Vergi öyle bir şey ki şuna vergi, buna vergi, ona vergi... Yani bir kibrit çöpünün bile vergisi var. Tabi her vatandaş vergisini ödemeli; ama mesela çocuğu olan da çocuğu olmayan da aynı vergiyi vermesi; çok kazananla az kazananın aynı vergiyi vermesi gibi bazı şeylerde vergi adaletsizliği meydana gelmiyor mu? Evet, geliyor ve bu vergi anlayışında iyileştirmeler meydana gelmeli ve bu vergi sistemi iyileştirilmeli. Bunun üzerinde de ayrıca düşünölmeli. Gerçekten vergi adaletsizliği yabana atılacak bir konu değil ve üzerinde düşünölmeli gereken bir konudur.

EK-17. Çevre Sorunlarıyla İlgili Başvurular

Öneri: Çoruh Nehri'nden Faydalanma S K Bayburt - 20.12.2010

Çoruh Nehri'nden birçok şekilde faydalanabiliriz. Öncelikle işe Çoruh'u temizlemekle başlamalıyız, temiz suyu elde edersek bazı kısımlarda balık yetiştiriciliği yapılabilir ve tarımda kullanılır. Türkiye'de birçok su boşa akıp gidiyor öncelikle suları nerelerde kullanacağımızı tespit edip ona göre işlemler yapmalıyız. Çoruh'u temizleyerek eğimli yerlerinde su sporları yapılabilir, enerji üretilebilir, Bayburt'taki dağları ağaçlandırabilir ve suları artırarak dış ülkelere satabiliriz.

Öneri: Ağaçlandırma M H T Diyarbakır - 10.12.2010

Diyarbakır tarihi güzelliğiyle ve kültürüyle doğuda örnek şehirlerden... Fakat bu güzelim şehrin çevresinin kurak ve ağaçsız olması bu şehrin güzelliğine gölge düşürmektedir. İyi bir kampanyayla Diyarbakır'ın çevresi ağaçlandırılabilir. Böylelikle hava kirliliği sorununa da çözüm bulmuş oluruz...

Öneri: Temiz Çevre Sağlıklı Yaşam D A Denizli - 13.02.2011

Bilindiği üzere Denizli ve birçok ilde çöp konteynerleri kaldırılmış, onun yerine akşam belli bir saatten sonra çöp kapının dışına konularak çöp arabasının gelmesi beklenmektedir. Tabii bu süreçte sokaklar çok kirlenmekte ve sağlık açısından ciddi sıkıntılar oluşturabilmektedir. Hâlbuki çöp konteynirlerini yerin altına taşırsak çevre kirliliğinin önüne kolayca geçebiliriz. Yapılabilecek hidrolik bir sistemle bunun kolayca sağlanabileceğini düşünüyorum, defalarca sokakları kazan belediyelerimiz için bu çok zor olmasa gerek.

ÖZGEÇMİŞ

Hüseyin Serhan ÇALHAN, 1986 yılında Acıpayam'da doğdu. 2004 yılında Serinhisar Hakkı Gökçetin Çok Programlı Lisesi'nden mezun oldu. Aynı yıl Pamukkale Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nü kazandı. 2009 yılında Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü mezunu oldu. Lisans süresince Pamukkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Proje Merkezi'nde çeşitli bilimsel araştırma projelerinde görev aldı.